

4-6-åringar som målgrupp för dramaserie

Fallstudie i målgruppens uppfattningar om ett avsnitt ur dramaserien “Rättvisa Krut-Rut”

af Björksten Stefanie

Examensarbete

Mediekultur

2011

EXAMENSARBETE	
Arcada	
Utbildningsprogram:	Mediekultur
Identifikationsnummer:	
Författare:	Stefanie af Björkstén
Arbetets namn:	4-6-åringar som målgrupp för dramaserie: Fallstudie i målgruppens uppfattningar om ett avsnitt ur dramaserien "Rättvisa Krut-Rut"
Handledare (Arcada):	Thomas Granath
Uppdragsgivare:	
<p>Sammandrag:</p> <p>Syftet med detta examensarbete var att få en bild av hur 4-6-åringar uppfattar film och TV-program. Detta gjordes med hjälp av litteratur om ämnet, tidigare gjord forskning samt en fallstudie i målgruppens uppfattningar om ett avsnitt ur en dramaserie ämnad för barn. Examensarbetets teoretiska text är baserad på litteratur om målgruppens psykosociala och kognitiva utveckling och tidigare gjord forskning. Fallstudien gjordes med hjälp av screening, observation och intervju. Tolv barn deltog i undersökningen och alla intervjuades enskilt. Ämnen som undersöktes var bl.a. målgruppens uppfattning om humor, vilka karaktärer och situationer målgruppen kan relatera till och hur de uppfattar budskap och innehåll. P.g.a. seriens tema, d.v.s. orättvisa, undersöktes även målgruppens moraluppfattning. Slutsatserna var bl.a. att målgruppen har lätt att uppfatta humor som orsakas av inkongruens, har stark könsidentifikation, behöver karaktärer de får lära känna och som har stort nytto-värde för dem, uppskattar repetition och upprepningar, önskar sig mera spännande program, inte förstår ironi och sarkasm, har lättast att relatera till program som skildrar situationer de är bekanta med och kan relatera till och att man ska vara noggrann med att använda bekanta ord och begrepp då man skapar innehåll för målgruppen. Slutsatserna i examensarbetet gjordes på basen av examensarbetets teoretiska text och fallstudiens resultatanalys.</p>	
Nyckelord:	Barn, film, TV, humor, identifikation, karaktärer, dramaserie, målgrupp
Sidantal:	105
Språk:	Svenska
Datum för godkännande:	

DEGREE THESIS	
Arcada	
Degree Programme:	Media Culture
Identification number:	
Author:	Stefanie af Björkstén
Title:	Four to six year olds as a target group for drama series: Case study of the target group's view on an episode of "Rättvisa Krut-Rut"
Supervisor (Arcada):	Thomas Granath
Commissioned by:	
<p>Abstract:</p> <p>The aim of this thesis degree is to get a picture of how four to six year olds comprehend film and TV-programmes. This is done with the help of literature, previous studies of the subject and a case study of how the target group comprehended one episode of a drama series aimed for children. The theoretical part of this thesis is based on literature about the psychosocial and cognitive development of the target group and previous studies of the subject. The case study is done through screening, observation and interview. Twelve children participated in the research and all of them were interviewed separately. Subjects that are researched are i.a. the target group's view on humour, what kind of characters and situations the target group can relate to and how they comprehend messages and contents. Owing to the theme of the drama series, which is injustice, the moral sense of the target group was examined. The conclusions are i.a. that the target group like humour built on incongruence, identify with characters of the same sex as themselves, need characters they can get to know and who have a big utility-value for them, like repetition, want more exciting TV-programmes, do not understand irony or sarcasm, preferably watch programmes that depict familiar situations they can relate to and that you need to use familiar words and concepts when you produce programmes for children. The conclusions were made based on the theoretical part of the thesis degree and the results of the case study.</p>	
Keywords:	Children, film, TV, humour, identification, characters, drama series, target group
Number of pages:	105
Language:	Swedish
Date of acceptance:	

INNEHÅLL

1	INLEDNING	8
1.1	Ämne och motiv för ämnesval	8
1.2	Frågeställningar.....	9
1.3	Syfte.....	9
1.4	Avgränsning	9
1.5	Metod	10
1.6	Materialbeskrivning	10
1.7	Bakgrundsinformation om "Rättvisa Krut-Rut"	11
1.8	Definitioner	11
2	MÅLGRUPPEN	12
2.1	Allmänt om 4-6-åringar	12
2.1.1	Kognitiv utveckling	12
2.2	Humor.....	13
2.2.1	Visuell humor	14
2.2.2	Inkongruens.....	14
2.2.3	Humor av fientlig natur	15
2.2.4	Överlägsenhet och underlägsenhet	15
2.2.5	Ordlekar.....	16
2.2.6	Sarkasm och ironi	16
2.2.7	Humorframkallande element i TV-program för barn	17
2.3	Moral	18
2.3.1	0-6-åringars syn på "rätt" och "fel"	19
2.4	Karaktärer	20
2.4.1	Identifikation för barn	21
2.4.2	Framgångssagan Svampbob Fyrkant.....	21
2.4.3	Könsskillnader	23
2.5	Innehåll	24
2.5.1	Tema.....	25
2.5.2	Tempo och repetition.....	25
2.5.3	Intresse.....	26

3	SERIEN SOM ANALYSERAS	27
3.1	Seriens handling	27
3.1.1	Avsnittets handling.....	28
4	SCREENING FÖR MÅLGRUPPEN.....	30
4.1	Respondenterna.....	30
4.2	Screeningstillfället.....	30
4.2.1	Barnens koncentration	31
4.2.2	Intervjun	31
4.3	Min programledarroll i BUU-klubben.....	32
5	SCREENINGSRESULTATEN	34
5.1	Observation under screeningen.....	34
5.1.1	Screening 1	34
5.1.2	Screening 2	35
5.2	Intervjun	37
5.2.1	Handlingen enligt barnen	37
5.2.2	Karaktärerna.....	37
5.2.3	Identifikation och teckningarna	40
5.2.4	Humor	40
5.2.5	Fantasi och verklighet	42
5.2.6	Orättvisa.....	42
5.2.7	Obekanta begrepp.....	43
5.2.8	Spänning och rädsla	43
5.2.9	Barnens favoritprogram	44
6	SAMMANFATTNING.....	45
7	SLUTSATSER.....	47
7.1.1	Baby vs. klipulver som humorelement	47
7.1.2	Spänning och rädsla	48
7.1.3	Ålderskillnadens inverkan	50
7.1.4	Intresse och upprepning	51
7.1.5	Skillnader mellan pojkar och flickor	52
7.1.6	Identifikation	53
8	SLUTDISKUSSION	55

Källor.....	57
Bilagor.....	60

FÖRORD

Jag vill tacka Rauf Malik och min handledare Thomas Granath för goda råd. Jag vill även tacka Linda Sundberg för att hon övertalade mig att jag skulle klara av detta p.g.a. ”att jag inte har styrox i huvudet” och mina kolleger på BUU-klubbens redaktion för hjälp och stöd. Slutligen vill jag tacka alla underbara, ärliga barn som deltog i undersökningen.

Stefanie af Björksten

Helsingfors, den 23 november 2011

1 INLEDNING

1.1 Ämne och motiv för ämnesval

I mitt examensarbete undersöker jag hur målgruppen uppfattar ett avsnitt ur en barn-dramaserie jag skrivit manus till. Jag samlar information om målgruppen för serien med hjälp av litteratur om barnpsykologi och tidigare forskning om hur barn uppfattar film och TV. Genom att låta 10 stycken respondenter ur målgruppen, 4-6-åringar, se på ett avsnitt ur serien ”Rättvisa Krut-Rut” försöker jag ta reda på vad barnen själva tycker är roligt, spännande, tråkigt, moraliskt rätt och fel, vem de identifierar sig med och hur de uppfattar budskapet i serien.

I sju års tid har jag nu arbetat som både redaktör och programledare för barn- och ungdomsprogram. Meningar som väldigt ofta yttras under redaktionsmöten är; ”Barn tycker att det här är roligt.”, ”Barn tycker att det här är intressant.” eller ”Det här tycker barn att är väldigt skrämmande”. Vi som redaktörer antar alltså att vi vet vad barn tycker om saker och ting.

På ett seminarium med Fil. Dr. Maya Götz, chef för det tyska forskningsinstitutet IZI som forskar i medier för barn och unga, blev vi på barnredaktionen ganska överraskade av vad vi egentligen visste om barnens uppfattningar. Götz visade scener ur barnprogram och redaktionens uppgift var att gissa hur barnen reagerat på programmet. Vi fick t.ex. gissa vilken ålders barn som tyckte att det var roligt då ett ägg gick sönder eller ifall både pojkar och flickor skrattar då en pojke kissar ner sig. Resultatet var väldigt ofta överraskande och bevisade att man som barnprogramsredaktör har mycket att lära sig av den forskning som görs. Resultatet påvisade även fördelarna med att screena sina program för målgruppen, istället för att ha vuxna som ger feedback på programmet.

Att arbeta med barn som målgrupp är en viktig uppgift med tanke på hur lättpåverkade barn är. Därför är det viktigt att de programmen som görs analyseras och utvärderas, inte bara av de vuxna utan även av barnen själva. Enligt en undersökning tittar 65% av barnen på TV utan en vuxen (Suoranta, Lehtimäki och Hakulinen, 2001:47). Jag tror att alla som jobbar inom barnkultur kan ha nytta av information om hur 4-6-åringar uppfattar humor, spänning, moral, innehåll och hurdana karaktärer och situationer barnen

identifierar sig med. Producenter och redaktörer inom barn-TV kan ha nytta av att veta hur olika metoder fungerar då man screenar TV-program för barn och vad man kan få ut av det.

1.2 Frågeställningar

De centrala frågeställningarna i mitt examensarbete är:

- Hurudana karaktärer identifierar sig målgruppen med?
 - Spelar hudfärgen någon roll?
 - Spelar könet någon roll?
- Vad tycker målgruppen att är roligt?
 - Är det någon skillnad mellan pojkars och flickors åsikter?
- Vad tycker målgruppen att är moraliskt rätt/fel?
- Hur mycket uppfattar målgruppen av handlingen?
- Varför tycker målgruppen som de gör?

1.3 Syfte

Syftet med detta examensarbete är att få information om hur 4-6-åringar uppfattar humor, moral, innehåll och hurudana karaktärer de identifierar sig med. Både allmänt då det gäller barnprogram och specifikt för dramaserien jag visar för fokusgruppen.

1.4 Avgränsning

I detta arbete fokuserar jag endast på själva målgruppen för dramaserien, d.v.s. 4-6-åringar. All litteratur och tidigare forskning jag använder mig av i arbetet berör till största delen också endast 4-6-åringar. Endast då jag använder mig av forskningar som gjorts för en bredare målgrupp innehåller arbetet fakta om barn utanför målgruppen 4-6-åringar.

För att inte göra forskningen alltför bred har jag valt ut de delområden som jag anser relevanta för just den här dramaserien. De delområdena är humor, moral, innehåll och karaktärer. Jag analyserar serien i första hand ur dessa synvinklar och litteraturen som används i arbetet behandlar målgruppens uppfattningar om just dessa delområden.

Arbetet handlar inte om barns medieanvändning eller hur de påverkas allmänt av det de ser i rutan.

För att få ett så detaljerat resultat av respondenterna som möjligt så visar jag endast upp ett avsnitt ur serien. Med tanke på respondenternas ålder (4-6-år) var detta även viktigt för att uppehålla deras intresse under screeningstillfället. Respondenterna kunde nått och jämnt sitta stilla under den halvtimmen det tog att titta på och intervjua dem om ett enda avsnitt.

1.5 Metod

Först gjorde jag en empirisk analys av målgruppen på basen av litteratur om barnpsykologi samt tidigare forskning om hur barn uppfattar film och TV. För att få information om målgruppens uppfattningar om serien som analyseras, lät jag tio respondenter ur målgruppen (4-6-åringar) se på ett avsnitt ur serien medan jag observerade dem. Efter att barnen sett på avsnittet två gånger intervjuade jag dem om deras uppfattningar om avsnittet. Intervjun var semistrukturerad. Under intervjutillfället lät jag barnen berätta fritt och rita bilder. Efter att ha genomfört alla screeningar transkriberade jag intervjuerna ordagrant. Sedan sammanfattade jag litteraturen, intervju-, och observationsresultaten. Slutsatserna gjordes på basen av teoridelen och screeningsresultaten. En mer detaljerad beskrivning av screeningstillfället finns i kapitel 4.2 Screeningstillfället.

1.6 Materialbeskrivning

Min primära informationskälla var resultaten från screeningstillfället. För att förstå mig på forskningsresultaten läste jag in mig på litteratur om utvecklingspsykologi och tidigare forskning som gjorts angående barns uppfattningar om TV-program.

1.7 Bakgrundsinformation om ”Rättvisa Krut-Rut”

Serien producerades av Svenska Yle i samarbete med Nordvision och det utomstående produktionsbolaget Hakalax Productions. Nordvision är ett tv- och mediasamarbete mellan de fem nordiska, licensfinansierade public servicebolagen: NRK, DR, SVT, YLE och RUV (nordvision.org, 2011). Jag skrev manuset för serien våren 2011. Under skrivprocessen fick jag handledning av en dramaturg, Are Nikkinen och manusförfattaren Monika Vikström-Jokela som skrivit väldigt mycket för barn. Serien spelades in på sommaren 2011 med Victoria Oscarsson som regissör och levererades till Yle i november samma år.

”Rättvisa Krut-Rut” producerades som ett nordiskt samarbetsprojekt under namnet Ada Badar. Ada Badar är ett projekt som stöds av Nordvision för att främja produktionen av nordiska dramaserier för små barn. En av riktlinjerna för Ada Badar är att den primära målgruppen för serien är 5-åringarna. En annan är att det ska finnas så få repliker som möjligt, så att serien skall vara enkel att dubba till de andra nordiska språken.

1.8 Definitioner

Voice-over = Term som används i mediasammanhang. En röst som hörs under ett tv-program eller i en film utan att personen som talar syns i rutan.

Screening = Term som används i mediasammanhang. Visning av film eller tv-program för publik.

Slap-stick = Typ av komik som omfattar slagsmål och annan typ av action skildrat på onaturligt och därmed komiskt sätt, ofta med pålagda ljudeffekter.

2 MÅLGRUPPEN

I detta kapitel beskriver jag målgruppen, 4-6-åringar, på basen av litteratur. Jag baserar min målgruppsbeskrivning på utvecklingspsykologi och tidigare gjord forskning angående deras uppfattningar om film och TV. Trots att dramaseriens primära målgrupp är 5-åringen, kommer jag att beskriva en bredare målgrupp (4-6-åringen) i detta arbete. Att endast fokusera på 5-åringen kändes alltför snävt eftersom de flesta TV-program görs för bredare målgrupper.

Efter att ha bekantat mig med litteratur om utvecklingspsykologi märkte jag att skillnaderna mellan en 4- och en 6-åring är på vissa områden rätt så stora. Eftersom att barn utvecklas i lite olika takt så kan även två femåringar vara väldigt olika. I detta kapitel försöker jag trots allt ge en allmän bild av 4-6-åringens värld och uppfattningar.

2.1 Allmänt om 4-6-åringar

4-6-åringarna har äntligen fått en välutvecklad motorik. De kan gå, stå och springa utan tänka så mycket på det. Detta betyder att de är mer autonoma än tidigare och kan handla enligt eget initiativ. 4-6-åringarna är väldigt nyfikna på sin omvärld, undersöker den och försöker bilda sig en uppfattning om hur den fungerar. De har väldigt mycket extra energi och vill gärna lära sig nya saker. Att misslyckas är inte så allvarligt för 4-6-åringarna som tror på sina kunskaper och är självsäkra. De är tävlingsinriktade och tar gärna emot uppgifter. De överöser sina föräldrar och andra vuxna med frågor och åsikter. Könns- och vuxenroller är viktiga för dem. Lekar kan ofta handla om yrkesroller och mamma-, pappa- barnroller (jfr Stonehouse, 2005).

2.1.1 Kognitiv utveckling

Enligt Jean Piaget befinner sig 4-6-åringar i den för-operationella fasen då det gäller kognitiv utveckling. De har ett egocentriskt tankesätt och agerar mest på intuition. De har svårt att förstå att andra kan uppleva saker på ett annat sätt än de själva (Stonehouse, 2005:76). Detta kan vara bra att tänka på då man i barnprogram för 4-6-åringar försöker

visa hur någon annan känner. Man kan inte ta för givet att barnet kan tänka sig in i en annan karaktärs situation ifall barnet inte känner igen sig i situationen.

Barnen har lätt för att lära sig nya ord, men det behöver inte betyda att de vet vad orden betyder (Stonehouse, 2005:78). Därför kan det vara viktigt att inte använda alltför svåra ord i barn-tv ifall man inte förklarar vad orden betyder.

Orsak och verkan är väldigt viktigt för 4-6-åringen. De tror att allting har en mening och vill absolut veta hur och varför saker och ting händer (jfr Stonehouse, 2005:79). Därför kan det vara bra att förklara saker utförligt i barnprogram och ha en tydlig handling i programmet så att barnen inte blir och funderar på saker i onödan.

Barn i det för-operationella stadiet är väldigt påverkade av vad de ser här och nu. De fokuserar på en sak i taget och har inte en förmåga att uppfatta hela processer. Ex. Piaget undersökte detta fenomen med hjälp av färgat vatten i genomskinliga glas. Han hade två identiska glas med lika mycket vatten i sig. Barnen som undersöktes höll med om att det fanns lika mycket vatten i båda glasen. Piaget tog sedan fram ett högre, smalare glas och frågade barnen ifall vattenmängden skulle förbli den samma ifall han hällde allt innehåll ur ett av de fulla glasen in i det höga, långa glaset. På denna fråga svarade barnen ja. När Piaget sedan, under barnens uppsyn, hällde vattnet i det höga glaset fylldes det såklart närmare kanten. Då tyckte barnen att det höga glaset där vattennivån var högre hade mera vatten i sig än det andra, trots att mängden var den samma (jfr Stonehouse, 2005:78).

2.2 Humor

Barns uppfattning om humor beror på vilket psykologiskt utvecklingsstadium de befinner sig i. Medan barn utvecklas förstår det sig på alltmer olika slags humor. Trots detta förlorar de inte sin förmåga att uppfatta humor enligt sitt tidigare utvecklingsstadium. Det som 3-åringen uppfattar som humor kan alltså också vara roligt för en 6-åring som befinner sig i ett senare utvecklingsstadium (McGhee, 1979; Bergen, 1998; Bergen, 2003).

Det har forskats en hel del om humorframkallande element för barn. I detta kapitel försöker jag ge en överblick av tidigare forskning som gjorts.

2.2.1 Visuell humor

Enligt en av de mest inflytelserika utvecklingspsykologerna inom humorforskning, Dr. Mc Ghee, beror barns uppfattningar om humor på deras kognitiva utveckling och emotionella behov. Han delade upp barn i tre olika ”humorgrupper” på basen av Piagets utvecklingspsykologiska teorier. Enligt Mc Ghee är 3-5-åringen mest road av absurda bilder. Det räcker t.ex. inte att kalla en hund för en katt, utan man måste rita hundöron och hundsvans på katten för att det ska vara roligt. Humorn ligger inte i den felaktiga kombinationen av begrepp och objekt, utan i det visuella. Om någonting ser annorlunda ut än barnet förväntar sig så är tycker hon/han att det är roligt. (Lyon, 2006.)

2.2.2 Inkongruens

Enligt en studie gjord av Bergen (2003), gäller samma slags humor för både flickor och pojkar i åldern 5- och 6-år. Humor för dem hade i de flesta fallen att göra med inkongruens, d.v.s. brist på överensstämmelse, främst gällande handling, utseende och ord. Även omöjliga händelser fungerar som humor för 5- och 6-åringar (Lyon, 2006). Inkongruens gällande handling kan t.ex. vara att en hund säger ”mjau” istället för ”voff”. Omöjliga händelser som humorelement kan t.ex. vara en flygande sockerbit eller att tiden går baklänges.

Ett av de mest populära programmen för barn är för tillfället ”Sponge Bob Squarepants” d.v.s. ”Svampbob Fyrkant”. I en studie som gjordes i Tyskland år 2005 tyckte de flesta 3-6-åringarna att huvudkaraktären Sponge Bob var rolig för att han kan göra så roliga saker med sin kropp. Eftersom han är en tvättsvamp kan han t.ex. byta storlek genom att ligga i vatten, töja ut sitt ansikte eller dra in hela ansiktet i svampen så att det inte syns (Holler, 2007). Detta är ett tydligt exempel på inkongruens då det gäller utseende.

Inkongruenshumor kan definieras som förmågan att finna likheter mellan olikheter, d.v.s. likheterna är gömda (Rydin och Schyller, 1986:2). Det som gör att barnen tycker att inkongruens är roligt, är att de förstår att något inte är som det brukar vara. För att

förstå att något inte är som det brukar, måste barnet först veta hur det vanligtvis är. Det är t.ex. inte roligt att en kameleont låter som en snöleopard ifall målgruppen inte vet hur varken snöleoparden eller kameleonten låter på riktigt. Därför måste man använda inkongruens som humorelement enligt målgruppens kunskaper om sin omvärld.

I det amerikanska barnprogrammet Sesame Street är överraskning och inkongruens deras nyckelbegrepp. T.ex. slow-motion, fast-forward och freeze-frame är överraskande för barn eftersom det inte motsvarar verkligheten (Rydin et al, 1986:4).

När inkongruens används då det gäller känslor kallas det ambivalens. När man använder ambivalens som humorframkallande element låter man en individ uppleva oförenliga känslor samtidigt som t.ex. sympati/agg, maniskhet/depression eller kärlek/hat (Rydin et al, 1986:3).

2.2.3 Humor av fientlig natur

Enligt Bergens studie tyckte 30 % av 5-6-åringarna om humor av fientlig natur, men de flesta av exemplen barnen beskrev var slapstickhumor, d.v.s. farsartade, överdrivna slagsmål eller rörelser, med ljudeffekter (Lyon, 2006). Slapstickhumor används bl.a. mycket i Charlie Chaplins filmer. Enligt Mc Ghee har även små barn aggressionsbehov som de kan få utlopp för genom humorn. Detta kan vara en av orsakerna till att barn gillar program där folk ramlar och slår sig (Rydin et al, 1986:2). Ett exempel på detta är "Hauskat kotivideot"-programmets popularitet bland barn. Man måste trots allt vara försiktig då man använder humor där saker och ting går sönder. För små barn är det inte roligt då någonting går sönder. Detta beror på deras uppfattning om vad som är rätt och fel har väldigt mycket att göra med materiell skada, d.v.s. det är väldigt illa om någonting går sönder. Känslan av någon gjort någonting som är moraliskt fel då de i misstag har sönder någonting kan alltså döda komiken i situationen (se kap. 2.4.1.).

2.2.4 Överlägsenhet och underlägsenhet

Situationer blir också roliga när de spelar på överlägsenhet och underlägsenhet. Det är roligt när man märker att man är bättre, smartare eller snällare än andra. Andras osäkerhet och svaghet, speciellt våra fienders, skapar humor även hos barn (Rydin et al,

1986:3). Ett bra exempel på en underlägsen karaktär som skapar humorupplevelser är sjöstjärnan Patrik i Svampbob Fyrkant. Patrik är rolig för att han gör dumma saker som barnen redan bemästrar och på så vis känner barnen sig överlägsna gentemot Patrik. För att ytterligare att framhäva Patriks underlägsenhet är han klädd i endast byxor medan Svampbob har skjorta, byxor, slips och strumpor. Barn lägger märke till detta och tycker att det är roligt (Holler, 2007).

Eftersom barn ofta är underlägsna gentemot vuxna, är det speciellt roligt för barn då vuxna gör bort sig och är fuliga. Clownen är ett exempel på detta. Clownen är vuxen men misslyckas med saker som barn redan behärskar som t.ex. att sätta på sig kläderna (Rydin et al, 1986:5). Clownen kan också göra saker som barnet redan har lärt sig att är fel som t.ex. borsta tänderna med en toalettborste.

Då man använder överlägsenhet och underlägsenhet som humorframkallande element måste man se till att rätt karaktär ses som underlägsen. Ifall den karaktären som barnet identifierar sig med hamnar i underläge, är situationen inte komisk. Då sympatiserar tittaren med karaktären och känner sig underlägsen.

2.2.5 Ordlekar

Enkla ordlekar som bygger på rim och alliteration kan även skapa humorupplevelser hos barn. Men vitsar som kräver att man förstår dubbla innebörder i ord eller språkliga uttryck fungerar inte (Rydin et al, 1986:6). T.ex. ”Vad lever isbjörnen på? – Isen”. För ett barn är frågan konkret – på vad står och går isbjörnen? Vitsens humorframkallande element är just uttryckets dubbla mening. Det språkliga uttrycket ”att leva på” i bemärkelsen ”äta” är obekant för de flesta barn vilket gör att humorn i vitsen går dem förbi.

2.2.6 Sarkasm och ironi

Förmågan att förstå sig på sarkasm och ironi utvecklas först vid 5-6-års ålder. Ett litet barn kan genom att tolka själva tonfallet i en mening ibland urskilja ironi eller sarkasm, men barnet kan inte förstå innehållet i meningen (Capelli et al., 1990:1824-1841). Sarkasm och ironi kan alltså inte användas som humor för barn under fem år (Lyon, 2006).

2.2.7 Humorframkallande element i TV-program för barn

Elke Schlote har sammansatt en användbar lista över humorelement som används i barnprogram. Hon har baserat listan på de forskningar som gjorts på det tyska forskningsinstitutet IZI som forskar i medier för barn och unga. Enligt henne kan man dela upp de humorframkallande elementen sex olika kategorier. Nedan en sammanfattad, förkortad lista på fem av kategorierna (Schlote, 2006). Jag valde att lämna bort den sjätte kategorin ”Intertextualitet” eftersom 4-6-åringar oftast inte uppfattar intertextualitet som humorframkallande p.g.a. sin snäva världsbild. Listan som Schlote sammanställt gäller för barnprogram i allmänhet och inte bara barnprogram för 4-6-åringar.

1. Estetik: ljud och bild som inte motsvarar förväntningarna
 - teknisk effekt, t.ex. fisheye-kamera, slowmotion
 - ljud och/eller bakgrundsmusik, t.ex. inspelat skratt, komiska röster, komisk musik
 - komiska ljud, t.ex. gonggongljud då någon slår en annan i huvudet
 - överdrivna rörelser
 - tillfällig kroppsdeformation
 - komiska bilder, t.ex. animerade hjärtan då någon är kär
 - spektakulära bilder, t.ex. explosioner, akrobatik

2. Handling: handling som avviker från standarden
 - absurditet, t.ex. en ritad karaktär springer ut från en klippa men springer en stund i luften innan den faller ner
 - överdrift, t.ex. ett barn fiskar och får en val på kroken
 - nonsens, t.ex. skjuta gröt ur en pistol istället för kulor
 - små olyckor i ”slapstick-anda”, t.ex. någon faller (tv-programmet ”Hauskat kotivideot”)
 - ”saftiga ämnen”, t.ex. kärlek, kyssas, intimitet
 - toalett-/exkrementalhumor, t.ex. spyor, pruttar, visa könsorgan

3. Språk, ordlekar, vitsar
 - repetera ett ord flera gånger
 - alliteration, d.v.s. fonetisk parallellism, t.ex. Far, får får får?

- tvetydighet i uttryck, t.ex. Spongebob till sin kompis Sandy när de är på stranden: ”Hey Sandy, I am sandy!”
- bokstavliga uttryck, t.ex. att en animerad varg är ”hungrig som en varg”
- ologisk sammanblandning av ord/metaforer, t.ex. då Svampbob, som bort på havets botten säger ”Solen skiner, vattnet är klart och musslorna kvittrar” (fåglarna – musslorna)
- vitsar
- ironi, d.v.s. man säger en sak men menar något annat (för att det ska funka måste målgruppen förstå att karaktären inte menar det hon/han säger, utan det motsatta)

4. Berättelsen: scener som blir roliga då man ser dem efter varandra

- spela spratt, t.ex. någon lägger en pruttkudde på en stol – någon annan sätter sig på den
- ouppfyllda förväntningar, d.v.s. det går inte som tittaren tror att det ska gå, t.ex. någon gräver en varggrop och istället för att det faller en varg i gropen, faller den som grävt gropen dit
- återställa rättvisa, t.ex. då det goda vinner över det onda
- leka med hierarkier, t.ex. i David och Goliat är det lilla David som vinner över jätten Goliat
- en plan misslyckas

Humorframkallande element ur dessa olika kategorier kan sedan kombineras med varandra för att uppnå mest komiska resultat (Schlote, 2006).

2.3 Moral

Barn växer upp i en värld med existerande normer och värderingar. Genom att hanteras med sin omvärld lär de sig vad som är rätt och fel. Enligt Freud formar barnet en inre bild av föräldrarnas beteende som sedan blir barnets samvete (Piaget, 1966:119). Ungefär i fyra- femårsåldern börjar barn få en uppfattning om moral. Kohlberg anser att i början är egennytta den största drivkraften för barnens handlingar. Barnen tror att de handlar enligt regler som någon annan gjort upp, men egentligen agerar de enligt sin

egen tolkning av reglerna. När de t.ex. spelar ett spel kan de hitta på regler under spelets gång och spelar sedan glatt enligt de nya reglerna (Stonehouse, 2005:96).

2.3.1 0-6-åringars syn på "rätt" och "fel"

Barnens uppfattning om rätt och fel görs helt och hållet på basen av enskilda handlingar. D.v.s. det finns bara handlingar som är "rätt" eller "fel" men inte personer som är helt och hållet dummisar eller snällisar. De har svårt att uppfatta liknande situationer som "fel" utan varje enskild handling måste beskrivas som "fel" för att den ska uppfattas som så (jfr Stonehouse, 2005:97). Ex. Pia kastar ett mjukisdjur i toan och pappa säger att det är fel att kasta mjukisdjur i toan. Fem minuter senare kastar Pia en toffla i toan i tron att hon inte alls gör något fel. Därför att pappan inte har sagt att man inte får kasta tofflor i toan.

Det som kan vara bra att veta då man skapar innehåll för TV är att 0-6-åringars syn på rätt och fel är väldigt konkret. Hur "fel" något är har väldigt mycket att göra med kvantitet, fysisk massa och materiell skada. Barnen tycker att det är värre att någon söndrar tio tallrikar istället för tre, även om tio tallrikar söndras i misstag och tre på flit. Kvantiteten på den fysiska skadan har alltså större betydelse än intentionen (jfr Stonehouse, 2005:97).

Även då det gäller lögn är kvantitet mest avgörande. Ju större lögnen är, desto värre är den. Barnen kan inte förstå att den mindre lögnen är mer trovärdig och på så sätt "värre" (jfr Stonehouse, 2005:98). T.ex. är det värre att säga att man slog sin kompis för att han förvandlades till en eldsprutande drake, än att säga att man slog honom för att han tog någon annans spade.

Fysisk skada kan också vara avgörande för vem som gör "fel" i sociala situationer. Ex. Ted får inte vara med och rita för att han inte är lika bra som Tammy och Paul. Ted blir frustrerad och slår de två andra. Tammy och Paul tyckte att Ted var den som gjorde "fel" eftersom att han slog dem. De förstod inte att de hade sårat Ted genom att säga att han inte får vara med och rita, utan tyckte att Ted som orsakade konkret och fysisk skada var den skyldiga. Trots detta skulle ett barn som varit i Teds situation kunnat leva sig in i hans känslor och tyckt att även Tammy och Paul gjorde fel. Men för att kunna göra

denna bedömning måste barnet i fråga ha varit med om en väldigt liknande, helst identisk situation (jfr Stonehouse, 2005:100-101).

Barnens syn på ”rätt” och ”fel” är helt enligt deras föräldrars befallningar och de vill agera ”rätt” för att undvika straff och för att få belöning. Barnen kan tro att de agerar ”rätt” då de gör förbjudna saker när en auktoritet t.ex. mamman eller pappan inte ser på (jfr Stonehouse, 2005:99).

Auktoritet för barnen har mycket att göra med personens fysiska massa. Fullvuxna människors åsikter är viktigare än andra barns. Barn kan t.ex. bra tycka att det är okej att ljuga för andra barn eftersom de vet att de inte kan straffa dem. Rättvisa för barnen är helt i enlighet med de regler som auktoriteten satt upp. Det är viktigt att reglerna gäller alla och när man bryter mot en regel är det rättvist att man får ett straff. De enda som inte behöver bestraffas då de bryter mot reglerna är personer som barnen uppfattar som auktoriteter t.ex. dagispersonal, föräldrar e.t.c. (jfr Stonehouse, 2005:102-103).

2.4 Karaktärer

Filmkaraktärer är ofta starka personligheter som utmanar livet och utför handlingar som för berättelsen vidare (Granath, 2006:74). Protagonisten kallas den karaktären som publiken tar ställning för och identifierar sig med och antagonisten kallas den kraft som genom sitt agerande skapar kaos och oordning (Granath, 2006:79). För att en historia ska ha en framåtrörelse måste det finnas konflikter som ska lösas. Dramats konflikt står mellan protagonisten och antagonisten (Granath, 2006:79). Tittaren behöver alltså en karaktär att identifiera sig med för att kunna sig leva in i historien. Detta är protagonisten. För att protagonisten ska uppleva känslor och situationer som tittaren kan leva sig in i behövs det en karaktär som ger upphov till känslorna och situationerna, nämligen antagonisten. Många gånger behövs det även en hjälte som hjälper protagonisten att lösa problem och kaos protagonisten hamnat i (Granath, 2006:79). Hjälten är den karaktären som tillgodoser vårt behov av förebilder och han/hon är lika stark som antagonisten (Granath, 2006:80). Allt detta gäller även då man skapar historier för barn. Enligt mina egna iakttagelser jag gjort som barnprogramsredaktör är de flesta barnprogram, dramaturgiskt sett, uppbyggda på ganska samma sätt som vuxenfilmer.

2.4.1 Identifikation för barn

Det som gör karaktärer populära för barn är karaktärens s.k. ”nyttovärde”. Ett högt nyttovärde hos en karaktär gör att den förser barnen med situationer som barnen kan identifiera sig själva i och därmed dra nytta och lärdom av. Karaktärens utmärkande drag ska vara pålitliga och förutsägbara, d.v.s. barnen vill lära känna karaktären. Då långa serier produceras är detta möjligt. Karaktärerna blir viktiga för barnen och diskuteras i sociala sammanhang. Man kunde tro att de mest marknadsförda karaktärerna då borde klara sig bäst, men så är inte fallet. Om barnet inte kan identifiera sig med karaktären och ifall den inte har ett s.k. högt nyttovärde, klarar den sig inte (jfr Götz, 2008).

Enligt studierna spelar hudfärg och etnicitet en väldigt stor roll för vilka karaktärer tittaren identifierar sig med (Götz, 2010). Jag skulle ha varit intresserad av ifall hudfärg och etnicitet spelar någon roll för 4-6-åringar då det gäller identifikation med karaktärerna. Tyvärr hittade jag ingen tidigare forskning om detta gällande så små barn.

2.4.2 Framgångssagan Svampbob Fyrkant

I en studie som gjordes i Tyskland år 2005 svarade 41 av 160 barn mellan 3 och 6 år att deras favoritprogram är ”Svampbob Fyrkant”. Detta trots att seriens egentliga målgrupp är lågstadielärover. Det som gör att programmet är så populärt är karaktärerna. Då barnen intervjuades om serien hade de flesta svaren att göra med karaktärerna och deras egenskaper (Holler, 2007). Barnen beskrev bl.a. följande egenskaper hos sidokaraktärerna:

- Patrik Stjärna: rolig och underlägsen

Patriks underlägsenhet får Svampbob att skina med sina kunskaper och egenskaper. Han är klumpig och dum men väldigt omtyckt av barnen för att han är Svampbobs bästa vän. Barnen känner sig bättre än Patrik.

Citat av barnen: ”Han är rolig för att han inte har byxor på sig. Han glömmer saker. Han går inte i skola. Han är rolig för att han gör dumma saker.”

- Sandy Kind: den starka flickan

Ekorren Sandy är hjältinnan i serien. Hon är atletisk, stark, bestämd och modig och kompis med Svampbob och Patrik. I studien som gjordes med barnen var det en flicka som gillade Sandy speciellt mycket: Lena, 6 år, som av daghemspersonalen beskrevs som väldigt blyg och försiktig. Även under intervjun talade Lena tyst och försiktigt men när hon berättade om Sandy Kind så talade hon med hög röst och demonstrerade karaktärsdrag. Enligt Holler kan ett osäkert och blygt barn känna sig starkt och självsäkert via sin hjälte/hjältinna.

Citat av barnen: ”Hon kan karate och så kan hon stå på händer. Hon kan skida på ett skal.”

- Bläckvard Tentakel: den tråkiga vuxna

Bläckvard är den tråkiga vuxna som inte låter Svampbob och Patrik ha roligt. Barnen kan se sina egna föräldrar i Bläckvard och trots hans vresighet är han en viktig karaktär i serien.

Citat av barnen: ”När Svampbob och Patrik har roligt så skriker Bläckvard alltid. Han bara jobbar och lär sig spela flöjt, men han vill alltid stanna hemma.”

Den viktigaste karaktären är ändå Svampbob Fyrkant. Barnen gillar Svampbob främst för att han får dem att skratta och för att han gör märkvärdiga saker. Han bor t.ex. i en ananas och har en snigel som husdjur. Han kan också göra roliga saker med sitt ansikte. Svampbob är enligt barnen väldigt kompetent för att han kan laga hamburgare (han jobbar på en snabbmatskedja) och han ansöker om körkort trots att han bara går i skola. Barnen kan relatera till Svampbobs livsfilosofi som väldigt mycket stämmer överens med barnens: Han gör saker bara för rolighetens skull. I Svampbobs värld är alla tillsammans och har roligt. Svampbob är barnsligt entusiastisk och menar inget illa då han ibland gör någon arg. Och när han gör någon ledsen så försöker han genast gottgöra sitt misstag. Han bryr sig inte om vad andra tänker när han gör bort sig utan kan skratta åt sig själv. Svampbob är en kombination av det som barnen känner igen sig som och det som de gärna skulle vara. Detta gör att barnen kan identifiera sig med karaktären och

dess problem men det lämnar också utrymme för barnens fantasier om hurdana de skulle vilja vara (jfr Holler, 2007).

2.4.3 Könsskillnader

Enligt många tidigare studier som gjorts är det stora skillnader mellan hurdana karaktärer pojkar och flickor identifierar sig med. Flickor identifierar sig helst med flickkaraktärer och pojkar med pojkkaraktärer. Pojkar vill gärna se starka, aktiva karaktärer som hamnar i fysiskt utmanande situationer. Flickor är intresserade av förhållanden och vill gärna se vackra, medgörliga karaktärer som är socialt kompetenta.

Enligt Götz (2008) är det inte riktigt fullt så simpelt. I en studie som gjordes bland 6-12-åringar kom det fram att ovanstående stereotyper beror mycket på de karaktärer som medierna erbjuder barnen. T.ex. Svampbob och Bart Simpson är många flickors favoritkaraktärer. Enligt Götz identifierar sig flickorna med dessa karaktärer eftersom karaktärernas egenskaper är svåra att hitta i de flickkaraktärer som finns för tillfället.

Flickor identifierar sig mest med flickkaraktärer. Men de kan även identifiera sig med pojkkaraktärer då de egenskaper de dras till inte finns hos en flickkaraktär. Vissa flickor gillar karaktärer som är ansvarsfulla och medgörliga medan andra dras till uppnosiga och rebelliska karaktärer. De flesta flickor uppskattar karaktärer som lyckas med saker och ting men mångas favoritkaraktär var Ugly Betty, en lite mullig och oattraktiv karaktär som ofta misslyckas. Det viktigaste är att karaktären får bestämma över sig själv (Götz, 2008).

Enligt en studie bland pojkar mellan 9 och 11 år, identifierar sig pojkar nästan alltid med pojkkaraktärer. De gillar karaktärer som är aktiva och handlingsorienterade. Karaktärerna ska klara sig med stoltheten i behåll och de ska åstadkomma saker. Då uppnår karaktären hög status. Det spelar inte så stor roll ifall karaktären klarar sig ur en situation genom att slinka sig ur den (Bart Simpson) eller genom att agera (Spiderman) (Winter & Neubauer, 2008). Då det gäller problemlösning ska karaktärerna handla istället för att diskutera. I en studie som gjordes av forskningsinstitutet IZI märkte man att pojkar generellt sett har svårare att identifiera sig protagonisterna som hamnar i rejält underläge. T.ex. visades barnen en dokumentär om en pojke som stamade. I filmen porträtterades pojken som en protagonist som alltid blev retad och inte stod på sig. Filmens budskap var att man inte ska reta sådana som är annorlunda. Flickorna som såg filmen

tyckte massor om den medan pojkarna inte gillade filmen alls. Enligt Götz blev pojkarna irriterade av att pojken hade enbart porträtterades som ett offer och de hade svårt att identifiera sig med honom (seminarium i Tammerfors den 24.9.2011 med fil. Dr. Maya Götz).

Ovanstående information gäller alltså inte direkt 4-6-åringar men kan säkert i vissa fall vara riktingivande för även yngre barn. Någon omfattande studie som undersöker just 4-6-åringars skillnader på identifikationspreferenser hittade jag inte. Små barn tycks ändå gärna identifiera sig med karaktärer som är av samma kön som de själva. Rydin gjorde en studie om dockprogrammet ”Nisse och Klara” (1986:21). I programmet framstår den manliga dockan Nisse som sympatisk, trög och snäll och den kvinnliga dockan som lite ettrig och självupptagen. Då barn mellan 5 och 7 år frågades ifall de tycker mera om den manliga eller den kvinnliga dockan föredrog pojkarna helt klart Nisse och flickorna Klara. Då de frågades vilken av dockorna de helst skulle spela, valde de också den docka som var av samma kön som de själva (Rydin et al, 1986:21).

I en undersökning som gjordes om barnprogrammet ”The Wonder Pets” tyckte nästan alla pojkar att huvudpersonen, marsvinet Linny, var en pojke, trots att programmakarna själva ansåg att Linny var mer än flickkaraktär. Enligt en av skaparna, Rebecca Haines, svarade pojkarna så eftersom att Linny var den karaktären de helst ville identifiera sig med (Zelig, 2007). Även denna undersökning stöder argumentet att barn i en viss ålder har lättare att identifiera sig med karaktärer som a) är av samma kön som de själva eller b) inte är av ett specifikt kön, utan kan tolkas som både flickor och pojkar. Slutsatsen enligt denna studie är att barn i den åldern har väldigt stark könsidentifikation.

2.5 Innehåll

I detta kapitel beskrivs saker som är viktiga att tänka på då man skapar innehåll för barn, bl.a. vilka teman som intresserar målgruppen, hurdant tempo som är önskvärt och hur man uppehåller barnens intresse för ett program.

2.5.1 Tema

När man gör TV-program för barn är det viktigt att behandla sådana ämnen som barnen kan relatera till och som har att göra med deras vardagliga liv (Götz, 2007). Situationerna behöver inte avspegla barnets ”fysiska” verklighet för att barnen ska kunna relatera till dem. Det viktigaste är att situationerna avspeglar barnens ”emotionella” verklighet. T.ex. kan femåriga Pascal identifiera sig med tvättsvampen Svambob Fyrkant då hans bästa vän, Patrik Sjöstjärna flyttar bort. Pascal kunde känna igen Svampbobs sorg och berättade att även hans bästa vän Tim bytt dagis (Holler, 2007).

Enligt Neuss finns det vissa teman som spelar en speciellt stor roll i 2-5 åringars liv. Orsaken till att just dessa teman är viktiga i just den åldern har att göra med barnens kognitiva, psykologiska och antropologiska utvecklingsstadium (Neuss, 2007). Dessa teman är:

1. Ensamhet
2. Säkerhet, trygghet och tröst
3. Separation från föräldrarna
4. Att vara liten och att växa upp
5. Rättvisa och moral
6. Döden och att dö
7. Könsidentitet

Att behandla dessa teman i film och TV gör att tittaren kan känna igen sig i situationerna. Man måste trots allt vara noga med hur temat behandlas eftersom att det är så känsligt för tittaren (Neuss, 2007).

2.5.2 Tempo och repetition

För att en 3-5-åring ska förstå en film måste tempot vara långsammare än för barn i skolåldern. Små barn ”tittar långsammare” d.v.s. det tar längre tid för dem att uppfatta vad som händer i bilderna. Storyn ska gärna vara enkel och rakt på sak (Götz, 2007). Repetition fungerar bra då det gäller 3-6-åringar. De känner sig nöjda då de på förhand kan gissa vad som ska hända till näst. I en studie där 33 stycken 3-6-åringar fick se ett

och samma filmklipp fyra gånger efter varandra visade resultatet att filmklippet fungerade bäst då barnen såg det för fjärde gången. De var mer aktiva under tittandet och tittade mer intensivt på filmen eftersom de väntade på de moment de kom ihåg från tidigare (Gröller & Holler, 2007).

2.5.3 Intresse

För att tittaren skall förstå innehållet i filmen måste filmen lyckas hålla fast vid tittarens uppmärksamhet och intresse. Ett sätt att uppehålla 3-5-åringars intresse är att kombinera händelser med framstående ljud. Enligt samma studie som ovan (Gröller et al, 2007) var barnen mest koncentrerade på filmen då de t.ex. visste att en ballong skulle spricka eller då en xylofon skulle börja spela.

3 SERIEN SOM ANALYSERAS

I detta kapitel beskriver jag barndramaserien Rättvisa Krut-Rut. Jag beskriver även mera ingående det avsnittet jag visar för respondenterna.

3.1 Seriens handling

Barndramaserien Rättvisa Krut-Rut handlar om 5-6-åriga Rut som hatar orättvisor. När Rut får syn på en orättvisa förvandlas hon i sina dagdrömmar till superhjälten Rättvisa Krut-Rut som har alla superkrafter man kan ha. Hon kan t.ex. kasta en vuxen man i havet och förvandla ett dött marsvin till en hundvalp. Superkrafterna använder hon för att besegra orättvisorna hon upplever. När hon försöker lösa problem med hjälp av superkrafter slutar det oftast inte riktigt som Rut tänkt sig. Lösningen har antingen för radikala följder eller så gör den någon annan ledsen. Därför vaknar Rut ur sin dagdröm och besegrar orättvisan med hjälp av list och påhittighet.

Serien är uppdelad i fem avsnitt och varje avsnitt behandlar en orättvisa. Avsnitten är namngivna enligt den orättvisa som behandlas. Det finns ingen handling som sträcker sig över flera avsnitt utan varje avsnitt kan ses som en enskild helhet.

Kort beskrivning av orättvisorna i avsnitten:

1. ”Det är orättvist att man inte får ha roligt!”; Rut vill hoppa bombhopp från bryggan men en arg gubbe tycker att det strittar för mycket vatten så han hindrar henne från att hoppa.
2. ”Det är orättvist att ta andras saker!”; Rut ser att en man stjal två tanters handdukar och äter upp deras födelsedagstårta.
3. ”Det är orättvist att man inte får sjunga var man vill!”; Rut har tråkigt och vill sjunga, men de vuxna tycker att hon ska vara tyst.
4. ”Det är orättvist att någon dör!”; Rut lär känna ett marsvin som dör plötsligt.
5. ”Det är orättvist att retas!”; Rut lär känna en pojke vars syster retar honom.

Det som återkommer i alla avsnitten är en orättvisa, huvudkaraktären Rut, Ruts förvandling till superhjälte, problemlösning med superkrafter, problemlösning utan superkrafter och miljön, d.v.s. campingområdet Rut bor på. Det finns fem biroller i serien som syns i mer än ett avsnitt; Ruts mamma, två glada tanter, en arg gubbe och en motorcyklist.

För att få en så detaljerad analys som möjligt, behandlas endast ett av seriens fem avsnitt i detta arbete. Jag valde ut avsnitt två, ”Det är orättvist att ta andras saker!”, p.g.a. att just det avsnittet blev mest som jag hade tänkt mig då jag skrev manuset.

3.1.1 Avsnittets handling

I detta kapitel skriver jag ner synopsis för avsnittet jag analyserar. Manuset i sin helhet finns som en bilaga i slutet av arbetet (se bil.1).

1. Inledning

Rut cyklar fram på sin cykel ”Rutmobil”. Hon får syn på en motorcyklist som kör in på campingområdet. Rut visar honom var receptionen ligger.

Senare ligger Rut på bryggan och tittar på en glad tant som förbereder en födelsedagsfest för sin väninna. Den glada tanten går för att hämta sin väninna. Då kommer motorcyklisten till stranden. Han går fram till den glada tantens födelsedagstårta, slänger bort ljusen och äter upp två bitar av kakan. Sedan tar han tantens handdukar och lägger sig på stranden dem en bit bort. Rut tittar argsint på honom.

Efter en stund kommer den glada tanten tillbaka med sin väninna. Vänninnan har en bindel för ögonen. De kommer fram till den halvätta tårtan och blir förskräckta. De märker att motorcyklisten tagit deras handdukar och hötter med knytnävarna mot honom. Motorcyklisten visar långnäsa åt dem och ligger nöjt kvar på handdukarna. Rut blir arg och ställer sig upp och stå. Hon konstaterar att detta är ett uppdrag för Rättvisa Krut-Rut.

2. Fantasisekvens

Rut snurrar runt bland animerade stjärnor och förvandlas till superhjälten Rättvisa Krut-Rut. Hon går fram till motorcyklisten och knäpper honom på näsan. Motorcyklisten stiger upp framför henne. Rut klappar i händerna och förvandlar honom först till en tant med klänning, sedan en baby med tutt i munnen och till slut en balettdansös. När hon klappar i händerna för sista gången försvinner motorcyklisten och uppenbarar sig framför en husvagn där en gubbe vattnar blommor. Motorcyklisten gör piruetter och gubben pekar på honom och skrattar. Motorcyklisten springer förnärligt iväg och sätter sig vid sitt tält och gråter. Rut konstaterar att motorcyklisten kanske blir så ledsen att han börjar gråta när han måste ha på sig en balettkjol och att hon får lösa problemet utan superkrafter.

3. Problemlösningsskvens

Rut vaknar upp ur sin dagdröm då tanterna packar ihop och går iväg. Rut springer in till receptionen och tar fram klipulver ur sin hemliga låda. Medan motorcyklisten är och simmar, smyger Rut fram till hans handduk och håller klipulver över den.

4. Avslutning

Rut ropar på tanterna och berättar för dem vad hon gjort. De sätter sig ner och ser på när motorcyklisten stiger upp ur vattnet, lägger sig på handduken och börjar klia sig överallt. Rut och tanterna skrattar åt motorcyklisten när han störtar ner i havet och en av tanterna går och hämtar tillbaka deras handdukar. Motorcyklisten står i vattnet och surar medan Rut springer omkring på stranden. Den sista voice-overn som hörs är: ”Rättvisa Krut-Rut räddar dagen!”.

4 SCREENING FÖR MÅLGRUPPEN

I detta kapitel beskriver jag screeningstillfallets uppbyggnad, innehåll och dess omständigheter. Även respondenterna beskrivs närmare i detta kapitel.

4.1 Respondenterna

I screeningen deltog tolv barn i 4-6-års ålder varav sex flickor och sex pojkar. Pojkarnas medelålder var 5 år och flickornas 4,6 år. Respondenternas medelålder blev således 4,8 år. Medeltalen räknades utan att ta i beaktande ålderskillnader i månader d.v.s. vissa 5-åringar var 5,5 år gamla och vissa nästan sex. Då jag sökte efter respondenter hade jag inga andra krav än att de skulle vara 4-6-år gamla.

För att hitta respondenter satt jag ut en annons på Facebook. Inom loppet av tre dagar hade jag fått ihop alla tolv respondenter via mina egna och mina facebook-vänners kontakter.

9 av 12 respondenter bor i huvudstadsregionen och de tre resterande i Borgå. Denna undersökning har alltså inte väldigt stor regional spridning. Jag kan ändå konstatera att barnens svar var så liknande att jag har svårt att tro att t.ex. ett österbottniskt barn hade svarat mycket annorlunda på frågorna.

Innan screeningen fick barnets förälder skriva på en fullmakt där jag fick lov att filma barnet under screeningen och använda materialet under examensarbetets presentation (se bil.2).

4.2 Screeningstillfallet

Screeningstillfällena hölls under loppet av två veckor fr.o.m. den 26.10 - 4.11.2011. De flesta screeningstillfällena ordnades hemma hos barnen så att de skulle känna sig bekväma med att vara ensamma med mig. Då började jag oftast med att bekanta mig med barnen och de fick visa sina leksaker för mig. Fyra av tillfällena ordnades på min arbetsplats Yle i Helsingfors där jag hade tillgång till ett eget rum.

Ingen annan än jag, barnen och ibland ett syskon närvarade i rummet under screeningstillfallet. Intervjuerna skedde oftast i enrum med endast barnet och mig. Vid ett intervjutillfälle närvarade även respondentens lillasyster. För att kunna analysera barnens reaktioner och transkribera intervjuerna filmade jag hela screeningstillfallet.

Programmet såg ut som följande:

1. Screening av avsnittet medan jag observerade barnets reaktioner
2. Kort diskussion om handlingen
3. Screening av avsnittet på nytt
4. Barnet fick rita en bild som handlade om avsnittet
5. Längre intervju (se kapitel 4.2.2)

Besöken tog oftast lite på en timme och ibland längre. Själva screeningen och intervjun med barnen tog allt från 17 min. till 34 min. beroende på hur pratsamma barnen var. I de fem sista intervjuerna frågade jag även barnen om deras favoritprogram vilket jag inte gjorde i de sju första intervjuerna. Detta gjorde att de intervjuerna som gjordes sist i regel blev längre än de första.

4.2.1 Barnens koncentration

Efter att ha gjort några intervjuer beslöt jag att barnen skulle få rita teckningen till sist. Detta p.g.a. att barnen hade svårt att koncentrera sig en så lång stund och att svara på frågor krävde mera energi och koncentration än ritandet. Man märkte en tydlig skillnad mellan 4- och 6-åringarna då de gällde att koncentrera sig. En ca 10 minuters intervju var i längsta laget för 4-åringarna. Även vissa 6-åringar verkade tröttna på att svara på så många frågor då jag kom till de sista frågorna.

4.2.2 Intervjun

Under intervjun frågade jag barnen följande frågor:

- Vad hände i filmen?
- Var bor Rut? Varför?
- Vad hände på riktigt och vad hände i Ruts fantasi?
- Vem var dum? Varför?
- Vem var snäll? Varför?
- Vad var roligt? Varför?

- Vad var skrämmande? Varför?
- Vad var spännande? Varför?
- Tycker du att det var fräckt att motorcyklisten tog tanternas handdukar och åt deras kaka? Varför?
- Tycker du att det var fräckt av att Rut förvandla motorcyklisten till tant, bebis och balettdansös? Varför?
- Var det bra att Rut satt klipulver på motorcyklistens handduk? Varför?
- Vad skulle du göra om du skulle ha varit Rut? Med superkrafter/utan superkrafter?
- Vad skulle du vilja ha för superkraft?
- Vad är klipulver?
- Vad är en Rutmobil?
- Vad betyder ordet ”orättvist”?
- Vad tycker du att är orättvist?

Under intervjun använde jag mig av bilder på karaktärerna för att barnen lättare skulle minnas vilken karaktär jag pratade om (se bil. 5). Barnen fick även berätta fritt om avsnittet och fantisera vidare på berättelsen, ex. hur de själva skulle ha löst problemet som huvudpersonen Rut ställdes inför i avsnittet. Ordningsföljden på frågorna varierade från intervju till intervju enligt vad barnen fäste sig vid. Intervjun tog allt mellan 10 och 20 minuter. Medeltalet för intervjuernas längd var ca 12 min.

4.3 Min programledarroll i BUU-klubben

Samtliga respondenter kände igen mig från barnprogrammet BUU-klubben, där jag arbetar som programledare sedan 2,5 år tillbaka. De visste vad jag hette och frågade i många fall frågor om saker jag eller de andra programledarna gjort i programmet. De kommenterade även program vi visat i BUU-klubben.

För att min programledarroll skulle påverka barnens svar så lite som möjligt, hade jag bett föräldrarna att inte berätta för barnen att jag hade ”gjort” filmen. I början var jag rädd för att barnen endast skulle ha positiva åsikter om filmen p.g.a. att de ville att jag skulle vara glad. Men efter att ha gjort intervjuerna kan jag nog konstatera att min programledarroll, i de flesta fall, inte påverkade barnens svar. Endast i ett fall verkade det som om respondenten skrattade fastän hon inte kanske tyckte att det var roligt. Men min

tolkning var inte att hon skrattade för att vara mig till lags, utan för att hon ville att vi skulle ha roligt tillsammans.

Barnen gav, enligt min uppfattning, väldigt ärliga svar som inte alls alltid var positiva. Detta var jag väldigt tacksam för. Jag tror att min programledarroll slutligen hade mest positiva effekter på intervjun eftersom barnen direkt kände sig väldigt bekväma i mitt sällskap. Vissa barn kanske känner att de redan känner mig eftersom de ser mig så ofta på TV. Både föräldrar och barn var väldigt villiga att ställa upp på intervjuerna, eftersom barnen gärna ville komma och träffa mig. Föräldrarna verkade tycka att det var ok att barnen var i enrum med mig, eftersom även de sett mig på TV förut och jag var bekant för dem också.

5 SCREENINGSRESULTATEN

I detta kapitel redogör jag för screeningsresultaten d.v.s. observationer jag gjorde då barnen tittade på filmen och deras intervjusvar. Alla screeningstillfällen finns transkriberade som en bilaga i slutet av examensarbetet (se bil. 3).

5.1 Observation under screeningen

Respondenterna fick se filmen två gånger efter varandra. Efter första gången fick de berätta vad de mindes om filmen. De flesta barnen mindes inte så mycket av handlingen eller så hade de svårt att återberätta historien. De två äldsta barnen (Kent, 6 år och Anna, nästan 6 år) kunde återberätta historien redan efter första screeningen. Anna berättade mest om konkreta handlingar t.ex. klipulvret i slutet och motorcyklisten som åt upp kakan. Trots att hon senare kom ihåg att Rut förvandlat motorcyklisten till olika saker, lämnade hon bort hela fantasisekvensen då hon återberättade historien. Hon gjorde detta även efter andra screeningen. Kent, som sett ett tidigare avsnitt ur serien tidigare i veckan, berättade mer om sensmoralen i serien: ”E de sådär att allti tror han (hon) att nån gråter och sen till sist bestämmer hon sig att använda inte sina krafter”. Han hade helt tydligt förstått seriens premiss redan efter att ha sett två avsnitt.

De flesta barnen ville gärna se filmen på nytt. I vissa fall ville de troligtvis se filmen på nytt för att kunna berätta för mig om den. En av respondenterna ville inte se filmen på nytt men då jag sade att vi då kunde börja med intervjun så ändrade han sig och tittade hellre en gång till på filmen. En av respondenterna sade: ”Sen vill jag se en annan film efter det här.” och en sade att han hellre skulle vilja se ”saker som vi gör i BUU-klubben”. Dessa tre respondenter var alla pojkar och de två av dem just fyllda fyra år.

5.1.1 Screening 1

De flesta barnen tittade väldigt koncentrerat på filmen både första och andra gången den visades. Endast ett av barnen hade svårt att koncentrera sig och det berodde på att han

ville göra grimaser mot kameran. Jag hade innan screeningen visat hur kameran funkade och han tyckte att det var väldigt roligt att se sig själv göra grimaser.

Barnen reagerade inte väldigt mycket under första screeningen. Endast en av respondenterna skrattade högt under första screeningen och det var då motorcyklisten förvandlades till en baby (Kent, 6 år). Tre av fyraåringarna log då detta hände. En del av barnen reagerade då motorcyklisten visar långnäsa åt tanterna t.ex. Joakim (5 år), Anna (5 år) och Felipe (6 år) och försökte göra efter.

Få av barnen kommenterade någonting alls under första screeningen. Joakim, 5 år, kommenterar att ”han kan cykla snabbare än dedär” när Rut cyklar i början. De två pratammaste barnen var de enda som kommenterade redan under första screeningen, t.ex. ”Jess!” när Rut blir en superhjärte (Dina-Irene, 4 år) men inte lika mycket som under den andra screeningen.

Endast den äldsta respondenten Kent, 6 år (nästan sju), ställde frågor under första screeningen: ”Kli-pulver.. vad är det?”.

5.1.2 Screening 2

De flesta barnen tittade precis lika koncentrerat på filmen då de såg den för andra gången. Vissa av de yngre syskonen orkade inte titta på filmen på nytt och avlägsnade sig. Respondenterna satt trots det och fokuserade på TV-skärmen och märkte knappt sina syskon.

De flesta barnen var mycket mer aktiva och kommenterade och frågade frågor av mig under filmens gång. Barnen verkade leva sig mera in och gjorde samma miner som karaktärerna som syntes i rutan, t.ex. då motorcyklisten äter kaka så öppnar de munnen och då tanterna är arga så ser barnen arga ut. Mest intensivt verkade barnen titta just då motorcyklisten stoppar i sig kakbitarna.

Två av barnen log och fem av dem skrattade högt då motorcyklisten förvandlades till en baby. Denna händelse är även den som gav upphov till flest kommentarer, t.ex. ”Nu bli de roligt.. nu kommer de!” (Kent, 6 år), ”Titta nu, hihih” (Saga, 6 år), ”Jo, jo nu, de här e roligt!” (Jessica, 5 år) och ”Han blev en bebi..” (Dina-Irene, 4 år). Under de två gånger Felipe, 6 år, såg filmen var detta det enda han kommenterade: ”Bebi.”.

Två av barnen log när arga gubben skrattar åt motorcyklisten som har balett-klänning på sig.

Endast två av barnen kommenterade då motorcyklisten ska lägga sig på handduken som har klipulver på sig och börjar klia sig, bl.a. Kent, 6 år: ”Nu blir de roligt.. nu kommer de!” och Jessica, 5 år: ”Dehär tycker jag är roligt.. jo nu dans!”. Fyra av barnen reagerade bara med ett litet leende och de flesta inte alls. Tre av barnen dansade med i musiken på slutet.

Tre av barnen kommenterade Rut och hennes handlingar. T.ex. Anna, 5 år, undrade varför Rut inte hällde hela burken med klipulver på handduken. Jessica, 5 år, betvivlar Ruts superkrafter: ”Int kan hon trolla..”. Joakim, 5 år, berättar att han kan cykla hårdare än Rut. Kent, 6 år, kommenterade Ruts problemlösning: ”Om jag skulle ha hämnats så skulle jag ha hittat på nånting bättre idé, nånting annat än ur den där lådan. En superbra uppfinning eller en superbra idé.”.

Flera av barnen kommenterade motorcyklistens beteende när han äter tanternas kaka och tar deras handdukar, bl.a. Anna, 5 år: ”Man får inte ta andras saker.” och Saga, 6 år: ”Det där är nog orättvist. Just det där menar jag! Han bryr sig inte ens om det! Säger inte ens förlåt, det där är barnslit.”. Hon avslutar med att nöjt konstatera: ”Nu får han smaka till sig själv” när motorcyklisten börjar klia sig. Även Kent, 6 år, kommenterar motorcyklistens beteende: ”Okej, nu gör han det där dumma. Ja tycker han e jättedum.”. Anna, 5 år, försöker göra samma rörelse som motorcyklisten då han visar långnäsa och Jessica, 5 år, hötter med knytnäven och spänner sina muskler då motorcyklisten gör det.

Det var främst två barn som ställde frågor under andra screeningen. Frågor som ställdes var bl.a. ”Vaffö kan man rulla sådär hårt? O bli någo.. E dehär riktiga?” (Jessica 5 år) när Rut snurrar runt och förvandlas till en superhjärte. Även Dina-Irene, 4 år, undrar ”varför hon kan göra sådär?”. Dina-Irene, 4 år, undrade också var Ruts mamma är och ville veta exakt var hon befinner sig. Jessica, 5 år, undrade vad det står på lådan som Rut plockar fram. Hon var också den enda som undrade vad för en bur motorcyklisten går omkring med (det var meningen att motorcyklistens marsvin skulle ha en större roll i avsnittet, men det skippades). Saga, 6 år, undrade vad för pulver Rut har (klipulver).

5.2 Intervjun

I detta kapitel redogör jag för intervjusvaren enligt följande kategorier: handlingen enligt barnen, karaktärerna, identifikation och teckningarna, fantasi och verklighet, obekanta begrepp, spänning och rädsla, orättvisa och barnens favoritprogram.

5.2.1 Handlingen enligt barnen

Efter andra screeningen bad jag barnen återberätta handlingen för mig. Jag lät dem först berätta fritt och sedan ställde jag följdfrågor för att få barnens egna beskrivningar av alla händelser. Inget av barnen berättade hela historien i kronologisk ordning utan att jag ställde följdfrågor åt dem. Inget av barnen berättade heller alla saker som hade hänt i filmen. Tre av barnen berättade inte just någonting alls om handlingen (Frank, 5 år, Amos 4 år och Joakim, 5 år).

De saker som nämndes mest var a) att motorcyklisten åt upp två bitar av kakan och b) att flickan satt klipulver på handduken och det började klia. Nästan alla barn nämnde dessa två saker. Endast två av barnen nämnde att hon hade förvandlats till en superhjärte (Felipe, 6 år och Kent, 6 år) och lika få berättade att hon hade förvandlat motorcyklisten till olika saker (Dina-Irene, 4 år och Kent, 6 år). Då jag frågade barnen vad som hände i filmen svarade tre av dem allra först att motorcyklisten var orättvis eller fräck (Saga, 6 år, Anna, 5 år och Frank, 5 år). Saga, 6 år, var den enda som direkt analyserade Ruts intentioner: ”Att.. att flickan var orättvis till honom själv nä han va orättvis ti dom.”. Frank, 5 år, tyckte inte bara att motorcyklisten hade varit fräck utan även Rut hade enligt honom ”gjort någo fräckt”.

5.2.2 Karaktärerna

För att barnen skulle minnas karaktärerna bättre visade jag bilder på dem (se bil. 5). Då jag frågade barnen vilka karaktärer de tyckte att var snälla och vilka de tyckte att var dumma svarade alla att motorcyklisten var dum och resten av karaktärerna snälla.

Rut:

I intro-sekvensen säger Rut vad hon heter och att hon bor på sin och sin mammas campingplats. Då jag frågade var Rut bor var det endast ett barn som svarade ”Nå kanske

där på campingplatsen..” (Frank, 5 år). Resten kunde inte komma på var hon bor och vissa hittade på egna svar, t.ex. Felipe, 6 år, tyckte att hon bor på Rutgatan. Saga, 6 år tyckte att Rut bor i ett höghus och Kent, 6 år gissade på butik. Både Frank och Kent hade sett ett tidigare avsnitt av serien och i det avsnittet kom det lite tydligare fram att det är just en campingplats Rut bor på.

De flesta av barnen hade positiva tankar om Rut. De tyckte att t.ex. att Rut var ”jätte-snäll och förvandla” (Amos, 4 år), ”helt snäll” (Minea, 4 år), ”rolig” (Felipe, 6 år), ”superhjälte” och snäll ”för att hon hjälper människor” (Kent, 6år). Anna, 5 år, tyckte att det som var bra med Rut var när hon förvandlade. Rut spelades av en mörkhyad flicka men endast två av barnen kommenterade hennes hudfärg (Miranda 4 år och Dina-Irene 4 år) då jag bad dem berätta om Rut.

Vissa av barnen tvekade trots allt lite på hennes snällhet t.ex. Frank, 5 år: ”Lite dum. O snäll” och Anna, 5 år: ”Hmm.. (hon är) ganska bra. Men inte så bra när man sätter klipulver.”. Inte heller Saga tyckte att det där med klipulvret var en så bra idé för att ”de kanske blir där hela veckan”. Anna skulle hellre ha gått fram till motorcyklisten och sagt ”stopp och belägg” medan Saga skulle ha gått och frågat honom ifall det var han som åt tanternas kaka. Sedan skulle hon ha gjort en ny kaka åt tanterna och till slut förvandlat motorcyklisten till en baby. Resten av barnen tyckte trots allt att det var bra att Rut satt klipulver på handduken. De flesta tyckte så p.g.a. funktionella orsaker d.v.s. motorcyklisten måste stiga upp och skölja av sig och tanterna kunde ta tillbaka sina handdukar (t.ex. Dina-Irene, 4 år). Vissa tyckte även att det var bra för att ”där fick han sig en läxa” (Anna, 5 år), ”han fick sitt straff” (Joakim, 5 år), ”den där va så dum” (Amos, 4 år) och ”han hade själv gjort fräckt” (Felipe, 6 år). Barnen tyckte alltså att det var bra att Rut hämnades på honom eftersom han hade varit fräck mot tanterna.

De flesta barnen tyckte att det inte var fräckt av Rut att förvandla motorcyklisten till olika saker. De tyckte att det var ok för att ”[...] den ville bara hjälpa tanterna.” (Minea, 4 år) och ”För att han hade själv gjort fräckt.” (Felipe, 6 år). Vissa av barnen tyckte att det var fräckt att hon förvandlade honom men de kunde inte riktigt motivera varför de tyckte så.

Nästan alla barn var överens om att det inte var bra att Rut fick motorcyklisten att börja gråta. Då jag frågade dem ifall det var bra svarade barnen bestämt ”nej” men de flesta hade inget svar på varför det inte var bra. Anna, 5 år, verkade tycka att Rut hade gått för långt: ”Han hade blivit förvandlad så mycket. Först till en soltant, sen till en baby och sen till det (balettdansös)”. Joakim, 5 år, tyckte att det inte var bra för att ”han (motorcyklisten) blev lessen” och Kent 6 år svarade att ”Han kanske sku tappa bort sitt hus som han sku springa långt bort som ingen mänska finns o skratta åt honom [...]”. Dom som tyckte att det var bra att han började gråta var båda fyra år gamla och motiverade sitt svar bl.a. med att motorcyklisten var så dum och att han annars kanske skulle ”bita Rut i håret”.

De flesta barnen sade att de skulle ha agerat som Rut om de hamnat i hennes situation. Minea, 4 år, skulle ha snurrat på motorcyklisten så att han skulle falla. Felipe, 6 år skulle ha lurat motorcyklisten med att säga ”Gå dit o där finns massor kakor!”. Kent, 6 år skulle ha flugit iväg med honom till en öde ö men ”[...] sen skulle jag tänka att tänk om han skulle bli ledsen att han måst alltid äta utan grillad fisk”. Ifall Kent hade haft superkrafter skulle han ”[...] ta nån slags giftdrink och sätta en såndän gift-isbit så när han dricker det så börjar han tro att han är en flicka.. elä ja menar att han skulle bli lite som en baby”. Flera av fyraåringarna kunde inte svara alls då jag frågade dem hur de skulle ha agerat i Ruts situation.

Motorcyklisten:

Motorcyklisten beskrevs utan undantag som dum för att han åt upp tanternas kaka och i flera fall också som dum för att han tog tanterna handdukar. Saga, 6 år, tyckte att han var ”Orättvis.. [...] nå när han åt upp två bitar av kakan och inte ens fråga vems det var och så brydde han inte ens om att han hade ätit upp kakan”. Det som gjorde saken ännu värre var att han åt kaka med kakspaden: ”[...] o sen kommer det bobbor på dedär kakan.” (Anna, 5 år). Anna tyckte även att han ”stjåla för mycket”. Joakim, 5 år, påpekade också att motorcyklisten ”tog bort ljusen” från kakan. Han tyckte ändå att motorcyklisten var snäll i början ”[...] men sen blev han dum”. Edvin, 4 år, trodde att motorcyklisten åt kakan för att han kanske var hungrig. Kent, 6 år, tyckte att motorcyklisten var dum för att han ”stjål andras tårtor.. o han är en tuffing”. Kent försökte också motivera varför motorcyklisten betedde sig som han gjorde: ”[...] de va kanske när han var barn.. så när han blev lite äldre så va han sen dummis hela tiden”. Han funderade även på ifall

motorcyklisten är en ”sån som tar barn” men att han ”kanske inte märkte barnen”. Trots dessa spekulationer så tyckte Kent att Rut gick för långt då hon gjorde så att motorcyklisten började gråta.

Tanterna:

Alla barn tyckte att tanterna är snälla. Men de flesta hade ingen motivering till varför det tyckte så. Jessica, 5 år, tyckte att de var snälla för att ”de int gjodde någo” och Amos, 4 år, tyckte att de var snälla för att ”de hadde födelsedag”.

5.2.3 Identifikation och teckningarna

Då jag frågade barnen vilken av karaktärerna i filmen de helst skulle vara så svarade de flesta flickorna: ”flickan”. Nästan alla som ville vara Rut ville helst vara henne när hon hade superkrafter. Felipe, 6 år, hade helst inte varit någon av karaktärerna och Amos, 4 år hade helst varit ”en snäll motorcyklist”. De två pojkarna (Kent, 6 år och Frank, 5 år) som svarade att de ville vara Rut, svarade ganska tveksamt och lite generat.

Jag bad även barnen rita antingen någon av karaktärerna eller något som hände i filmen. Alla flickor ritade antingen Rut eller någon av tanterna, förutom Jessica, 5 år, som ritade motorcyklisten som var utklädd till tant. Alla pojkar ritade antingen motorcyklisten eller så både Rut och motorcyklisten, förutom Edvin, 4 år, som ritade bryggan (som till slut blev ett spindelnät på bryggan). På de flesta teckningarna var motorcyklisten offer: två av pojkarna ritade motorcyklisten som grät, var förvandlad till tant eller utskrattad och en av pojkarna ritade motorcyklisten med ”pulver i ögat”. Endast Felipe, 6 år, ritade motorcyklisten när han agerar (slänger ljusen från tårtan).

5.2.4 Humor

Det starkaste humorframkallande elementet i filmen var motorcyklisten som förvandlades till en baby. Så gott som alla respondenter reagerade på händelsen under screeningen: de antingen log, kommenterade eller skrattade högt. Då jag under intervjutillfället frågade barnen ifall det var någonting i filmen som var roligt så svarade nästan alla barn att det var motorcyklistens förvandling till en baby. De som inte mindes händelsen di-

rekt blev ivriga då jag frågade dem ifall de tyckte att just den händelsen var rolig. Då jag visade en bild för barnen där motorcyklisten var klädd som en baby skrattade eller fnissade flera av barnen. Orsaken till att de tyckte att det var så roligt var antingen hans klädsel: ”Nå för den har blöja o tutt o allt (skrattar)” (Frank, 5 år), ”Nå däffö han hade en tutt på sig” (Edvin, 4 år) eller det att det var en vuxen som var en baby: ”Den där vuxna va helt konstig. Den såg ut som en bebi.” (Saga, 6 år), ”Int kan stora bli ti såna babysar (skrattar)” (Miranda, 4 år). En av respondenterna tyckte också att hans min var rolig: ”För han ser ut sådär (ställer sig upp och visar en sur min)” (Anna, 5 år).

De flesta av respondenterna svarade ja då jag frågade ifall de tyckte att förvandlingarna var roliga. Då jag bad dem berätta vad motorcyklisten förvandlades till hade de flesta svårt att minnas förvandlingarna. Speciellt det att motorcyklisten förvandlades till tant hade flera svårt att minnas.

Ett annat humorframkallande element som de flesta nämnde var när motorcyklisten kliade sig. Då jag frågade barnen ifall de tyckte att detta var roligt så svarade tio av tolv barn ja. Barnen hade svårt att motivera varför det var roligt förutom att de tyckte att det helt enkelt var roligt att det började ”kittla”. Jessica, 5 år, tolkade kittlandet som en dans och gjorde efter motorcyklisten under andra screeningen.

Bara en av respondenterna nämnde att det var roligt att en gubbe skrattade åt motorcyklisten när han var utklädd till en ballerina (Minea, 4 år). Minea var också den enda som tyckte att det var roligt då ”nä de fanns ingen kaka o sen så kom dom o titta.”. Amos, 4 år, och Jessica, 5 år, tyckte att det var roligt när Rut förvandlades till en superhjärte.

Två av respondenterna tyckte att det var roligt att motorcyklisten började gråta (Amos, 4 år och Dina-Irene, 4 år). De tyckte att det var bra ”för att han var så dum”. Då jag frågade de andra respondenterna varför de inte tyckte att det var roligt när motorcyklisten började gråta, hade de svårt att svara men de var trots det väldigt övertygade om sitt svar. Jessica, 5 år svarade att det inte var roligt för att ”det var fräckt” och Kent, 6 år funderade en stund och sade sedan: ”Tänk om han ska kanske dö nån gång.”.

Endast en av respondenterna tyckte att ingenting i hela filmen var roligt (Joakim, 5 år) och önskade sig mer spännande filmer som är ”mycke roligare”. Trots att Felipe, 6 år, inte reagerade just alls under screeningen tyckte han att ”allt nästan” var roligt i filmen.

5.2.5 Fantasi och verklighet

Nästan ingen av 4-åringarna kunde skilja på det som hände i Ruts fantasi och det som hände i ”verkligheten”. Vissa av dem svarade ”ja” då jag frågade ifall någonting hände i Ruts fantasi men då jag bad dem räkna upp vilka dessa händelser var så räknade de upp nästan allting som hade hänt i filmen. De flesta av 4-åringarna som just fyllt fyra tyckte antingen att allting hände på riktigt eller så att allting hände i fantasin. Alla som var närmare 5 år och äldre kunde svara rätt på frågan. Ju äldre respondenterna var desto mindre tveksamma var de på sitt svar. Den äldsta respondenten kunde t.o.m. urskilja den visuella ”fantasi-effekten” i form av en vit ram runt bilden: ”[...] de som jag tänkte var fantasi va de vita som var i hörnet.”. Då jag visade bilder på Rut då hon såg ut som vanligt och Rut som superhjälte (se bil. 5, bild 1 och 2) så kunde alla som svarat rätt på ovanstående skilja på Rut i fantasin och Rut i verkligheten.

5.2.6 Orättvisa

Då jag frågade barnen vad orättvisa betyder var svaren mycket varierande. Trots att alla barn inte visste exakt vad ordet betydde, förknippades det med någonting negativt t.ex. Jessica, 5 år tyckte att orättvist betyder ”allt som är dumt”. De flesta svarade enligt det som hänt i filmen, t.ex. ”Att man äter upp en tårta före de andra har kommit till matbordet” (Anna, 5 år), ”[...] att äta en kakbit utan att fråga.. O så där.” (Minea, 4 år), ”Att man tar andras saker” (Amos, 4 år), ”att man är arg och lessen när man äter andras tårter” (Dina-Irene, 4 år), ”[...] när dom andra int får kaka och den ena bara får” (Felipe, 6 år). Den äldsta respondenten, Kent 6 år, förklarade mer abstrakt men även han lite tveksamt: ”Att man .. varför man inte får nånting. Eller att man får nånting eller du får eller ja inte får.. eller nåt sånt.”. Edvin, 4 år, hade ingen aning om vad ordet betydde.

Nästan alla barn kunde trots allt ge exempel på vad de tycker att är orättvist. De flesta nämnde saker som andra gör mot dem, t.ex. ”om en tjuv kommer hem!” (Anna, 5 år), ”att alla pojkar i min klass måst hela tiden jahtaa oss. [...]. Vi säger hela tiden ’hej ja vill int vara me’ fast dom tar ändå fast. [...] alla fall de att ja e allti sist i borde o äta [...] o sen e de ensamt.” (Saga, 6 år), ”När en ha bråka mej i dagis.” (Minea, 4 år), ”Nå allti när Valentina river i mitt hår.” (Dina-Irene, 4 år) och ”när jag inte får vara me i en rolig lek” (Kent, 6 år). Två av barnen verkade förstå ordets egenliga betydelse: ”Att jag inte får läsa Dina-Irenes böcker och hon får läsa mina.” (Felipe, 6 år), ”Att man får int någo,

själv någo. O andra får.” (Frank, 5 år). Ett av barnen tyckte att godis var orättvist, ”[...] Därför man inte får äta för mycket.” (Jessica, 5 år).

5.2.7 Obekanta begrepp

I intro-sekvensen ser man Rut cykla fram på en väg och så hör man henne säga: ”Jag heter Rut och det här är min Rutmobil.”. Då jag frågade barnen vad de tror att Rutmobil betyder var det endast två av barnen som svarade rätt, d.v.s. cykel (Miranda, 4 år och Frank, 5 år). Edvin, 4 år, gissade på ”bil”, Joakim, 5 år, på ”motorcykel” och Felipe, 6 år, gissade på ”ett jobb”.

De flesta barnen hade varken hört om eller själva någonsin använt klipulver. De flesta kunde ändå, efter att ha sett filmen, gissa sig till att det är ett pulver som gör att det börjar klia på en ifall man får det på sig. Dina-Irene, 4 år funderar en stund då jag frågat henne ifall hon vet vad klipulver är och säger sedan: ”KLIA-pulver!” och demonstrerar hur man kliar sig. Hon berättade även att någon hade använt nyponfrön som klipulver på hennes dagis. Vissa av barnen poängterade att de inte ”får göra de åt någon” (Anna, 5 år) eller att de inte har sådant pulver. Saga, 6 år, tvekade på att det kunde fungera: ”Kittlar det muka?” och undrade ifall man kan äta det.

5.2.8 Spänning och rädsla

Bara ett fåtal av barnen tyckte att filmen var spännande eller skrämmande och de som tyckte så förstod inte riktigt ordens innebörd, t.ex. Amos, 4 år, tyckte att det var spännande ”Att den där motorcyklen var en balett” och Dina-Irene, 4 år, tyckte att det var spännande när Rut satt klipulver ”Däffö de var så rolit.”. De flesta barnen svarade ”ja” då jag undrade ifall barnprogram borde vara spännande, t.ex. Joakim, 5 år: ”[...] Dom som e spännande e mycke roligare. Som Ankronikka (Duck Tales, Disney). Det är en spännande film. [...] Jag har bara spännande filmer.. Smurf e ganska spännande [...]. Nästan alla barn tyckte att barnprogram inte borde vara skrämmande. Kent, 6 år, gav ett exempel på en skrämmande film han sett: ”[...] han fick gå till ett ställe o där va människor som va utan huvve såhär och gjorde såhär med armarna.” (imiterar en zombie). Miranda, 4 år, tyckte att barnprogram ska vara skrämmande ”så att man vänjer sig”.

5.2.9 Barnens favoritprogram

Jag började fråga barnen om deras favoritprogram först under de sju sista intervjuerna. De flesta barnen brukade titta på BUU-klubben och flera av barnen nämnde Bärtil som ett av sina favoritprogram. Även Mumin, Emil i Lönneberga, Svampbob Fyrkant, Blixten McQueen och Helinä-Keiju nämndes. Barnen hade svårt att komma på namn på filmer och program och nämnde mest karaktärer. Miranda, 4 år, ville helst se på ”prinsessfilmer”. Alla barn svarade ”ja” då jag frågade dem ifall de gillar Brandman Sam.

6 SAMMANFATTNING

4-6-åringen vill gärna se karaktärer som hon/han kan relatera till och identifiera sig med. Barnen har lättast att identifiera sig med karaktärer som de är bekanta med, d.v.s. har sett flera gånger. Könet på karaktären är viktigt för 4-6-åringen som har svårt att identifiera sig med karaktärer som inte är av samma kön som de själva. I fallstudien bad jag barnen rita en karaktär eller händelse ur filmen. Alla flickor ritade en kvinnlig karaktär och alla pojkar ritade antingen en manlig karaktär eller så både en kvinnlig och en manlig karaktär.

Rätt och fel har mycket att göra med kvantitet för 4-6-åringen och många av barnen preciserade exakt hur många kakbitar motorcyklisten åt. Detta var trots allt inte viktigt för alla respondenter. Enligt litteraturen bedömer 0-6-åringen människor enligt enskilda handlingar, d.v.s. man är dum när man tar en kakbit av någon annan men om man fem minuter senare bjuder tio barn på glass så är man snäll igen. Då jag frågade barnen vilka karaktärer som var dumma eller snälla svarade samtliga att motorcyklisten var dum. En av respondenterna svarade att han först var snäll men sen blev han dum. Motorcyklisten gjorde enbart ”dumma” saker i avsnittet, men barnen kanske skulle ha svarat annorlunda ifall motorcyklisten hade gjort någonting snällt till slut.

Enligt litteraturen har 0-6-åringar svårt att leva sig in i situationer som inte är precis likadana som de själva upplevt. Att någon äter upp en kaka som man själv ska äta verkade vara en bekant situation för samtliga respondenter och de kunde leva sig in i situationen. Men de hade svårt att leva sig in i Ruts situation då hon skulle agera och lösa problemet.

Nästan ingen av respondenterna tyckte att det var rätt gjort av Rut då hon gjorde så att motorcyklisten började gråta. Trots att alla var överens om att han hade gjort fel och en t.o.m. spekulerade om ifall motorcyklisten kunde vara en barnarövare. Enligt litteraturen kan detta ha att göra med barnens syn på auktoritetens regler d.v.s. föräldrarnas eller dagispersonalens regler. 0-6-åringens uppfattning om rätt och fel är helt i enlighet med de regler som auktoriteten satt upp. Man kan tänka sig att de flesta barn blivit tillsagda att man inte får göra så att någon annan börjar gråta och därför är det helt enkelt fel. Så gott som ingen av respondenterna kunde förklara varför det var fel.

Samtliga respondenter uppfattade största delen av handlingen i avsnittet trots det höga tempot. Det enda som inte uppfattades av 4-åringarna var att en del av handlingen skedde i Ruts fantasi. Barnen ville gärna se filmen på nytt. Precis som i en av studierna som nämns i ett tidigare kapitel (2.5.2 Tempo och repetition) så var barnen mer aktiva under den andra screeningen då de kommenterade och reagerade mera än under den första screeningen.

Så gott som alla respondenter tyckte att motorcyklisten som förvandlades till en baby var det roligaste som hände i hela filmen. Detta var helt tydligt den händelsen som barnen reagerade mest på. Klipulvret som komiskt element fungerade inte alls lika bra och de flesta barnen hade aldrig hört om klipulver förut.

Nästan alla respondenter önskade sig mera spännande barnprogram men väldigt få tyckte att barnprogram skall vara skrämmande.

7 SLUTSATSER

I detta kapitel gör jag slutsatser på basen av litteraturen och screeningsresultaten enligt följande kategorier: baby vs. klipulver som humorelement, spänning och rädsla, åldersskillnadens inverkan, intresse och upprepning, skillnader mellan pojkar och flickor, samt identifikation.

7.1.1 Baby vs. klipulver som humorelement

Då jag skrev manusen hade jag såklart tänkt att de starkaste reaktionerna skulle komma på slutet då motorcyklisten kliade sig. Klisekvensen var tänkt som avsnittets klimax och höjdpunkt. Slap-stick-humorn med motorcyklistens överdrivna klirörelser och det att den ”dumma” får sitt straff och barnen får känna sig överlägsna var tänkt att fungera som humorframkallande element. Riktigt så blev inte fallet. De flesta barn reagerade inte just alls på kliandet under screeningen och endast två nämnde kliandet till först då jag frågade dem vad som var roligt i filmen. Jag tror att orsaken kan ha att göra med att de flesta av barnen varken hade hört om eller använt klipulver själva. Barnen förstod i alla fall inte hur klipulver funkar då de såg filmen första gången. Under andra screeningen visste de ju vad som skulle hända då motorcyklisten lade sig på handduken men vissa tvivlade ännu på att pulvret kunde fungera. De kunde inte leva sig in i spänningen då Rut och tanterna väntar på att motorcyklisten ska lägga sig på handduken eftersom de tvivlade eller var ovissa om vad detta skulle resultera i. Klipulvret var helt enkelt för obekant för barnen för att de skulle kunna identifiera sig med Ruts känslor. P.g.a. barnen inte visste vad klipulver är var vissa av dem även lite negativt inställda till att Rut använde pulvret. Några av barnen tyckte att Rut gjorde någonting ”förbjudet” då hon använde sig av klipulvret. Detta hade en negativ inverkan på deras bild av Rut.

Däremot var babyn med tutt och blöja ett väldigt känt begrepp bland barnen. Att vara en baby är någonting som precis alla barn känner igen sig i. De vet hur de känns att ha tutt och blöja och de är stolta över att ha blivit av med dem. Babyn med tutt och blöja är en del av flera av barnens vardag. De kanske träffar yngre barn på dagis eller har syskon hemma som använder både tutt och blöja.

Jag tror att humorn delvis framkallas hos barnen för att de känner sig överlägsna över motorcyklisten som baby. De har kommit över det där stadiet och ”vet bättre nu”. En annan orsak till att babyen är humorframkallande är inkongruensen. Motorcyklisten är vuxen och kan egentligen inte bli en baby. Den sista orsaken är att motorcyklisten förvandlas till en baby, d.v.s. det är en omöjlig händelse. Händelsen är alltså humorframkallande på tre olika plan och därför fungerar den på de flesta av barnen. Fyraåringarna som har svårt att skilja mellan fantasi och verklighet kanske inte tycker att själva förvandlandet är roligt. Men de känner sig överlägsna över babyen och de känner igen inkongruensen i att en vuxen har blivit en baby.

De andra förvandlingarna (tant och ballerina) tror jag att inte var tillräckligt överdrivna. För ett litet barn är världen rätt så konstig redan som den är. En man med balettkjol eller klänning kanske inte är så anmärkningsvärt då allt omkring en är nytt och spännande. Dessutom har barn en extremt mycket mer överdriven och vrickad fantasi än de flesta vuxna. Förvandlingarna borde troligtvis ha varit mer överdrivna. Inkongruensen kunde även ha fungerat bättre ifall förvandlingarna varit mer tydliga för barnen. Det är kanske inte så konstigt att en man har en kjol, men det är väldigt konstigt ifall man t.ex. förvandlas till en groda. För en människa kan inte bli en groda och det vet de flesta 5-åringarna.

Man borde kanske också ha visat mer av Ruts och motorcyklistens reaktioner. Ifall Rut skulle ha asgarvat åt mannen i klänning och motorcyklisten reagerat häftigare kanske barnen skulle ha tyckt att händelsen var roligare.

Det gäller alltså att använda sig av sådant som barnen är bekanta med ifall man använder inkongruens som humorframkallande element för barn. Man borde också kanske vara mer överdriven och ta ut i svängarna med sina ”vuxna” idéer och gå ännu ett steg längre än man först tänkt. I ett barns värld verkar allting vara möjligt och detta är en härlig och inspirerande utgångspunkt för dem som gör barnprogram.

7.1.2 Spänning och rädsla

Barnen tyckte helt tydligt att filmen borde ha varit mer spännande. Jag tror att man kanske kunde ha uppnått detta med en annorlunda bild- och ljudplanering för sekvensen då Rut ska sätta klipulver på motorcyklistens handduk. Ifall man byggt upp större spänning

för att motorcyklisten ska se Rut då hon smyger fram till handduken, kunde man kanske ha fått filmen mer spännande. Även det att de flesta barnen inte riktigt visste var klipulver var gjorde att sekvensen kanske var lite förvirrande. Barnen kanske satt och undrade vad det var för ett pulver istället för vad som skulle hända till näst.

Jag tror att man definitivt borde skapa mera spännande program för barn. Spänningen behöver inte vara skrämmande på så vis att någon befinner sig i akut fara. Man kan skapa spänningsmoment av en hel del händelser med hjälp av ljud- och bildberättande. Spänning är ett av grundelementen för de flesta filmer och även barn borde bjudas på spännande upplevelser. Nuförtiden verkar det som om vi skulle vara lite för försiktiga med att använda spänning då vi skapar barnprogram. I Astrid Lindgrens filmer springer Pippi undan poliserna uppe på ett tak och Madicken hoppar ner från taket med ett paraply och efter det skriker Lisabet att ”Madicken är död!” i flera minuter. Några av de mest omtyckta programmen vi haft i BUU-klubben under den tid jag arbetat där är Yakari, Trillingarna och Brandman Sam. I alla dessa program utsätts protagonisterna för någon slags fara, t.ex. en argsint björn som attackerar Yakari, zombier som jagar Trillingarna på ett nöjesfält eller en pojke som ramlar ner i en brunn i Brandman Sam. Genom att visa filmer med spännande element kan man ge barnen tro på att de själva kan klara av kniviga situationer i sitt vardagliga liv. Jag menar inte att de ska lära sig hur man gör då man blir attackerad av en björn men barnen kan t.ex. finna mod då de ska smyga på toaletten mitt i natten. Götz nämner karaktärens nytto-värde i flera sina texter d.v.s. att tittaren har nytta av karaktärens handlingar och känslor och kan använda dessa i sitt vardagliga liv. Precis som vuxna kan finna tröst i filmer och böcker där andra genomgår liknande händelser som de själva, tror jag att barn kan få mycket ut av det de ser på TV förutsatt att programmen är gjorda på rätt sätt. Som Miranda, 4 år, uttryckte sig: ”De ska vara spännande så att man vänjer sig.”.

Man måste såklart vara försiktig och eftertänksam då man gör barnprogrammen spännande. En av respondenternas lillasyster (2,5 år) var t.ex. livrädd för Emils pappa. Då jag satte på filmen var det första hon sade: ”Int Emil!” eftersom att hon absolut inte ville råka ut för att se Emils pappa. Då ett program, t.ex. BUU-klubben som är ämnat för 3-8-åringar, har en väldigt stor målgrupp är detta speciellt knepigt.

Spännande element i dramaproduktioner för barn kan trots allt vara knepigare än i animerade filmer. Då faran är animerad kanske den inte känns lika verklig och är därför

lättare för barnen att hantera. Åtminstone för de äldre barnen som kan skilja på fantasi och verklighet och förstår att det som är animerat inte finns på riktigt. T.ex. riktiga zombier är mycket mer skrämmande än animerade zombier. I drama kanske man kunde använda mindre skrämmande spänningselement och bygga upp dem med ljud och bild istället, t.ex. Signe som bygger ett högt slott och ska sätta den sista biten på det vinglande tornet eller Konrad som ska stjäla kex ur kexburken och måste smyga förbi den elaka barnvakten som sover.

7.1.3 Ålderskillnadens inverkan

Efter att ha gjort intervjuerna märkte jag att det är väldigt stor skillnad på en 4-åring och en 6-åring. Det är t.o.m. stor skillnad på ett barn som nyss fyllt fyra och ett som just ska fylla fem. 4-6-åringarna befinner sig i ett livsskede där det sker stora utvecklingar både på det kognitiva och också på det psykosociala planet. Trots att skillnaderna är stora så var det mest anmärkningsvärda i denna undersökning det att 4-åringarna hade svårt att skilja på fantasi och verklighet. Då 6-åringen Kent kunde urskilja en visuell effekt som använts på fantasisekvensen, tyckte de flesta 4-åringarna att antingen allt eller inget hände i fantasin. Fantasi var helt enkelt ett ganska obekant begrepp för dem. Även de lite äldre barnen tvekade på ifall en del saker kunde hända på riktigt t.ex. att hon snurrade runt så fort.

Det är viktigt att komma ihåg att vissa 4-6-åringar ännu kan ha svårt att skilja på fantasi och verklighet. Detta kan bero på att de inte ännu har gjort så mycket iakttagelser om orsak och verkan. Allting är alltså ännu möjligt. På ett seminarium som hölls för barnredaktionen på FST sade en kollega att: ”När det ringer på dörren så tänker den vuxna att det troligtvis är a) sambon b) en kompis eller en förälder c) TV-licenskontrollanten. Men för ett litet barn kan det vara precis vad eller vem som helst, t.ex. en clown som kommer dit för att trolla.”

I Rättvisa Krut-Rut försvann hela fantasidimensionen för 4-åringarna d.v.s. det att Rut gjorde vissa saker i sin fantasi. Konsekvenserna i detta fall kan ha varit att 4-åringarna tyckte sämre om Rut för att hon gjorde så att motorcyklisten började gråta ”på riktigt” enligt deras tycke. För övrigt verkade 4-åringarnas uppfattning om fantasi och verklighet inte påverka deras syn på innehållet i filmen.

Man måste alltså vara försiktig med vad man säger och visar för en 4-åring eftersom det inte är säkert att hon/han förstår vad som är ”på riktigt”. Ifall man i ett barnpro-

gram t.ex. leker att man pratar med ett mjukisdjur och påstår att mjukisdjuret svarar så är det många 4-åringar som tror att man verkligen hör vad mjukisen säger. Enligt min egen åsikt är det okej att låta barnen leva i en värld där verklighet blandas med fantasi men man måste vara noga med vad man berättar och fundera vilka följder ens påståenden har.

Humorn i serien verkade fungera på samma sätt oavsett barnens ålder. Nyckeln till framgång då man har en stor målgrupp kanske är att skapa humorelement som fungerar på flera olika plan. På så sätt kan alla tittare tycka att någonting är roligt oavsett vilket utvecklingsstadium de befinner sig i.

7.1.4 Intresse och upprepning

Det gjorde mig glad att samtliga respondenter tittade på avsnittet utan att tappa koncentrationen. Jag trodde först att tempot skulle vara för fort och musiken för dominant men samtliga barn verkade hänga med i handlingen. Musiken bytte ofta för att inge en viss sorts stämning. Detta kan ha haft en positiv verkan för att uppehålla barnens intresse för filmen. För fastän inte de första bilderna i scenen kanske berättade så mycket om vad som skulle hända till näst så gav musiken försmak till hurdan stämning scenen skulle ha. Det är trots allt omöjligt att säga hurdan effekt musiken egentligen hade men det skulle vara intressant att observera barnen då de tittar på programmet utan musik och jämföra reaktionerna.

De flesta barnen tittade gärna på filmen en gång till. Det som var anmärkningsvärt var att nästan alla barn tittade mycket mer aktivt på filmen då de såg den för andra gången. Barnen levde sig mera in, gjorde miner, kommenterade, frågade, fnissade, log och skrattade betydligt mycket mera än första gången de såg filmen. De flesta hade väldigt svårt att återberätta handlingen efter att de sett filmen en gång men så gott som alla barn kunde berätta någonting då de sett filmen på nytt. Och med hjälp av följdfrågor verkade den största delen av barnen ha uppfattat allting som hände i filmen. Barn verkar tycka att det är roligt att se filmer flera gånger just p.g.a. att de vet vad som händer till näst och de kommenterade ofta t.ex. ”Jo-jo nu blir de roligt!” då ett roligt moment i filmen just skulle ske. Upprepningen var inte tråkigt utan nästan roligare för att barnen kunde förbereda sig på att det skulle hända någonting roligt. I en livssituation där du inte har någon kontroll över vad som händer kan barnen kanske känna trygghet i att de i

alla fall vet vad som händer till näst i filmen de tittar på. I det otroligt populära barnprogrammet ”Teletubbies” visas alla inslag två gånger på teletubbarnas, d.v.s. protagonisternas, begäran. Tittarna kanske missade någonting under första gången filmen visades eller så kanske de helt enkelt vill se någonting de tyckte att var roligt en gång till.

Barnen verkade även kunna processa och uppfatta händelserna i filmen lättare då de såg filmen för andra gången. Deras kommentarer var ofta ett förstärkande av budskapet t.ex. Saga, 6 år: ”Dedär e nog orättvist” då motorcyklisten åt tanternas kaka. Kommentarererna fungerade också ibland som ett bekräftande på vad respondenten trodde sig uppfatta under första screeningen, t.ex. ”Han blev en bebi.” (Dina-Irene, 4 år).

Min slutsats är att det inte skadar att visa en film två gånger. I alla fall för mindre barn som kanske behöver se filmen flera gånger föra att inte gå miste om en del av handlingen. Jag tror även att man bra kan reprisera program ganska många gånger i ett program innan barnen reagerar negativt på det.

Upprepning av ord och händelser i barnprogram är väldigt tacksamt och används kanske inte alltid tillräckligt. Som vuxen är det ibland svårt att förstå att en händelse faktiskt kan vara rolig hela femton gånger. Men att använda upprepning i barnprogram är både kostnadseffektivt och omtyckt av barnen. Man slår alltså två flugor med en smäll då man använder sig av upprepningar.

7.1.5 Skillnader mellan pojkar och flickor

Skillnaderna mellan pojkarnas och flickornas uppfattning om filmen var inte så stora. Den största skillnaden var att pojkarna verkade ha svårt att identifiera sig med huvudpersonen eftersom att hon var en flicka. Detta blev tydligt då jag tittade på barnens teckningar de ritat i samband med intervjun: alla pojkar ritade antingen endast motorcyklisten eller så både Rut och motorcyklisten. Då jag frågade pojkarna vem av karaktärerna i filmen de helst skulle vara svarade endast två att de helst skulle vara Rut. De två pojkar som svarade så gjorde det efter att ha funderat en ganska lång stund och de svarade lite tveksamt. Det kändes tråkigt att inse att den enda manliga personen som syntes i filmen (mer än 4 sek.) var elak. Två av de som ritade motorcyklisten ritade motorcyklisten när han satt vid sitt tält och grät. Detta kan vara bra att tänka på då man gör program för små barn. Man kanske inte borde ha endast elaka män och snälla kvinnor i en och samma film. Man borde även analysera karaktärerna i sitt program och se till att det t.ex. finns ungefär lika många pojk- och flickkaraktärer, att det finns pojk- och

flickkaraktärer med olika egenskaper och personligheter och att det finns både pojk- och flickkaraktärer som är antagonister/protagonister/hjältar.

7.1.6 Identifikation

På det hela verkade barnen inte så väldigt fascinerade av huvudkaraktären Rut. Jag tror att barn behöver ganska mycket tid att lära känna en karaktär och dess egenskaper för att tycka om den. Obekanta karaktärer är oförutsägbara för barnen och känns kanske inte lika trygga som de bekanta karaktärer de är vana vid och vet hur de beter sig.

Ruts problem i filmen kanske inte heller var så lätt för barnen att relatera till. Endast få av barnen kunde svara på vad de skulle göra ifall de skulle se en gubbe äta upp någon annans kaka. De flesta som svarade hade gjort som Rut och endast tre av barnen (tre av de äldsta) kunde hitta på en annan lösning. De flesta barn skulle knappast, och borde förstås inte, straffa en gubbe som gör elakheter åt andra. Trots detta reagerade barnen ganska starkt på att motorcyklisten åt upp kakan och de tyckte alla att det var fräckt att förstöra någons födelsedagskalas. De kunde tydligt sympatisera med tanterna och tyckte att det var rätt åt gubben att han fick sitt straff på slutet. Man kan fråga sig ifall barnen kanske skulle ha haft lättare att relatera till situationen om det skulle ha varit barn istället för tanter som firade födelsedagskalas och om motorcyklisten hade varit en elak tonåring. Jag tror att det är speciellt viktigt att vara noggrann då man väljer dramatiska situationer man vill att tittaren ska kunna relatera till. De situationer som kan tänkas vara bekanta för barnen är de som berör dem mest. Situationen kan vara igenkännbar för barnen trots att vissa element byts ut som t.ex. när Patrik Sjöstjärna flyttar bort och Svambob Fyrkant blir ledsen. Svampbob bor under vattnet och det är överkligt men att en kompis byter dagis är trots det en väldigt verklig situation för många barn.

Endast två av tolv respondenter kommenterade på Ruts hudfärg. Det är ändå omöjligt att utifrån dessa intervjusvar utreda ifall hudfärg har någon inverkan på så här små barns identifikation med karaktären Rut.

Många av barnen nämnde Bärtil som ett av sina favoritprogram. Jag tror att en del av Bärtils popularitet beror på hans och hans vänners nytto-värde d.v.s. Bärtil är med om situationer som barnen kan relatera till och känna igen sig i. En annan orsak till att Bärtil är så populär tror jag att är programmets långa livslängd. Barnen har haft tid att bekanta sig med karaktärerna och dess egenskaper. Karaktärerna blir mera som barnens bekanta som de kan diskutera om med sina vänner och som de verkligen bryr sig

om och sympatiserar med. Barnen lär känna Bärtil och hans vänner och karaktärernas personligheter utvecklas och breddas genom de situationer barnen ser dem i. Det lönar sig alltså att satsa på karaktärsdrivna, långlivade produktioner som handlar om situationer och känslor barnen kan relatera till.

8 SLUTDISKUSSION

Syftet med detta examensarbete var att få en större förståelse för hur 4-6-åringar uppfattar TV-program. Syftet var också att se hur barnen uppfattade ett avsnitt ur dramaserien ”Rättvisa Krut-Rut” och vad man bör tänka på då man gör TV-program och filmer med barn som målgrupp. Jag bekantade mig med tidigare forskning som gjorts om barns uppfattningar om TV-program och filmer och litteratur om barns kognitiva och psykosociala utveckling. För att få reda på hur bra jag själv lyckats med att skriva för barn lät jag tolv 4-6-åringar titta på ett avsnitt ur en serie jag skrivit manus till. Jag intervjuade barnen och analyserade deras reaktioner då de såg på avsnittet.

På det stora hela verkade barnen tycka att avsnittet ur ”Rättvisa Krut-Rut” var ganska bra. De flesta förstod sig på handlingen och uppfattade budskapet trots att ordet ”orättvist” var lite flummigt för dem. Nyckelorden då barnen återberättade historien var kaka, baby och klipulver. De gillade förvandlingarna och speciellt då motorcyklisten förvandlades till en baby. Klipulvret hade troligtvis haft större komisk effekt och medfört mera spänning ifall barnen hade vetat vad det var. Pojkarna hade svårt att identifiera sig med Rut p.g.a. att hon var av motsatt kön. Enligt litteraturen är detta vanligt för 4-6-åringar. Alla flickor verkade identifiera sig med Rut men några av dem tyckte att klipulvret var en dålig idé p.g.a. ”att man inte får göra sådär”. Klipulvermetodens impopularitet kan även haft och göra med att barnen inte från förut visste hur pulvret fungerade. Trots att många av barnen identifierade sig med Rut så tror jag att barn behöver ”lära känna” karaktärer innan de helt och hållet kan identifiera sig med dem och börjar tycka om dem.

Det som var speciellt hjälpsamt under intervjutillfället var bilderna jag hade printat ut. Bilderna hjälpte barnen att minnas personer och händelser i filmen och de gjorde så att barnen orkade koncentrera sig längre. Man kunde bra haft ännu fler bilder. Att ha barnen och teckna någon eller något ur filmen fungerade också bra. I och med att barn inte kanske inte kan berätta att ”de har svårt att identifiera sig med en viss karaktär” så kan man dra relevanta slutsatser av det de ritat.

Det var ganska svårt att hitta tidigare gjord forskning då det gällde så små barn som 4-6-åringar. De flesta undersökningar som gjorts om barns uppfattningar om media

gäller lite äldre barn. Det finns säkert flera orsaker till detta bl.a. att 4-6-åringar har ganska svårt att uttrycka sig muntligt och kanske inte alltid säger precis det som de menar. Jag tror att små barn säger precis de som de menar men att vi vuxna har svårt att tolka svaren. Ibland förstod jag inte vad barnen menade under själva intervjutillfället men sedan när jag tittade på materialet jag spelat in så var det helt klart hur barnen tänkt. Detta var förstås inte alltid fallet men barnen kunde ge mig en stor del av den informationen jag behövde och de svarade ärligt på mina frågor. P.g.a. att barns svar ofta lämnar utrymme för tolkning har jag inkluderat samtliga transkriberade intervjuer som en bilaga i examensarbetet.

Jag tycker att man absolut borde forska mera i små barns tankar om barnprogrammen de erbjuds och hurdana program de skulle vilja se på. Trots att metoderna är rätt arbetsdryga, i förhållande till vad man får ut av dem, så kan viktiga tankar väckas med hjälp av publikforskningen. Jag tror att det kunde vara speciellt informativt att forska i barns tankar om serier de sett på under en längre tid. T.ex. Bärtil vore ett ypperligt forskningsprojekt eftersom barnen känner till karaktärerna så bra. Då karaktärerna är bekanta för barnen är det lättare att diskutera om dem och man kan få väldigt mycket ut av barnens åsikter och tankar.

Jag tror att man kan lära sig väldigt mycket om sin målgrupp via publikundersökningar. Men det är ändå viktigt att minnas att barn, precis som vuxna, först och främst är individer. De har olika intressen, fascinerar av olika saker och tycker olika. Därför tror jag att man ska skapa varierat innehåll för barn och inte bara sådant innehåll som de flesta gillar eller sådana program som "säljer bra". Det är speciellt viktigt att man undersöker, analyserar och granskar allt innehåll man skapar för barn. För barnen är de som påverkas mest av det de ser och hör.

KÄLLOR

Litterära verk och artiklar

Bergen, D. (1998). *Development of the sense of humor*. Ruch, Willibald (ed.). *The sense of humor: explorations of a personality characteristic. Humor Research: 3*. Berlin/New York, NY: Mouton de Gruyter.

Bergen, D. (2003). *Humor, play and child development*. In: Klein, Amelia (ed.). *Humor in children's lives*. Westport, Conn./London: Praeger.

Capelli, C. A., Nakagawa, N. och Madden, M. (1990). *How children understand sarcasm: the role of context and intonation*. *Child Development*. Vol. 61, nr 6. Oxford: Blackwell Publishing & Society of research in Child Development.

Gröller, M och Holler, A. (2007). Is it boring to watch an item four times?. *Television*. 20. ISSN 1862-7366

Götz, M. (2010). Black, White or Turkish?. [www]. *Television*. 23. ISSN 1862-7366.

Götz, M. (2008). Just pretty, responsible and compliant?. *Television*. 21. ISSN 1862-7366.

Götz, M. (2007). What constitutes a good preschool programme?. *Television*. 20. ISSN 1862-7366.

Holler, A. (2007). Spongebob makes himself and the children laugh. *Television*. 20. ISSN 1862-7366.

Lyon, C. (2006). Humour and the young child. *Television*. 19. ISSN 1862-7366.

McGhee, P. E. (1979). *Humor: Its origin and development*. San Francisco, CA: Freeman.

Neuss, N. (2007). The world of 2- to 5-year-olds. [www]. *Television*. 20. ISSN 1862-7366.

Piaget, J. (1977). *Lapsen psykologia*. Jyväskylä: Gummerus. ISBN 951-20-1397-7, s. 119.

Rydin, I. och Schyller, I. (1986). *Skratt, fniss och humor – om barns uppfattning och upplevelse av humor i TV*. Stockholm: Sveriges Radio, Publik- och programforskningsavdelningen. s. 2-21.

Schlote, E. (2007). Pigeonholing comic elements in children's TV [www]. *Television*. 19. ISSN 1862-7366.

Stonehouse, C. (2005). *Joining Children on the Spiritual Journey*. Michigan: Baker Academics. s. 55-58, 73-84 och 95-103

Suoranta, J., Lehtimäki, H. och Hakulinen, S. (2001). *Lapset tietoyhteiskunnan toimijoina..* Tampere: Klingendahl Paino Oy, s. 47.

Winter, R. och Neubauer, G. (2008) Cool heroes or funny freaks?. *Television*. 21. ISSN 1862-7366.

Zelig, J. (2007). Superheroes for the little ones – A conversation with Josh Zelig. *Television*. 20. ISSN 1862-7366

E-källor

Nordvision.org (2011). *Om Nordvision* [www]. Hämtat: 18.10.2011.

http://www.norvision.org/om_norvision

BILAGOR

Bilaga 1

Manus för avsnittet

Rättvisa Krut-Rut

Del 2 - "Det är orättvist att ta andras saker"

INTRO med tunnare

Scen 1 - Campingplats, EXT. - DAG

RUT, MOTORCYKLIST, MAMMA

Rut cyklar med sin lilla färggranna cykel. Den har en namnskylt framme på styrstängan där det står "RUTMOBIL". Rut gör motorljud medan hon cyklar. Rut har ställt en planka och luta mot en hink. Hon tar fart och siktar mot sin hyppyri. Cyklar så fort hon kan men just innan hon kommer upp på plankan hörs ett riktigt motorljud. Rut tittar upp.

RUT V.O.

Ibland får vi jättetuffa gäster till min och mammas campingplats.

Rut och får syn på en man som kommer körandes på en stor och fin motorcykel. Han har skägg, läderväst, läderbyxor, ormskinnsstövlar och en massa tatueringar. Bakom sej har han en liten bur med en svart hamster i. Han stannar rakt framför Rut och hennes hyppyri som blockerar vägen. Rut glor på honom nerifrån upp. Motorcyklisten höjer arg-sint på ögonbrynen. Rut pekar hon mot receptionen där hennes mamma står. Motorcyklisten tittar ner på Ruts hyppyri. Hon plockar undan den.

Motorcyklisten kör vidare mot receptionen, stiger av sin HD och går till luckan. Rut står och glor på honom med öppen mun.

RUT V.O.

Så tuffa att man inte vet VAD man ska säga.

Ruts mamma tittar på henne och viftar åt henne att sluta. Rut hajar till och stänger munnen.

Scen 3 - Stranden, EXT. - DAG

RUT, TANT 1, TANT 2, MOTORCYKLIST

En av de glada tanterna är nere på stranden och dukar upp ett litet bord. Hon har dukat upp kaffekoppar och en fin tårta. Tanten tänder ljusen på tårtan och går iväg. Rut ligger på bryggan och tittar roat på henne. Tanten går upp från stranden och lämnar tårtljusen brinnande.

Plötsligt hörs ljudet av cowboystövlar. Hotfull musik. Motorcyklisten kommer ner till stranden med hamsterburen i handen. Han är klädd i svarta simbyxor och en svart t-shirt där det står "Black Sabbath" och så en bild på hans hamster. Rut ser motorcyklisten och glor på honom. Motorcyklisten går fram till tanternas solstolar, blåser ut ljusen på tårtan, skär upp halva kakan och sätter biten i munnen. Sedan rycker han åt sig tanternas färggranna handdukar från deras solstolar. Hamstern skrattar elakt. Sedan går han en bit ifrån. Han breder ut handdukarna och lägger hamsterburen på ena och sig själv på den andra.

RUT V.O.

Det var det fräckaste!

Tanterna kommer ner till stranden. En av dem håller den andra för ögonen och sjunger "Ha den äran". När de kommer fram till bordet ser de förvånat på den halva tårtan som är kvar. De tittar mot motorcyklisten och märker att han tagit handdukarna. De ropar bestämt åt motorcyklisten.

TANTERNA

Men hallå!!

Motorcyklisten tittar mot dem och skrattar. Visar långnäsa och sjunger retsamt.

MOTORCYKLISTEN (sjunger)

Nä nä nää nä nää näää! Hahhahaaa.

Hamstern skrattar också. Motorcyklisten lägger sig förnöjsamt ner igen. Tanterna sätter sig besviket ner på sina stolar och viskar till varandra och sneglar på motorcyklisten.

Scen 4 - Bryggan vid stranden, EXT. - DAG

RUT, MOTORCYKLIST

Rut ställer sig upp på bryggan med armarna i kors och ser arg ut.

RUT V.O.

Det är orättvist att ta andras saker! Detta är ett uppdrag för Rättvisa Krut Rut!

Rättvisa Krut-Rut höjer sin arm. Hon är klädd i proffsig superhjalte-outfit. Superhjalte-musik hörs. Hon går fram till motorcyklisten och tittar argt på honom. Hon klappar en gång mot motorcyklisten och plötsligt har han babykläder på sig. Han tittar förvånat på sin utstyrsel. Hon klappar en gång till och han har tantklänning på sig. Rut klappar ännu en gång och han har balettklänning på sig. Rut klappar en sista gång och motorcyklisten försvinner ur bild.

Scen 5 - Arga gubbens husvagn, EXT. - DAG

ARGA GUBBEN, MOTORCYKLIST

Arga gubben sitter på sin gård och lyssnar på klassisk musik ur en grammofon. Rättvisa Krut-Rut kikar fram bakom en buske. Plötsligt uppenbarar sig motorcyklisten utklädd till en balettdansös framför honom. Han snurrar runt i piruett. Arga gubben klappar och jublar. Motorcyklisten springer sedan förskräckt in i sitt tält.

Scen 6 - Motorcyklistens tält, INT.- DAG

MOTORCYKLIST

Motorcyklisten sitter inne i sin balettdräkt. Han ser ledsen ut.

RUT V.O.

Men tänk om motorcyklisten blir jätte- jätteledsen när han inte får ha på sig sina tuffa läderjacka. Så ledsen att han börjar gråta.

Motorcyklisten börjar gråta.

Scen 7 - Stranden, EXT. - DAG

RUT, TANT 1, TANT 2, MOTORCYKLIST

Rut vaknar upp ur sin dagdröm. Tanterna packar sorgset ihop sina koppar och tallrikar. Motorcyklisten ligger nöjt på tanternas handdukar.

RUT V.O.

Näe, de här får nog Rättvisa Krut-Rut lösa utan superkrafter!

Scen 8 - Receptionen, INT. - DAG

RUT

Rut tittar upp bakom ett bord. Hon har på sig sin superhjältekläppa sin superhjältmask över ögonen. På bordet finns en låda där det står "RUTS HÄMLIGA LODA" och en döds-skalle på. Hon öppnar lådan och tar upp en leksaksgröda, tittar granskande på den rakt in i ögonen. Grodan piper och Rut rycker till. Sedan lägger hon den tillbaka. Hon tar upp löständer, tittar granskande på dem, och leker att de attackerar hennes andra hand. Sedan lägger hon dem tillbaka. Till slut tar hon upp en burk med döds-skalle på där det står "KLIPULVER".

RUT V.O.

Klipulver.. det blir perfekt!

Rut tar burken och går ut.

Scen 9 - Stranden, INT. - DAG

RUT, MOTORCYKLIST, TANT 1, TANT 2

Rut kommer ner till stranden. Motorcyklisten stiger upp, tar sin hamsterbur under armen och går och simmar. Rut smyger fram till hans hand-

duk och strör en massa klipulver på den. Sedan går hon och sätter sig med de glada tanterna. Hon viskar något till dem och de fnissar.

Motorcyklisten kommer upp ur vattnet och lägger sig förnöjsamt på sin handduk. Rut och tanterna sneglar på honom och fnissar. Motorcyklisten börjar klia sig lite på ryggen. Sedan mera. Sedan huvudet. Och benen. Och rumpan. Till slut kliar han sig frenetiskt överallt. Han stiger upp och hoppar på ett ben och kliar sig under ena foten och sedan den andra. Han lägger sig i sanden och rullar omkring. Rut och tanterna fnissar hysteriskt. Till slut springer motorcyklisten skrikande ut på bryggan och hoppar i vattnet.

Motorcyklisten suckar förnöjsamt, stiger upp och stå och tittar missnöjt på sin neddränkta t-shirt. Tanterna står på stranden och viftar med sina handdukar och visar långnäsa och skrattar.

TANTERNA

Nä nä nä nä näää näää!

Hamstern skrattar också i buren. Rut tittar in i kameran med stolt min och armarna i kors på bröstet.

RUT V.O.

Rättvisa Krut-Rut räddar dageeeeeeen!

SLUT

Bilaga 2

Lovlappen

FULLMAKT

Härmed tillåter jag mitt barn:

_____ att medverka som
respondent i Stefanie af Björkstens examensarbete.

I respondentens uppgifter ingår att titta på ett avsnitt av barndramaserien
”Rättvisa Krut-Rut” och svara på intervjufrågor.

Jag tillåter att mitt barn filmas under intervjutillfället. Materialet får användas för transkribering, samt i samband av examensarbetets presentation.

Målsmans underskrift:

Datum, ort , namn

Bilaga 3

Transkriberade screeningstillfällen

Respondent 1 – Anna 5 år (nästan 6 år)

Hemma hos familjen den 26.10.2011 kl. 17:30-18:30 (screening + intervju 26 min.). Tittade tillsammans med sin syster 2,5 år och sin mamma.

Screening 1

Intresse: Tittar intresserat på hela avsnittet, byter ofta ställning

I: Vad tycker du att hände i filmen?

R: Dom hade en campingplats.

I: Jo.

R: O så kom en fabo med motorcykel.

I: O va hände sen?

R: Han åt upp tårtan när tanterna sku ha födelsedagskalas.

I: Vems tårta var det?

R: Tanternas.

I: Just de. O vad hände sen då?

R: Ööö.. den där Knut Rut satt klipulver på handduken.

I: Mmm. O vad hände sen?

R: Han börja.. de börja o kittla.

I: De börja klia. Mmm. Du visste ju jättebra. Vill du titta på den en gång till?

R: (nickar)

Screening 2

Intresse: Tittar intresserat och kommenterar ”Man får inte stjäla andras saker.” (22:57). Gör mera miner. Gör samma rörelse som motorcyklisten, visar långnäsa (23:27). Skrattar högt då MC blir en bebis (24:00). Dansar med i musiken (24:50). Kommenterar klipulvret ”Varför håller hon inte bara hela burken, bara pchhh! (demonstrerar)” (25:15).

Intervju

I: Va tycker du att filmen handlade om? Va hände där?

R: Äää.. Att den där gubben med motorcykel var inte så rättvis.

I: Mmm. Va tycker du att hände från början, hur börja allting?

R: Med att gubben med motorcykeln kom och så firade tanterna födelsedagskalas. O sen åt han opp två bitar av kakan.

I: Joo. Va gjorde Rut sen?

R: Hon satt klipulver på handduken.

I: Jo. Tycker du att hon gjorde någonting där före? Före hon satt klipulver?

R: (skakar på huvudet)

I: Nä? Ingenting. Okej. Nå.. nu får du rita en bild som handlar om filmen.

I: Berätta för mej vad det finns på den här teckningen!

R: Eee.. Dom två tanterna har födelsedagskalas.

I: Joo. E dedär dom där tanterna?

R: Jo.

I: O här är födelsedagstårtan?

R: (nickar)

I: Var bor Rut?
R: (skakar på huvudet?)
I: Hon bor där på en campingplats. Visste du det?
R: Nej. Jag trodde att dom bodde i ett hem.
I: Att dom bodde i ett hem? Dom bor där på campingplatsen. För dom jobbar där. Mamman jobbar där.
Nå. Kommer du ihåg hennes cykel där i början? Den heter Rutmobil. Vet du vad en Rutmobil är?
R: (skakar på huvudet)
I: Förstod du att det var hennes cykel?
R: Jag förstår det.
I: Du förstår det.
R: Jag SÅG det också!
I: Kan du läsa?
R: (nickar) Jag kan bara inte läsa så bra små bokstäver, men stora.
I: Så du hann läsa det?
R: Nä, ja hann inte.
I: Men du förstod ändå att det var hennes cykel som var Rutmobilen?
R: Jo.
I: Vad tycker du att hände på riktigt, och fanns det nånting som hände bara i Ruts fantasi?
R: Att hon blev superhjälte.
I: Det var i hennes fantasi?
R: O att dendär pojken som hade en motorcykel sku ha på sig en balettklänning o en tutt i munnen.
I: Så de va allt i hennes fantasi?
R: Mmm. O sen när hon klappade så ble de..
I: Mmm. Joo. De hade vi nog tänkt.

(visar bilder)

I: Kommer du ihåg, hur såg Rut ut i fantasin och hur i verkligheten?
R: (visar rätt) De va enkelt!
I: Vem av alla dom som var med så tycker du att var dum? (visar bilder) Det fanns ju tanterna och så fanns det gubben.
R: (visar på MC-gubben och skrattar)
I: Va det där samma som det där? (visar bild på MC med och utan motorcykel)
R: Jo.
I: De e rätt.
R: För jag ser på skägget och håret (visar).
I: Va det lätt att se att det var samma?
R: Mm.. Och på skjortan! (visar)
I: Just det. Hudan tycker du att motorcyklisten var? (visar)
R: Ganska... Orättvis.
I: På vilket sätt?
R: Nå när han åt upp två bitar av kakan och inte fråga vems det var och så brydde han inte ens om att han hade ätit upp kakan.
I: De e sant. Tycker du att man får göra det?
R: (skakar på huvudet)
I: Nä. Gjorde han nånting annat som var orättvist?
R: Hm... nä.
I: Vem av alla som var med skulle du helst villa vara?
R: (Funderar) E dom där två samma? (en bild på Rut och en på Rättvisa Krut-Rut)
I: Antingen kan du vara superhjälte eller vanlig.
R: (pekar på superhjälten)
I: Super? O ha superkrafter?
R: (nickar)
I: Fanns det någonting som var roligt i den där filmen?
R: Mmmm.. (paus) Jo när den börja och klia så mycket.
I: Var det roligt?
R: (nickar)
I: Var det roligt när han blev förvandlad? (visar bilder)
R: Jo! Till en baby!
I: Vilket var roligast, tant, balettdansös eller baby?

R: Babyn! (skrattar)
I: Varför det?
R: För han ser ut sådär (visar en sur min)..
I: Sur ut?
R: Ja. Han ba (ställer sig upp och visar en sur min, imiterar MC).
I: Va gjorde hon sen när han hade varit balettdansös så vad hände sen?
R: Hon satt klipulver!!!
I: Jo! Men hon ändra ju sej. Kommer du ihåg, sen blev han ju jättelelsen, varför tror du att han blev led-
sen? (visar bild på MC)
R: För att han har den där på! (skrattar)
I: Balettkjolen?
R: (nickar)
I: Tycker du att det var bra att han började gråta?
R: (skakar ogillande på huvudet)
I: Varför det?
R: Nä.. För att han hade blivit förvandlad så mycket. Först till en soltant, sen till en baby och sen till det.
I: Tycker du att det var bra att hon förvandlade honom?
R: Nä.. bättre att hon satt klipulver.
I: Varför det?
R: Nå för att där fick han sig en läxa.
I: Var de bra att han börja gråta?
R: Nä, de sa ja ju redan.
I: Fanns det nånting som var spännande i den där filmen?
R: Nä, ingenting.
I: Var det nånting som var skrämmande?
R: Nää!
I: Borde det ha funnits något som är spännande?
R: Nä.
I: Kommer du ihåg att han tog också deras handdukar. Var de fräckt? På vilket sätt?
R: Nå när dom hade ordnat ett födelsedagskalas och så.. han stjäla för mycket.
I: Hade du hört om klipulver, du visste vad det var?
R: Jo.
I: Har du gjort de åt någon?
R: Nä, för jag får inte. Jag har inte det.
I: Skulle du vilja göra det?
R: (nickar)
I: Åt vem skulle du göra det?
R: Åt havet (skrattar).
I: Åt havet?
R: Jo, så blir det lite väldigare för jag vill ha vågor!
I: Så det blir vågor om man sätter klipulver i havet?
R: (skrattar) Nä..
I: På vem skulle du sätta klipulver om du skulle få sätta?
R: Hmm.. På hela världen! Utom mej, för jag är i rymden!
I: Okej.. nå om du sku ha varit Rut och sett att någon gör det där, vad skulle du ha gjort då?
R: Jag skulle ha sagt ”stopp och belägg man stjäla inte andras saker”.
I: Du sku ha gått direkt och säga?
R: Mm.
I: Nå va om du sku ha varit Rättvisa Krut-Rut med superkrafter vad skulle du ha gjort då?
R: Samma sak.
I: Du sku inte ha gjort någonting med superkrafterna?
R: Nä.
I: Hudan tycker du att Rut är?
R: Hmm.. ganska bra. Men inte så bra när man sätter klipulver.
I: De va int så bra?
R: Nä.
I: Hon borde inte ha gjort det?
R: Nä, hon borde ha sagt stopp och belägg istället.
I: Mm. Vad fanns det som var bra med henne?
R: Mmmm.... När hon förvandlade.

I: Vad tycker du att är orättvist?
R: Att man äter upp en tårta före de andra har kommit till matbordet.
I: Annat?
R: Att man stjälar andras filtar.
I: Någo orättvist som inte hände i filmen?
R: Om en tjuv kommer hem! Då är det orättvist!
I: Kommer du på någonting annat?
R: Nä. Det kommer jag inte.

Respondent 2 – Edvin 4 år (har just fyllt)
Hemma hos familjen den 27.10.2011 kl. 18:30-20:00 (screening + intervju 20 min.). Tittade tillsammans med sin syster 1,5 år gammal.

Screening 1

Intresse: Tittar extremt koncentrerat under hela avsnittet. Skrattar inte högt. Ler då baby-förvandlingen sker och på slutet då det börjar klia på motorcyklisten. Börjar tugga på sin stortå då Rut lägger klipulver på handduken (43:29).

I: Vad tycker du att hände i filmen?
R: Nå helt bra.
I: Du tycker det var helt bra. Vad tycker du att det hände där?
R: Nå.. ingenting.
I: Ingenting?
R: Ja.
I: Kommer du ihåg vad hon den där flickan gjorde?
R: Hon trolla den där mannen till någo annat.
I: Till någo olika saker.
R: Jo.
I: Kommer du ihåg någo annat som hon gjorde?
R: Hon satt såndänt pulver på den där och så börja han och göra såhär (kliar sig). Och sen gick han i vatt-net igen.
I: Varför gjorde hon det?
R: Nå därför så han.. han han.. int kunde ta den där kakan.
I: Mm. Så därför gjorde hon det?
R: (nickar)
I: Sku du villa titta på den en gång till?
R: Nä.
I: Nå då gör vi så att vi går dit i rummet och så frågar jag några frågor av dej.
R: Elä kanske vi ändå ska titta på den en gång till.
I: Vill du?
R: Jo.

Screening 2

Intresse: Tittar med lika stor koncentration. Lever sig mera in i känslor och gör miner (49:25).
Nickar med i musiken (50:45). Ser glad ut då motorcyklisten börjar klia sig (51:20).

I: Vad tyckte du att det hände där i den där filmen?
R: Helt bra.
I: Kommer du ihåg vad det hände där?
R: Jo. Nå när vi titta två gånger just så minns ja vad det hände där.
I: Du minns bra.
R: Jo.
I: Kan du berätta vad där hände då?
R: Mmm. Att..
I: Kommer du ihåg hur det börja?

R: Nå. Jo.
I: Hu börja de?
R: Ja har också såna skor som hon.
I: Likadana?
R: Jo.
I: Kommer du ihåg va de hände där i början?
R: Jo. Först va hennes fot på dendä marken o ja såg domdä hjulena o sen sa hon vroom vroom o sen for hon niinku iväg o cykla.
I: O va hände där när hon va på bryggan?
R: Då kom den där mannen med motorcykeln o åt upp dendä kakan.
I: Vems var kakan?
R: Nå domdär damenas.
I: Mm. O va gjorde hon då? Dendär flickan?
R: Nå då snurra hon iväg o sen satt hon på såndänt kläder o sen gick hon iväg o klappa lite dendär man-
nens mage o sen vakna han o gick där o stå o sen trola dendä flickan ti möjliga saker.
I: Va hände sen?
R: Sen satt hon pulver på handduken o sen kom den där mannen där o ligga o sen börja han o göra över-
allt börja han o kittla lite.
I: Nu får du rita en bild.

RITPAUS (Ritar bryggan. När den börjar likna ett spindelnät ändrar han sig och säger att han ritar ett spindelnät som finns på bryggan)

I: Var tror du att Rut bor.
R: Nå int vet ja var hon bor.
I: Nå dendär cykeln där i början. När hon sa sådär att dethär är min Rutmobil. Vad tror du att hon mena me dedä Rutmobil?
R: Nå va e de fö någo? Va kan de vara?
I: Va sku du säga?
R: Kanske en bil.
I: Kanske en bil? Nå vem va de som hade födelsedag där i den där filmen?
R: Nå, dom där damerna.
I: Mm. Nå..
R: O sen trodde man att den där mannen hade födelseda för han åt upp hela kakan.
I: Vaffö tror du att han gjorde de?
R: Nå kanske han var hungri.
I: Hände allt påriktit i den där filmen, eller hände nånting i den där flickans fantasi?
R: Nå allt hände nog påriktit.
I: Såg hon ibland påriktit ut såhär och såhär (visar bilder på Rut och Rättvisa Krut-Rut).
R: Jo.
I: Nå av alla dom där som var med, så vem tycker du att va dum o vem va snäll av alla domhär? (visar bilder på alla karaktärer)
R: Nå. Dom där två var snälla o den där var dum.
I: O dehär. Vem e dehär? (visar MC)
R: Nå de va också den där.
I: De va samma?
R: Jo.
I: Vaffö va han dum?
R: Nå nä han åt domdä damenas kaka upp.
I: Mm. O de får man int göra då?
R: Mm. Nä. De e onödit.
I: Fanns de någo där i filmen som du tyckte att var roligt?
R: Nå inge va rolit.
I: Inge va roligt?
R: Nå int så ja att de va någo rolit.
I: Tycker du att de va rolit när hon förvandla honom?
R: Nå de tycker ja e rolit när han fick en tutt.
I: De va rolit? Vaffö va de rolit?
R: Nå däffö för han hade en tutt på sig.
I: Nå.. tycker du att de va rolit när han börja gråta.

R: Nå nä.
I: Vaffö de?
R: Därför.
I: De va int rolit?
R: Nä (bestämt).
I: Men tutten va rolig?
R: Jo.
I: Tycker du att de va rolit när hon satt klipulver? O han börja klia sig. Kommer du ihåg hon satt sådär pulver o så börja de o klia. Tycker du att de va rolit?
R: Jo. O också rolit när han börja o kickla sig.
I: De va rolit?
R: Mm.
I: Fanns de nånting som var skrämmande?
R: Nå om du visar bilder så kanske ja kommer ihåg.
I: Ja har ingen bild på någo sånt. Ja tänkte om du kanske sku kunna komma ihåg. Blev du rädd nån gång i filmen?
R: Nå. Nå.
I: Va de nånting som var spännande? Sådär att du undra hur det sku gå?
R: Jo. Men har du mera bilder som ja int har sett?
I: Ja har några men du får se dem rikit snart. Ja va de nånting som var spännande där?
R: Jo. Men int minns ja vad.
I: De e lite svårt att komma ihåg. Va de spännande då när han sku sätta sig på den där handduken?
R: Mm.
I: Tycker du att de va fräckt att han tog handdukarna och åt tårtan?
R: Mm.
I: Vaffö va de fräckt?
R: Nå nä de va ju domdä damenas.
I: Just de. O tycker du att de va fräckt av dendär flickan att förvandla honom?
R: Nä.
I: De va int fräckt?
R: Nä.
I: Va de bra att hon förvandla honom sen tillbaka till vanligt?
R: Jo.
I: Vaffö de?
R: Nå därför.
I: Tycker du att de va bra att hon satt klipulver på dendär handduken?
R: Jo, däfför för han börja o klia sig.
I: Nå va sku du ha gjort om du sku ha vari dendär flickan o sen sku du ha sett att nån gör sådär. Va sku du ha gjort då?
R: Ja sku ha satt först av dedär klipulvret o sen kittla honom o sen sku ja trola honom.
I: Du sku de? Va sku du trola honom till?
R: Nå kanske ja trollar.. va ska ja nu trola. Hmm.
I: Sku du ha villa va hon den där när hon hade superkrafter eller inte hade superkrafter? Då nä hon hällde klipulver så hade hon ju int superkrafter, men då när hon förvandla honom så hade hon superkrafter. Sku du hellre ha superkrafter eller inte ha?
R: Ja har nog en såndän skjorta som har superkrafter. Ja har en såndän (pekar på Rättvisa Krut Rut) fast int helt samma. Ja har en sån vit som int har sånhäna ärmar. Den är såhär kort.
I: Om du sku ha nån superkraft, va sku du ha för superkraft?
R: Mmm.. int vet ja.
I: Finns de nånting som du tycker att är orättvist?
R: Va betyder orättvist?
I: Nå nånting som e fräckt.
R: Du fråga ren de.
I: Fråga ja de? Men int i filmen, utan va tycker du att nån annan gör som är fräckt?
R: Nå int kan ja nu komma på nånting.

Respondent 3 – Saga 6 år

På Yle den 27.10.2011 kl. 9:30-10:30 (screening + intervju 17 min.)

Screening 1

Intresse: Tittar intresserat på hela filmen utan att kommentera. Skrattar inte högt.

I: Va tyckte du att där hände i filmen?

R: (funderar)

I: Sku du villa titta på filmen en gång till, vill du se den pånytt?

R: (nickar tveksamt)

I: Okej vi ser på den en gång till.

Screening 2

Intresse: Kommenterar filmen "Hon cyklar.. hon e ju helt tokig. O han den där e helt tokig, han tog flickonas den där.." (6:15). "Dedär e nog orättvist!" (6:45) när motorcyklisten vinkar undan henne. "Nu kommer dendär o äta" (7:02). "Titta.." (7:10). Lever sig in "Just dedär menar jag!" (7:18). "Han bryr sig int ens om det! Säger int ens förlåt. Dedä e barnslit" (7:45). Sjunger med. Skrattar högt då motorcyklisten förvandlas (8:30) och kommenterar sedan "Int kan hon trolla..". "Titta nu, hihh" (8:50). "Uuu va e dedär?" (9:30) om en färggrann gummlarv. "Va e dedär för pulver? (9:40). "Nu får han smaka till sig själv" (10:28).

I: Nu får du berätta för mej va du tror att hände i filmen, kommer du ihåg?

R: Han va orättvis.

I: Vem va orättvis?

R: Gubben.

I: Jo. På vike sätt va han orättvis?

R: För att han åt andras kakor. O man fick int.

I: Jo. Just de. Kommer du ihåg någo annat som hände där?

R: (funderar) Att.. att flickan var orättvis till honom själv nä han va orättvis ti dom.

I: Så hon gav liksom tibaks?

R: Ja.

I: På vilket sätt gjorde hon de?

R: Mm.. Hon laga pulver. Kittlar de muka?

I: Jo.

R: Får man äta de?

I: Nä, då kan de börja kittla i magen. Nä.. ja vet int men ja tror int att man ska äta de. Nå va gjorde hon annat? Än satt klipulver?

R: Hon gick me nån mopo. Lekompo muka.

I: Nå hu sluta den där filmen?

R: Nå när hon sa jess.

I: Vaffö sa hon jess tror du?

R: För att hon trodde att de klara sig o de klara sig också.

I: Mm. Nu ska du får rita en teckning åt mej. Nån av typerna som var med i filmen.

RITPAUS (Ritar Rut)

I: Var e dom här i den här filmen?

R: På stranden.

I: Var tror du att Rut bor?

R: I höghus.

I: Höghus. Hon sa där i början att "jag heter Rut och det här är min Rutmobil". Vad tror du att en Rutmobil är?

R: (skrattar) ja vet int!
I: Nå vem va de som hade födelsedag i filmen?
R: Ja tror att de e hon som hade såndän ögon såndän (visar) så att hon sku int se.
I: Mm. En av domdär tanterna?
R: Ja.
I: Fanns de nånting som hände påriktit o nånting som hände i Ruts fantasi?
R: Dehär hände i fantasin (pekar på bilden där Rut är förvandlad).
I: Just när hon såg ut såhär?
R: Mm.
I: Nå av alla dom som va me så vem tycker du att va dum o vem va snäll? (visar bilder)
R: Han va dom o domhär va snälla.
I: Alla domhär?
R: Mm..
I: O vet du vem de här e? (visar en annan bild på motorcyklisten)
R: Mm. De va han. (visar rätt)
I: Hu ser man att de e samma person?
R: (tittar på bilden) För att han har likadana skjortor.
I: Så du visste direkt att de va han när han kom?
R: Jo.
I: Du e fiffig flicka du. Nå fanns de nånting som var roligt där i dendär filmen?
R: (skrattar) Nå jo.
I: Va va rolit?
R: (fnittrar) Nå när den där vuxna va helt konstig. Den såg ut som bebi.
I: Aj menar du dethär? (visar bild på MC som bebis)
R: Jo (fnittrar).
I: Kommer du ihåg va allt hon förvandla honom till?
R: Nä.
I: Men du tycker att dehär var roligast?
R: Jo.
I: Tycker du att de va rolit när han sen börja gråta?
R: Nä (allvarlig min).
I: Vafför de?
R: För att alla skratta ti honom.
I: Så de va int rättvist?
R: Jo.
I: De va int så bra då?
R: Nä. Men de va ju bara fantasi!
I: Just de! Tycker du att de va fräckt att han tog deras handdukar?
R: (nickar)
I: Varför det?
R: För att.. då hade int dom där... tanterna nåt.
I: Mm. Just det.
R: O fräckt när han fick äta dedär o sen kommer de bobbor på dedär kakan.
I: Mm. Så du tyckte att de va bra att hon int använde sina superkrafter o förvandla honom påriktit?
R: Jo.
I: Va de bra att hon satt klipulver på hans handduk?
R: (skrattar) Nä!!
I: Vaffö int de?
R: Nå för att de blir kanske hela veckan där.
I: På handduken?
R: Mm.
I: Va sku du ha gjort om du sku ha vari Rut?
R: Då sku ja ha gjort så att.. att ja sku gå o fråga att hej va de du som åt.. domdär tanternas kaka.
I: Du sku ha gjort så?
R: Så sku han säga kanske att okej jag gör en ny.
I: Mm, ja just de. Istället för att sätta klipulver.
R: Mm.
I: Nå om du sku ha haft superkrafter, va sku du då ha gjort?
R: (skrattar) Då sku ja ha gjort honom ti bebi.
I: Nå tycker du att.. om du sku ha nån superkraft, va sku de då vara?

R: (funderar) Ja vet int.
I: Nå va tycker du att, int de som hände i filmen men någo annat, så va tycker du att är orättvist.
R: Orättvist att alla pojkar i min klass måst hela tiden jahtaa oss.
I: Gör dom de?
R: Jo! Vi säger hela tiden ”hej ja vill int vara me!” fast dom ändå tar fast. De e orättvist i min skola.
I: Finns de någo annat?
R: Alla fall de.. att ja e allti sist i borde o äta.
I: E du sist i borde?
R: (skrattar) Jo! Ja e såhär (visar hur hon äter).
I: Äter du så långsamt o sen får alla andra gå?
R: Jo o sen e de ensamt.

Respondent 4 – Joakim 5 år

På Yle den 31.10.2011 kl. 14:30-15:00 (screening + intervju 19 min.)

Screening 1

Intresse: Kommenterar ”Ja kan cykla snabbare än dedär.. också snabbare än dedär” (21:30). Tittar ganska intresserat på hela filmen. Ler då motorcyklisten visar långnäsa (23:30). Mest intresserat tittar han då MC ska lägga sig på handduken med klipulver på sig. Lever sig in (26:10) när han börjar klia sig.

I: Va tycker du att de hände där i filmen?
R: Den va nog lite tråkig.
I: På vilket sätt var den tråkig?
R: Nä de int hände någo sådana spännande grejer.
I: De va int så spännande?
R: Nä.
I: Va tycker du att där hände då i den där filmen?
R: Dedär slute va roligt när.. dedär slute var roligt.
I: Nä han fick klipulver på sig.
R: Mm.
I: Kommer du ihåg va de hände där i början?
R: Nä..
I: Ska vi titta på den en gång till?
R: Jo.

Screening 2

Intresse: Kommenterar igen att han kan cykla hårdare. Ler igen då motorcyklisten visar långnäsa (30:00). Ler då motorcyklisten förvandlas (30:20). Ler då gubben skrattar åt motorcyklisten (30:50). Ler då motorcyklisten börjar klia sig (32:40).

I: Va tyckte du att hände i filmen?
R: Ja kommer aldri mer ihåg, allti när man stänger så kommer ja int ihåg (olycklig).
I: De gör ingenting att du int kommer ihåg. Var tror du att den där Rut bor?
R: De vet ja int.
I: I början så sa hon att ”ja heter Rut o dehär e min Rutmobil” va tror du att dedär Rutmobil betyder?
R: Mmm.. Motorcykel?
I: Mm..
R: De e de int helt påriktit.
I: Nä de e de int påriktit. Vem va de som hade födelsedag här?
R: Tanterna.
I: Mm. Nå va de nånting som hände på riktigt och nånting som hände i hennes fantasi.
R: Nånting.. ja vet int va de påriktit eller i fantasi.
I: Emellanåt såg hon ut såhär och så emellanåt så såg hon ut.. (visar bilder på Rut och Rättvisa Krut-Rut)
R: Vanligt?

I: Ja. Sådär. Så tycker du att någo hände i fantasin eller hände allt i verkligheten?
R: De va fantasi (pekar på Rättvisa Krut-Rut)
I: Mm. Vem av alla som va me där, vem va snäll o vem va dum? (visar bilder)
R: Snälla o dum (visar rätt).
I: Han va dum?
R: I början va han snäll men sen blev han dum.
I: På vilket sätt tycker du att han var dum?
R: När han åt upp kakan.
I: Gjorde han nånting annat dumt?
R: Han tog bort ljusen.
I: Just de.
R: O han tog handdukarna.
I: De va skarpt av dej o se. Nå vem e dehär? (visar annan bild på MC)
R: Samma (pekar rätt).
I: Hu ser du att de e samma?
R: Samma ansikte.
I: Mm. Ser likadan ut, visste du genast att de va samma när han kom där?
R: Nä.. ja hörde.
I: Just de hon sa de. Sku du annars ha vetat?
R: Jo.
I: Nå sen när han hade tagi dom där kakjuttuna o dedär så sen blev hon superhjälte o så börja hon förvandla honom ti olika saker. Va förvandla hon honom till?
R: De kommer ja nog int ihåg.
I: Kommer du ihåg att de va en baby?
R: Mm.
I: Tycker du att de va roligt när hon förvandlade honom?
R: Nä.
I: Fanns de nånting som var skrämmande i den där filmen?
R: Nä.
I: Fanns de någo som var spännande?
R: Nä.
I: Borde de ha funnits någo spännande?
R: Jo. Men de fanns int. Dom som e spännande dom e mycke roligare. Som Ankronikka (Duck Tales, Disney). De e en spännande film.
I: Va finns de för andra spännande filmer som du tycker om?
R: Ja har bara spännande filmer. Smurf e ganska spännande. Ja tycker att alla som vi har e ganska spännande.
I: Brukar du titta på Toy Story?
R: Nä den har vi int, men min pappa har den på datorn.
I: Brukar du titta på Svampbob Fyrkant? Sponge Bob?
R: (rycker på axlarna)
I: Nä? Ha ni titta på Cars?
R: Joo. Ettan och tvåan.
I: E dom spännande?
R: Int ettan, tvåan e spännande.
I: Va brukar du titta på för TV-program som du tycker att är bra?
R: Smurf, de e jätteroligt när den där Gargamel.. (otydligt).
I: Han e lite skrämmande?
R: Jo. Han e dålig (fnissar). En gång har han blivit själv en bebi.
I: Tycker du att de va fräckt att Rut förvandla honom till olika saker?
R: Mm.
I: På vilket sätt var det fräckt?
R: Nå de kan ja int veta.
I: Nå tycker du att de va bra att han börja gråta?
R: Nä.
I: Vaffö va de int bra?
R: Han blev lessen.
I: Så de va bra att hon int gjorde honom o gråta sen påriktit?
R: Jo.
I: Va de bra att hon satt klipulver på hans handduk?

R: Jo!
I: Vaffö de?
R: Hmm.. För att han fick sitt straff.
I: Mm. Om du sku ha vari Rut så va sku du ha gjort då?
R: De vet ja int.
I: Sku du hellre ha vari Rut me superkrafter eller utan superkrafter?
R: De vet ja int.
I: Nå finns de nånting som du tycker att e orättvist?
R: De vet ja int. Bara dendär ena..
I: Aj den här då? (visar bild på MC)
R: Ja.
I: Va betyder de när man e orättvis?
R: De vet ja int.
I: Du får en uppgift, du får rita va som helst som hände där i den där filmen.
R: Nå de kan ja int rita.

Respondent 5 – Jessica 5 år

På Yle den 31.10.2011 kl. 15:00-15:30 (screening + intervju 20 min.)

Screening 1

(glömde att sätta på kameran)

Intresse: Tittade intresserat och kommenterade redan under första screeningen men kunde inte berätta vad som hade hänt efter att hon sett filmen.

Screening 2

Intresse: Tittar intresserat och aktivt på filmen i början. Kommenterar och frågar. "Varför säger dom brumm? De här e roligt" (40:30). "De här e roligt" (41:25). "O där kommer tuffa pojken, o äter kakan" (41:35). "Va e de där för bur?" (41:50). Skrattar högt då motorcyklisten visar långnäsa (42:25). Gör efter tanterna då de hötter med armen (42:30). "Vaffö kan man rulla sådär hårt? O bli någo? E dehä riktiga?" (42:40). "Jo, jo nu! (skrattar) dehär e roligt" (42:55) när MC förvandlas till en baby. Dansar med när MC dansar i ballettkjol (43:10) och säger "en pojke, hahhahaa, dehär e roligt". Skrattar när MC börjar gråta och säger "de här e roligt" (43:30). "Vad står där på lädan?" (43:50). "Varför står där inte BUU-klubben?" (44:00). När Rut ska sätta klipulver på handduken så vill hon prata om stolen hon sitter på och undrar hur stark jag är. "Dehär tycker ja att e roligt" när MC lägger sig på handduken (44:50). "Jo nu dans!" (45:15) när MC börjar klia sig. Hon demonstrerar hur han gör.

I: Kan du berätta va som hände i filmen, va hände i början?

R: Va e början för någo?

I: Nå när filmen börja, va hände då?

R: Mmm.

I: Hon kom där me den där cykeln..

R: O sen kom en gubbe.

I: Jo.

R: Och sen tog flickan bort dom där plankorna och dom där sakerna.

I: Just de, o va hände nä hon låg där på bryggan då?

R: Ee.. Då kom den där stora pojken o ta kakan.

I: Just de, o får man göra de?

R: Nä! Men ja tänker göra de åt pappa.

I: Va hände sen då?

R: Sen kom... ee..

I: Sen snurra hon sådär o va hände sen, kommer du ihåg?

R: Sen gick hon och.. ta pulver. O sen tog hon de o satt de på på handduken..

I: Ja. Tyckte du att de va vissa saker som hände på riktigt o vissa saker som hände i fantasin? Elä hände allt på riktigt?

R: Alla hände i fantasin..

I: Aj va hände i fantasin?

R: Ee.. när dom till sist.. de som va sist..

I: Aj nä han börja klia sig?

R: Jo.

I: Hur såg hon ut i verkligheten o hur såg hon ut i fantasin? (visar bilder)

R: (visar rätt)

I: Nå av alla dom som va där, vem va dum o vem va snäll? (visar bilder)

R: Den där gubben.

I: Varför va han dum?

R: Nå för han åt kakan upp.

I: O varför var dom snälla dom här andra?

R: Nå för dom int gjodde någo.

I: Nå vem e dehär? (visar en till bild på MC)

R: De e gubben.

I: Vilken gubbe?

R: (visar på första bilden) Den där.

I: Hu visste du att de va samma?

R: Nå däfför ja såg på T-skjortan.

I: Du såg de?

R: Mm.

I: Fanns de nånting som var roligt i filmen?

R: Nå jooo!

I: Va va roligt då?

R: De ti sista hahhahaa!

I: De me klipulvret?

R: Jo.

I: Nå va de roligt när hon förvandlade honom?

R: Jo.

I: Nå vilket var roligast, kommer du ihåg va allt hon förvandla honom till?

R: Till... en superhjärte.

I: De va en tant o så va de en baby o så va de en balettdansös. Vilket var roligast?

R: Den där! (pekar på en bild med babyn) Den e rolig!

I: Va de roligt när hon gjorde så att han börja o gråta?

R: Nä.

I: Varför det?

R: Därför. De e fräckt.

I: Va dehär roligt när han skratta åt honom? (visar bild på när gubben skrattar åt motorcyklisten i balett-kjol)

R: Nä.

I: Hade du hört förr om klipulver?

R: Eee.. (skakar på huvudet).

I: Nä?

R: Nä.

I: Nå i början så sa hon att dehär e min Rutmobil, va tror du att det är?

R: De e ju cykeln (detta hade jag redan avslöjat åt henne eftersom att hon frågade vad en Rutmobil är under första screeningen).

I: Just de. Nå va sku du ha gjort om du sku ha vari den där flickan. O du sku ha sett att nån gubbe gör sådär?

R: Ja vet int.

I: Sku du hellre ha vari Rut med eller utan superkrafter?

R: När hon HAR superkrafter.

I: Va sku du villa ha för superkrafter om du sku ha såna?

R: Eee.. va finns de?

I: De finns va som helst, man kan t.ex. va jättejättestark, elä så kan man blåsa så hårt att nån blåser helt iväg elä så kan man förvandla saker elä..

R: Eee.. ja vet int.

I: Va betyder orättvist?

R: Allt som är dumt.
I: Vad tycker du att är dumt?
R: Ee.. godis (skrattar).
I: På vilket sätt?
R: Därför man får inte äta för mycke.
I: Ja.. Finns de någo annat som du tycker att är orättvist?
R: Blöja (skrattar).
I: På vilket sätt är blöja orättvist?
R: (skrattar)
I: Nu får du rita en bild på nåt som hände eller nån som var med i filmen.

RITPAUS (ritar motorcyklisten som är utklädd till en tant med klänning)

Respondent 6 – Minea 4 år (fyller snart 5)
Hemma hos familjen i Helsingfors den 31.10.2011 kl. 17:30-18:30 (screening + intervju 21 min.). Tittade tillsammans med sin syster 3 år gammal.

Screening 1

Intresse: Tittar koncentrerat på filmen. Ler när gubben skrattar åt motorcyklisten (57:30). Lutar sig nära skärmen då de väntar på att MC ska lägga sig på handduken (59:10) dansar glatt med när han börjar klia sig. Skrattar inte högt och kommenterar inte.

I: Kommer du ihåg va de hände där i filmen?

R: Eeee... nå...

I: Ska vi se på den en gång till?

R: Jo.

Screening 2

Intresse: Lever sig mera in och gör efter miner (3:20). Ler när gubben skrattar åt MC (4:25). Tittar förväntansfullt och ler när MC ska lägga sig på handduken (6:03). Skrattar inte högt och kommenterar inte.

I: Nå nu får du berätta, va hände där i den där filmen?

R: Den där.. han som.. han satt klipulver.

I: På handduken?

R: Mm..

I: Varför gjorde han måne det?

R: För han tog kakbiten.

I: Gjorde han någonting annat som var fräckt?

R: Mm. Han tog tanternas handdukar.

I: Kommer du ihåg vad som hände där före? Vad gjorde dom där tanterna där?

R: Dom kaka.

I: Dom hade kaka?

R: Mm.

I: Nå va tror du att den här flickan, Rut heter hon, var tror du att hon bor?

R: (rycker på axlarna)

I: Hon säger där i början såhär: ”Hej jag heter Rut och det här är min Rutmobil”. Vad tror du att en Rutmobil är?

R: (rycker på axlarna)

I: De e ganska svårt. Nå vem i filmen tycker du att hade födelsedag?

R: Tanten.

I: Nå hände allt påriktit i den där filmen?

R: Den där försökte ta allt.

I: Allting? Så allting hände på riktigt, de fanns int nånting som hände i Ruts fantasi tror du?

R: Nå.. jo.

I: Nå va hände i Ruts fantasi?
R: Att hon trolla.
I: Kommer du ihåg hur såg hon ut i fantasin och hur såg hon ut i verkligheten? (visar bilder)
R: (visar rätt)
I: Vem av alla dom där som var där, så vem var dum och vem var snäll? (visar bilder)
R: (visar rätt)
I: Varför tycker du att han var dum?
R: Nå för han åt kakbiten.
I: O varför tycker du att hon va snäll?
R: Fö hon rädda.
I: Mm. Nå vem va de här? (visar bild 2 på MC)
R: Samma. (visar)
I: Hu visste du att de va samma?
R: Ja bara visste.
I: Du kände igen honom?
R: Mm.
I: Tycker du att de va nånting i filmen som var roligt?
R: Jo. Roligt när de fanns ingen kaka o sen så kom dom o titta.
I: Fanns de någo annat du kommer ihåg som var roligt?
R: Nä.
I: Tycker du att de var roligt när hon förvandla honom?
R: (nickar)
I: Kommer du ihåg va hon förvandla honom till?
R: (skrattar) Ballerina.
I: Mm. Och så förvandla hon honom till nånting annat, två andra saker. Kommer du ihåg?
R: Ti en baby.
I: Kommer du ihåg de sista?
R: Nä.
I: En tant. Vilket var roligast, tanten, ballerinan eller babyn?
R: Babyn. Nä.. ballerinan.
I: Varför det?
R: Den som dansa och sen så skratta han den där gubben.
I: Tycker du att de va roligt när hon satt dedär klipulvret?
R: Mm. (nickar)
I: På vilket sätt?
R: När de börja kittla.
I: Nå tycker du att de va roligt när han börja och gråta?
R: Nä.
I: Så de va int så bra?
R: Nä.
I: Tycker du att de va nånting som var spännande?
R: Mm (nickar).
I: Vad var spännande?
R: När hon... eee (funderar)... inget spännande.
I: Va någo skrämmande?
R: Nå nä! Imoron ska vi ha halloween i dagis.
I: E de skrämmande?
R: Nå nää.
I: Tycker du att de va fräckt av Rut att förvandla dendär gubben till tant och bebis och balettdansös.
R: Nä.. nå.
I: Varför det?
R: Vafför som den ville bara hjälpa tanterna.
I: Nå va de bra att hon satt klipulver på hans handduk?
R: (nickar)
I: Varför det?
R: Vaffö då kunde dom ta sakerna.
I: Tycker du att de va rätt åt honom?
R: (nickar)
I: Va sku du ha gjort om du sku ha varit Rut och sett att nån gör sådär som den där gubben gjorde.
R: Komma o snurra den.

I: Snurra på honom?
R: (nickar)
I: Va sku ha hänt me honom då?
R: Fiu han sku ha föll.
I: Mm. Nå sku du hellre ha vari Rut när hon hade superkrafter eller när hon inte hade det?
R: När hon hade.
I: Sku de va rolit att ha superkrafter?
R: Mm.
I: Va sku du villa ha för superkrafter?
R: Superduper.
I: O va sku du kunna göra då?
R: Flyga!
I: Oj de sku vara juvlit. Nå, va betyder ordet ”orättvist”.
R: Orättvist att äta en kakbit utan att fråga... O så där.
I: Vet du någo annat, va tycker du att e orättvist?
R: När en ha bråka mej i dagis.
I: De e orättvist?
R: Jooo!
I: Finns de någo annat som du tycker att är orättvist?
R: Nå nä.
I: Hudan tycker du att den där Rut-flickan var?
R: Helt snäll.
I: O hudan tycker du att motorcyklisten var?
R: Dum.
I: Tycker du att det var en bra film?
R: Nå jo.

RITAR BILD (Flickan och bryggan)

Respondent 7 – Amos 4 år

På Yle den 1.11.2011 kl. 18:00-19:00 (screening + intervju 26 min.)

Screening 1

Intresse: Tittar intresserat. Reagerar då MC äter kaka (16:40) och tittar på mig. Skrattar inte högt. Ler inte. Kommenterar inte.

I: Va tycker du att det hände i filmen?

R: Mmm.... (funderar en lång stund)

I: E de svårt att komma ihåg?

R: Jo.

I: Tycker du att vi ska titta på den en gång till?

R: Jo. O sen vill ja ta nån annan efter den här.

Screening 2

Intresse: Tittar intresserat och kommenterar i början. ”Den där motorcyklen fick en sån dän medicin” (21:50). Reagerar då MC tar kaka, tittar ogillande (22:42). Skrattar inte högt. Ler inte.

Intervju

I: Va tycker du att hände i filmen? Kommer du ihåg hu de börja?

R: Eee... nä.

I: Kommer du ihåg va som hände när den där flickan va på bryggan?

R: Nä.

I: Nå kommer du ihåg att där kom en sån dän gubbe? O han gjorde någo me den där kakan, minns du?

R: Han åt upp två o sen gick han på en filt o sen o sen den där ena flickan satt där kickpulver.

I: Mm. Kommer du ihåg någo annat som den där flickan gjorde?

R: Mmm.. nä.

I: Nå kommer du ihåg att hon förvandla nån där. Kommer du ihåg det?

R: Nä.

I: Var tror du att flickan bor? Rut heter hon.

R: Int vet ja.

I: Nå där i början så säger hon ”hej ja heter Rut och dehär e min Rutmobil”. Va tror du att en Rutmobil är?

R: Int vet ja.

I: Vem tror du att hade födelsedag i filmen?

R: Tanterna.

I: Just de. Nå de va nånting som hände i filmen, hände allt påriktit? Eller hände nånting i fantasin?

R: Eee.. ja sa de redan.

I: Aj du sa de redan? Ja kommer int ihåg ja e lite glömsk. Va hände påriktit?

R: Gubben åt två kakbitar.

I: Hände nåt i fantasin?

R: Tanterna blev arga.

I: I fantasin?

R: Mm.

I: Av alla dom som var med, vem tycker du att var dum och vem tycker du att var snäll? (visar bild)

R: Ja vill titta på dom där andra bilderna.

I: Ok. Här, minns du att hon förvandlades till en superhjälte? (visar bilder på Rut och Rättvisa Krut-Rut)

R: Jo.

I: Tror du att de hände påriktit, att hon förvandlades?

R: Nä.

I: Hände de i fantasin?

R: Jo.

I: Tror du att man påriktit förvandla sig och andra?

R: Nä.

I: När såg hon ut såhär? (visar bild på Rut)

R: När hon va på bron.

I: Vem va snäll o vem va dum? (visar bilder)

R: (visar rätt)

I: Vaffö va han dum? (MC)

R: Däffö fö han åt två kakbitar.

I: Får man int göra de?

R: Nä.

I: O vaffö va dom här snälla? (tanterna)

R: För dom hadde födelsedag.

I: Mm. O va tyckte du om henne (visar bild på Rut)

R: Hon va jättesnäll o förvandla.

I: Va de bra att hon förvandla?

R: Jo.

I: Vaffö va de bra?

R: Fö den där var så dum. (MC)

I: Tycker du att de va rätt åt honom?

R: Jo.

I: Vem e dehär? (visar bild 2 på MC)

R: Den där samma gubben som åt kakbitar.

I: Hu vet du de?

R: Ja vet bara.

I: Du känner igen honom?

R: Jo.

I: Va de nånting i filmen som var roligt?

R: Att den där flickan förvandlas till en superhjälte.

I: Tycker du att nånting som hon gjorde va roligt?

R: Emmm... (funderar). Va e dom där böckerna? (pekar på VHS-kassetter bakom honom)

I: De e videokassetter.

(Amos skulle helst titta på andra videon men jag övertalar honom att fortsätta intervjun)

I: Kommer du ihåg när hon förvandla den här till olika saker (visar bild på MC som är förvandlad till baby).

R: (skrattar) Till en beibis!

I: Va de rolit?

R: Jo.

I: Va de rolit nä hon förvandla honom ti en tant?

R: Jo.

I: Va de rolit nä hon förvandla honom till en balettdansös?

R: Jo.

I: Vaffö va de så rolit?

R: Fö den börja gråta.

I: Va de rolit sen när han börja o gråta?

R: Jo.

I: Va de bra att hon gjorde så att han börja o gråta?

R: Jo.

I: Varför det?

R: Därför för den va så dum.

I: Så de va rätt åt honom?

R: Jo.

I: Nå tycker du att nånting var skrämmande?

R: Nä.

I: Tycker du att nånting var spännande?

R: Jo.

I: Va va spännande?

R: Att den där motorcyklen va en balett.

I: Va de fräckt att han tog dom där handdukarna?

R: Jo.

I: Va de bra att hon satt dedär klipulvret på handduken?

R: Fö de sku klia.

I: Tycker du att de va rättvist?

R: Jo.

I: Vet du va klipulver är?

R: Nä.

I: Va sku du ha gjort en såndän gubbe som sku ha gjort sådär?

R: Int vet ja. Ja ha påriktit sett på TV att den där gubben tog en tants bil o sen söndra den.

I: Får man göra de?

R: Nä.

I: Om du sku få vara nån i den där filmen, vem sku du då vara?

R: Ja sku vara... mmm... en snäll motorcyklist.

I: Nå sku du hellre ha superkrafter, eller sku du int villa ha superkrafter?

R: Inga.

I: Va betyder ordet orättvist?

R: Att man får int.

I: O va tycker du att är orättvist?

R: Att man tar andras saker?

I: Finns de någo annat?

R: Att man tar böcker från andra. (Jag sa att han inte får ta ner VHS-kassetterna från hyllan)

I: Nå om du sku få ha vilken som helst superkraft, va sku du villa ha?

R: Spiderman.

I: Samma som Spiderman?

R: Jo. Ja har den där filmen hemma i Ipad, men ja får int titta på den där svarta. För den är så spännande, ja tycker inte om den.

I: Va e din bästa film?

R: Mmm.. Bärtil och Isa Gris.

I: E de spännande?

R: Jo.

I: E de skrämmande?
R: Nä.
I: Tycker du att filmer ska va spännande o skrämmande?
R: Jo.
I: Ska dom va skrämmande?
R: Jo (fnissar). Nä ja såg när den där Moko var där i gamla berget så sa den där andra som bodde där i Afrika att vi kan tappa bort oss.
I: O va de spännande?
R: Jo.
I: Nå brukar du titta på Cars?
R: Jo. Ja ha titta på den för länge sen, men snart kommer de CD:n.
I: O vill du ha den?
R: Jo. Ja ha sett den där CD:n redan.
I: Någo annat TV-program du tycker om?
R: Bärtil och Isa Gris som gör såndäna västar.
I: E de kiva?
R: Jo.
I: Nu ska du få rita nånting eller nån som var i den där filmen.

RITAR (Motorcyklisten som har klipulver på sig)

Respondent 8 – Dina-Irene 4 år

Hemma hos familjen den 4.11.2011 kl. 9:30-11:30 (screening + intervju 21 min). Tittade på filmen tillsammans med sina syskon.

Screening 1

Intresse: Tittar intresserat och kommenterar "O-ou" (25:25). Lever sig in och gör miner när motorcyklisten äter kaka (25:43). "Jess" när Rut förvandlas till superhjälte (26:40). Ler lite när motorcyklisten förvandlas men endast lite.

I: Kan ni berätta för mej va de hände i filmen?

D: Nå när den där pojken så hon den där flickan satt lite pulver o sen så börja de klia helt mycke o sen så bara måst han klia hela tiden (demonstrerar).

I: Kommer ni ihåg vad det hände i början?

F: Han kom först med motorcykel.

I: Kommer ni ihåg vad det hände på stranden?

D: Då hände det sådär att han for bara i vattnet o sen satt den där flickan mycke pulver o sen så kliar de (demonstrerar).

I: Sku ni villa titta på den en gång till?

F och D: Jo.

Screening 2

Intresse: Frågar "Vart e hennes mamma då?" (31:05). Lever sig in i Ruts miner då MC äter kakan (32:10) och ler efteråt och fnissar. "Varför kan hon göra sådär?" (33:10) när Rut förvandlas till en superhjälte. Skrattar då MC förvandlas (33:28). "Han blev en bebi" (33:32) och ler. Nickar då Rut viskar åt tanterna att de ska komma och titta (35:15).

Intervju

I: Va hände i filmen?

R: Först hände de sådär att hon kom me cykel vetu o sen så kom dendär pojken dit me motorcykel o sen så for hon ti stranden o sen så åt han opp allt kakan nästan o han tog bitana o sen så va den så rufsig o vetu sen så satt dom pulver dit under o sen så börja de o klia så mycke.

I: Där i början sa hon att "hej jag heter Rut och det här är min Rutmobil". Vad tror du att dedär Rutmobil är?

R: Ja vet int.

I: Vet du vad klipulver är? Hade du hört om det?

R: Klipulver.. KLIA pulver! (demonstrerar att hon kliar sig)

I: Ha du använt sånt?

R: Nä ja har int, ja ha int haft de. De finns såndäna nypon som man sätter in hit i skjortan o så kliar de.

I: Ha du gjort de?

R: Nä, de ha mina dagistanter gjort.

I: Gjorde dom det?!

R: Jo ja ha gjort de många gånger när jag var liten babys. Så gjorde mamma de o så satt hon de ti magen på mej så måst ja klia, mamma fick klia till mej.

I: Var tror du att Rut bor?

R: Ja vet int va hennes hus heter.

I: Hudan tycker du att hon är, den där flickan?

R: Brun. Ja kan rita henne.

I: Du får snart rita, men först frågar ja några frågor. Va betyder orättvist?

R: Orättvist betyder att man e arg o lessen när man äter andras tårtor.

I: Va tycker du att är orättvist?

R: Nå allti när Valentina river mitt hår.

I: Vet du någo annat?

R: Felipe när jag var liten, så drog Felipe alltid mitt hår (demonstrerar).

I: Vem av alla dom här så tycker du att är dum och vem är snäll? (visar bilder)

R: Dom här var dumma o dom här va snälla. (visar rätt)

I: Vaffö va han dum?

R: Nå nä han åt all kaka för sen så börja de o klia. Sen så va han dum.

I: Nå varför va dom andra snälla?

R: Nå.. för dom int hadde gjort någo dumt.

I: Nå dehär, vem var det? (visar bild)

R: Han me motorecykeln.

I: Hur såg du att de va samma?

R: Ja visste nu bara.

I: Nå, tycker du att de va fräckt att han tog handdukarna?

R: Jo.

I: Tycker du att de va fräckt att Rut förvandla honom till olika saker?

R: Jo.

I: Kommer du ihåg va hon förvandla honom till?

R: Jo. En bebis! O sen en balett.

I: O så va de en tant. Vaffö va de fräckt att hon förvandla honom?

R: Nå han blev så arg på henne när hon int tog bort dom där vid cykeln o så körde han på den där cykeln. O sen sa Rut "Ojdå, va ska min mamma nu säga!"

I: Nå tycker du att de va bra att han börja o gråta? Eller här.. så börja gubben först o skratta åt honom när han hade kjol, va de bra? (visar bild)

R: Mm. Han va så dum så de va bra.

I: Så han va så dum så de va bra att han börja gråta.

R: Jo för annars sku han nog bita Rut i håret.

I: Nå vaffö börja han o gråta.

R: Nå nä han skratta liksom ti honom.

I: Va de bra att hon satt klipulver på handduken?

R: Mm.

I: Vaffö va de bra?

R: Nå däffö nä han sku gå bort från den där handdukarna.

I: Va de rätt åt honom att de börja klia?

R: Mm.

I: Vem av alla som var med, vem sku du helst vara?

R: Ööö.. Henne. (visar bild)

I: Sku du villa va henne när hon hade superkrafter eller när hon inte hade superkrafter?

R: När hon hade superkrafter.

I: Tycker du att nånting i filmen hände i fantasin, i flickans fantasi?

R: Jo.

I: Vadå?
R: Nå de hände så där att hon gjodde pojken till en ballerina, till en tant först o sen ti en bebis o sen fo han bara i vattne o sen så va klipulvret där o sen så visste han int att där va klipulver o sen..
I: Tyckte du att nånting hände i hennes fantasi?
R: Jo. De som ja just sa.
I: Allt dedär att hon förvandla och satt klipulver?
R: Jo.
I: Fanns de nånting som var roligt i filmen?
R: Jo.
I: Va va rolit?
R: När hon förvandla den där pojken.
I: Vilket var roligast, tanten, babyn eller balettdansösen?
R: Bebin.
I: Va de rolit när han börja gråta?
R: Jo.
I: Den där motorcyklisten?
R: Jo.
I: O va de roligt när hon satt klipulver?
R: Jo.
I: Va de roligt när han börja klia sig?
R: Jo.
I: Va de nånting som var spännande?
R: Nå när hon satt klipulver.
I: Vaffö va de spännande?
R: Däffö nä de va så roligt.
I: Va nånting skrämmande?
R: Jo när han åt den där tårtan.
I: Tycker du att barn ska vara skrämmande och spännande? (sade i misstag barn istället för barnprogram..)
R: Jo.
I: Vaffö de?
R: Nå när man har halloween så blir dom jätteskrämmande när man lagar glasögon på. O så blir dom bara gröna.
I: Men e de roligt när de e så skrämmande att man blir rädd?
R: Jo.
I: Va sku du ha gjort om du sku vari Rut.
R: Ja sku ha blivi superkrafter.
I: Om du sku ha sett en sån där gubbe som gör sådär, va sku du ha gjort?
R: Ja vill int bli de..
I: Vill du int bli Rut me superkrafter?
R: Jo.
I: Men du vill int se en sån där gubbe?
R: Nä ja vill int bli gubben!! Absolut inte!!
I: Om du sku ha superkrafter va sku ha då?
R: Hmm.. ja vet inte.
I: Nå va e ditt favoritprogram?
R: Nå den där andra Rut som vi titta på just. Ja vill se på alla bilder.
I: Här kan du titta men nu ska du få rita en bild åt mej.

RITAR (Rut)

Respondent 9 - Felipe 6 år

Hemma hos familjen den 4.11.2011 kl. 9:30-11:30 (screening + intervju 22 min.) Tittade på filmen tillsammans med sina syskon, Felipe = F och Dina-Irene = D

Screening 1

Intresse: Tittar intresserat, kommenterar inte. Reagerar inte så mycket. Förutom då MC visar lång-näsa, då försöker han göra efter en ganska lång stund (26:35). Ler inte och skrattar inte högt.

I: Kan ni berätta för mej va de hände i filmen?

D: Nå när den där pojken så hon den där flickan satt lite pulver o sen så börja de kliar helt mycke o sen så bara måst han kliar hela tiden (demonstrerar).

I: Kommer ni ihåg vad det hände i början?

F: Han kom först med motorcykel.

I: Kommer ni ihåg vad det hände på stranden?

D: Då hände det sådär att han for bara i vattnet o sen satt den där flickan mycke pulver o sen så kliar de (demonstrerar).

I: Sku ni villa titta på den en gång till?

F och D: Jo.

Screening 2

Intresse: Tittar intresserat. Kommenterar ”bebi” just innan MC ska förvandlas till baby (33:31). Gäspar då Rut ska sätta klipulver på MC:s handduk (34:20).

Intervju

I: Va hände i filmen?

R: Mm..

I: Kommer du ihåg va de hände på bryggan?

R: Hon förvandlades till en superhjärte?

I: Vaffö förvandlades hon ti en superhjärte?

R: För att...

I: Minns du dendär mannen kom till stranden, vad gjorde han?

R: Bada.

I: Kommer du ihåg nånting han gjorde före det?

R: Han åt kakan.

I: Vems kaka åt han?

R: Tanternas?

I: Kommer du ihåg någo annat som han gjorde där?

R: Tog handdukarna.

I: Va gjorde flickan när hon såg att han gjorde det?

R: Hmm.. Nå hon laga dedär klipulvret på handduken?

I: Kommer du ihåg någo annat som hon gjorde åt honom?

R: (skakar på huvudet)

I: I början säger hon ” hej jag heter Rut och det här är min Rutmobil”. Vad tror du att en Rutmobil är?

R: Hmm.. ett jobb?

I: Nå va tror du att klipulver är?

R: Ett pulver som kliar.

I: Var tror du Rut bor?

R: Mmm...

I: De finns int någo rätt eller fel svar. Du kan bara svara rätt för allting är rätt.

R: Hmm..

I: Tycker du att man får veta de där filmen, var hon bor?

R: Jo.. Hmm.. Rutgatan.

I: Hudan tycker du att hon e, Rut?

R: Hmm.. rolig.

I: Kommer du på någo annat?

R: Nä.

I: Va betyder ordet orättvist?

R: De betyder att de int e rättvist när.. hmm.. dom andra int får kaka och den ena bara får.

I: Va tycker du att e orättvist?
R: Hmm.. Att ja int får läsa Dina-Irenes böcker och hon får läsa mina.
I: De e orättvist, de håller jag med om. Kommer du på någo annat som är orättvist?
R: Nä.
I: Nå vem av alla som var med, så vem tycker du att va dum o vem va snäll? (visar bilder)
R: Dum. O snälla. (visar rätt)
I: Vaffö va han dum?
R: För att han åt hela kakan.
I: O vafö va dom snälla?
R: För att..
I: Varför var hon snäll? (pekar på Rut)
R: Hmm... Ja vet int.
I: Nå vem e dehär? (visar bild)
R: Den där dumma.
I: Samma som den här då?
R: Mm.
I: Visste du när han kom till stranden att de va han?
R: Jo. Ja såg på huvve.
I: Han hade inget hår?
R: Mm.
I: Tycker du att de va fräckt när han tog dom där handdukarna?
R: Jo.
I: Vaffö va de fräckt?
R: För att... hmm..
I: Får man ta andras handdukar?
R: Nä.
I: Nå vem va de som hade födelsedag?
R: Tanterna.
I: Nå tycker du att de va fräckt av Rut att förvandla honom till olika saker?
R: Nä.
I: Vaffö va de int fräckt?
R: För att han hade själv gjort fräckt.
I: Kommer du ihåg va hon förvandla honom till?
R: En bebi, en ballerina o en tant.
I: Vilken av dom tyckte du att va roligast?
R: Bebin.
I: Den här då? (visar)
R: Jo (skrattar till).
I: Nå.. tycker du att de va roligt när skratta åt honom?
R: Jo-o.
I: Tycker du att de va roligt när han börja gråta?
R: Nä.
I: Vaffö de?
R: För att... hmm... (funderar länge)
I: Va de int bara roligt?
R: Nä.
I: Va de fräckt av Rut att sätta klipulver på hans handduk?
R: Nä.
I: Vaffö va de int fräckt?
R: För att... han hade vari fräck mot dom o nu va hon fräck mot honom.
I: Vem av alla som var med där, vem sku du helst villa vara?
R: Hmm... (funderar länge). Ja vet int.
I: Sku du villa va nån av dom?
R: Nä.
I: Nå kommer du ihåg, hände allting påriktit eller va de nånting som hände i Ruts fantasi?
R: Hmm.. nå dedär när hon... gjorde så att han blev en bebi o de.
I: Nå hu såg hon ut i fantasin och hur såg hon ut påriktit? (visar bilder)
R: Sådär såg hon ut i fantasin o såhär påriktit (visar rätt).
I: Va de nånting som var roligt i filmen?
R: Mmm.. allt nästan.

I: Va va roligast?
R: Nå när den där dumma fick dedär klipulvret.
I: Va de nånting som var spännande?
R: Nä.
I: Tycker du att de borde vara spännande?
R: Jo.
I: Va de nånting som var skrämmande?
R: Nä.
I: Borde de vara skrämmande?
R: Nä.
I: Om du sku ha vari Rut o ha sett att de händer sådär, att nån äter nåns kaka, va sku du ha gjort?
R: Ja sku säga att gå dit o där finns massor kakor.
I: Nån annenstans?
R: Mm.
I: Sku du liksom lura honom?
R: Jo (ler).
I: Sku du hellre va den där flickan med superkrafter eller utan?
R: Utan.
I: Om du sku få ha superkrafter va sku du villa ha?
R: Int vet ja.
I: Vaffö sku du villa va hon när hon int har superkrafter?
R: Vet int.
I: Va e din bästa film?
R: Emil.
I: Kommer du på någo andra filmer?
R: Hmm.. Nä ja hittar int på.
I: Nu får du rita en bild på nån som va me där eller nånting som hände där.

RITAR (MC som kastar ljus från tårtan)

Respondent 10 – Frank 5 år

Hemma hos familjen den 3.11.2011 kl. 17:30-19:00 (screening + intervju 23 min.). Tittade på filmen tillsammans med sin syster, 7 år gammal.

Screening 1

Intresse: Gör grimaser mot kameran i början (efter att ha fått se sig själv i kameran), men blir sedan uppslukad av filmen och slutar. Tittar intresserat men inga reaktioner. Fortsätter göra miner då Rut ska sätta klipulver på handduken (56:42). Slutar då MC lägger sig på handduken och börjar klia sig.

I: Va tycker ni att de hände i filmen?
R: Vet int va ja ska berätta..
I: Vill ni titta på den en gång till så ni kommer ihåg?
R: Joo.

Screening 2

Intresse: Gör grimaser igen i början ända tills Rut ligger på bryggan, då tittar han intresserat på filmen igen. Tittar koncentrerat på hela filmen men inga reaktioner.

I: Kommer du ihåg nånting som hände där i filmen?
R: Dom gjorde någo fräckt.
I: Vem gjorde någo fräckt?
R: Den där flickan.
I: Va gjorde hon?
R: Den där mannen också.

I: Kommer du ihåg där i början så sa hon ”ja heter Rut o dehär e min Rutmobil”. Va tror du att Rutmobil betyder?

R: (funderar)

I: De finns inge rätt o fel svar. Svava va du vill.

R: Nå den där cykeln.

I: Jo. Vet du va klipulver är?

R: Nä.

I: Var tror du att den där flickan bor?

R: Hmm.. Kanske där i campingplatsen?

I: Mm. Hudan tycker du att hon är den där flickan?

R: (funderar)

I: Va hon snäll, eller va hon dum?

R: Nå lite dum. O snäll.

I: Va tror du att dedär Rättvisa Krut-Rut betyder?

R: Att de va rättvist ti den där motorcykelmannen.

I: Va tror du att orättvist betyder?

R: Nå.. man får int stjåla någo.

I: Va tycker du att e orättvist.

R: Att man får int någo, själv någo. O andra får.

I: Kommer du på någo annat?

R: Nä.

I: Nå.. av dom alla som va me, så vem tycker att va dum o vem tycker du att va snäll? Här e alla som var med. (visar bilder)

R: Nå nä han åt den där kakan o tog domdär handdukana. (pekar på MC)

I: Dom här då? (pekar på tanterna och Rut)

R: Dom va snälla.

I: Vaffö va dom snälla?

R: Nå nä.. hm..

I: Dom va ba snälla?

R: Mm.

I: Nå vem tycker du att dehär va? (visar bild)

R: Den där motorcyksmannen.

I: Samma som dehär?

R: Jo.

I: Hu visste du de?

R: Nå.. de så helt ut som de. Ja mindes.

I: Du har bra minne du. Nå.. tycker du att de va fräckt att han tog dom där handdukarna?

R: Jo.

I: Vaffö va de fräckt?

R: Nå nä man få int ta andras saker.

I: Nå tycker du att de va fräckt att Rut förvandla honom till olika saker?

R: Jo.

I: Vaffö va de fräckt?

R: (funderar länge)

I: Får man göra de?

R: Nå nä.

I: Tycker du att de va bra när han börja gråta?

R: Nä.

I: Vaffö tror du att han börja gråta?

R: Han vilde int ha dendä klänningen.

I: Tycker du att de va bra att Rut satt klipulver på dendär handduken?

R: Jo.

I: Vaffö va de bra?

R: Nå att den där sku fa iväg. Att den sku sluta de. Att dom sku få handdukarna.

I: Va de rättvist att hon gjorde det?

R: Jo.

I: Vem av alla som var med, vem sku du helst villa vara?

R: (funderar) Den där flickan (med ett skratt).

I: Sku du villa va de när hon hadde superkrafter eller int hade superkrafter?

R: Hadde.

I: Tycker du att allt hände påriktit eller va de nånting som hände i flickans fantasi?
R: Mmm.. Båda.
I: Vissa saker hände i fantasin?
R: Då när hon blev supermen.
I: Va de i fantasin.
R: Mm.
I: Va tycker du att va roligt, kommer du på nånting?
R: Nä.
I: Tycker du att de va roligt när hon förvandla honom ti olika saker?
R: Jo.
I: Kommer du ihåg va hon förvandla honom till?
R: Jo (fnissar). Ti en sommarklänning o såndän (pekar på bild på MC med balettklänning).
I: Kommer du ihåg den här? (visar bild på MC som baby)
R: No joo (fnissar).
I: Vilken var roligast?
R: No den där (skrattar).
I: Vaffö va den roligast?
R: Nå den har blöja o tutt o allt (skrattar).
I: Va de rolit när hon satt klipulver?
R: Nä.
I: Va de roligt när han börja klia sig?
R: Nä.
I: Va de nånting som var skrämmande?
R: Nä.
I: Va de någo som var spännande?
R: Nä.
I: Tycker du att filmer borde vara spännande?
R: Jo!
I: Ska dom vara skrämmande?
R: Jo!
I: Va sku du ha gjort om du sku ha vari den där flickan, o du sku ha sett en gubbe som gör sådär.
R: Nå.. göra de som hon gjorde.
I: Nå om du sku ha en superkraft va sku de va för superkraft?
R: Nå flyga.
I: De sku ja också villa. Va brukar du titta på för program? Eller filmer?
R: BUU-klubben (skrattar).
I: O vilka program tycker du där att är roliga?
R: Moko.
I: Tycker du om Brandman Sam?
R: Jo.
I: Tycker du om Bärtil?
R: Jo!
I: Kommer du ihåg Yakari?
R: Nä.
I: Tittar du på någo DVD:n?
R: Nå Helinä-Keiju.. o Mumin.
I: E dom bra?
R: Jo.
I: Ha du titta på Cars?
R: Va e de?
I: Nå dedär som e på ditt bälte (pekar på hans Cars-bälte).
R: Nå jo den ha ja titta på.
I: Tycker du att den e bra?
R: Jo.
I: E den för skrämmande?
R: Nä.
I: E den passli?
R: Joo! (börjar visa grimaser åt kameran)

RITAR (två bilder; en med Rut på bryggan och en där motorcyklisten gråter vid sitt tält med sin balettkjol på)

Respondent 11 – Miranda 4 år

Hemma hos familjen den 4.11.2011 kl. 16-18 (screening + intervju 23 min.). Tittade på filmen tillsammans med sin lillebror 2,5 år.

Screening 1

Intresse: Tittar intresserat men kommenterar inte. Reagerar då MC äter kaka (32:57). Lever sig in då tanterna kommer och ser att kakan är uppäten (33:32). Ler då MC förvandlas första gången (34:12). Ler då tanterna kommer tillbaka (36:01).

I: Du får berätta lite, va tycker du att de hände i filmen?

R: Ja vill titta en gång till.

Screening 2

Intresse: Tittar intresserat. Reagerar igen då MC äter kaka (39:11). Ler när tanterna väntar på att MC ska sätta sig på handduken.

Intervju

I: Va hände där i filmen?

R: Flickan satt pulver på badrockarna. På dom där. O så kom gubben o ligga o så klia de (demonstrerar) o så måste han gå i vattnet. O så tog ena tanten handdukarna.

I: Va tycker du att hände där i början? Kommer du ihåg när hon låg på bryggan den där flickan, va hände då?

R: Den där gubben.. han åt två av kakan bitar. Två åt han av kakbitar. O så tog han handdukarna.

I: O va gjorde flickan då?

R: Hmm.. Sen nä han gick o simma så gick hon.. då satt hon pulver där.

I: Där i början så sa hon ”hej ja heter Rut o de här e min Rutmobil?”. Va tror du att en Rutmobil är?

R: (funderar) En cykel.

I: Va tror du att klipulver är?

R: En sån dän som kliar (demonstrerar).

I: Ha du använt de?

R: Nä.

I: Ha du sett att nån ha använt de?

R: Nä.

I: Var tror du att Rut bor?

R: (funderar) Ja vet int.

I: Hudan tycker du att hon e då?

R: Hon e mörk.

I: Kommer du på någo annat, va hon snäll eller dum eller?

R: Snäll.

I: Vaffö va hon snäll?

R: (funderar) Hon gjorde sånt till tanterna så hon.. så tanterna fick tibaks sina saker.

I: Va betyder orättvist?

R: Dumt.

I: Va tycker du att e orättvist?

R: Mmm... (funderar).

I: Kommer du på nånting?

R: (funderar)

I: Ha nån nånsin gjort någo orättvist mot dej?

R: Ja vet int.

I: Av alla som var med, så vem tycker du att va dum o vem va snäll? (visar bilder)

R: Den va dum. (pekar på MC)

I: Vaffö va han dum?

R: Fö han åt kaka o så tog han handdukarna.

I: Va tycker du om dom här, var dom dumma eller snälla? (pekar på tanterna och Rut)

R: Snälla.

I: Vaffö va hon snäll?

R: Fö hon hjälpte tanterna.

I: O vem va de som hade födelsedag?

R: Den där tanten (pekar på Lila-tanten).

I: Vem e de här? (visar bild 2 på MC)

R: Samma.

I: Hur ser du att de e samma.

R: Han hade också en motorcykel.

I: Såg du de direkt när han kom att de va samma?

R: Jo.

I: Tycker du att de va fräckt av den där motorcyklisten att han tog dom där handdukarna?

R: Joo.

I: Vaffö va de fräckt?

R: För.. dom ska simma me dom.

I: O va de fräckt att han tog kakan, vaffö va de fräckt?

R: För dom ska äta den.

I: Nå tycker du att de va fräckt att hon förvandla honom till olika saker?

R: Nä.

I: Vaffö va de int fräckt?

R: För.. när hon gjorde så så.. då blide han först en baby (skrattar). O sen fick han en kjol. O sen lämna hon den så.

I: Du tycker int att de va fräckt?

R: Nä?

I: Vaffö va de int fräckt?

R: Fö hon hjälpte tanterna.

I: Nå vilket av dom hon förvandla, så vilket var roligast?

R: Hmm...

I: De va tant, baby o balettklänning.

R: Baby!

I: Dehär då? (visar bild)

R: Jo! (skrattar)

I: Vaffö va de rolit?

R: Han kan int.. int kan stora bli ti såna babysar. Ja vill rita.

I: Du får rita snart. Tycker du att de va bra när hon gjorde så att han börja gråta?

R: Nä.

I: Vaffö va de int bra?

R: (funderar) Ja vet int.

I: Nå vaffö tror du att han börja gråta?

R: Fö han ville inte ha balettklänningen.

I: Tycker du att de va bra att hon satt klipulver på hans handduk, va de bra?

R: Jo.

I: Vaffö va de bra?

R: Fö då börja de o klia, så han måste gå i vattnet, o då tog ena tanten handdukarna.

I: Va de rätt åt honom?

R: Jo.

I: Vem av alla dom som va me, vem sku du helst villa vara? Tanterna eller flickan.. eller motorcyklisten?

R: Flickan.

I: Sku du villa vara hon när hon hade superkrafter eller när hon inte hade superkrafter?

R: När hon hade.

I: Tycker du att de va nånting som hände i filmen, som hände i flickans fantasi? Eller hände allt påriktit?

R: (funderar) Vet int.. De e lite svårt.

I: Hon såg ibland ut såhär o ibland såhär (visar bilder). Tror du att allting hände påriktit?

R: Jo.. Så gick de sådär..

I: Va de nånting i filmen som var roligt?
 R: Hm... När han blidde till en baby.
 I: Va de roligt när han börja kittla sig?
 R: Jo.
 I: Va de roligt när han började gråta?
 R: (skakar på huvudet) Nä.
 I: Nå.. va de nånting som var spännande?
 R: När han åt kakorna.
 I: Tycker du att barnprogram borde vara spännande?
 R: Jo.
 I: Va de nånting som va skrämmande i filmen?
 R: Nä.
 I: Tycker du att barnprogram borde vara skrämmande.
 R: Jo. Så man vänjer sig.
 I: Va sku du ha gjort om du sku ha vari Rut o sett en gubbe som gör sådär?
 R: (funderar) Vet int.
 I: Va sku du villa ha för superkraft?
 R: Ja hitta en pärla. Ja sätter den också såhär (sätter pärlan framför kameran).
 I: Nå va har du för favoritfilmer?
 R: Prinsessfilmer. För jag har nog prinsessfilmer. Bara askungen.
 I: I BUU-klubben vilka program tycker du om där?
 R: Moko.
 I: Tycker du om Bärtil?
 R: Jo.
 I: Tycker du om Brandman Sam?
 R: Jo. O ja har också en plånbok.
 I: Tycker du om Emil i Lönnerberga?
 R: Jo, o de kom igår, men vi kunde int se på de.
 I: Nu ska du få rita en teckning åt mej, som har antingen nån av dom som var med eller nånting som hände i filmen. Så får du rita de.

RITAR (Lila tanten)

Respondent 12 – Kent 6 år

Hemma hos familjen i Borgå den 4.11.2011 kl. 12-13:30 (screening + intervju 34 min.). Tittade på filmen tillsammans med sin syster 2,5 år gammal.

Screening 1

Intresse: Tittar intresserat. Kommenterar ”De där e ganska bra.. fast jag vet att hon bara klär ut sig... e de där påriktit fantasi?” när Rut förvandlas till en superhjärte (59:47). Skrattar högt då MC förvandlas till en baby (00:10). Ler när han förvandlas till en balettdansös genast efteråt. ”Ojdå, vart hamna han nu?” när MC försvinner ur bild (00:22). ”Klipulver... va e de?” då Rut tar fram klipulvret (1:14).

R: Vet du va ja tycker e konstigast? Att hur kan hon bli en superhjärte, e de fantasi eller..

I: Va tycker du?

R: Fantasi.

I: De tycker ja också. Man får tolka de hu man vill. Kommer du ihåg va de hände i filmen?

R: Ja ha int sett den där filmen men de e nog så. Jag såg när en man som va på bron o så gick han där den där hjälten där o så sa gubben stick iväg o så kasta han honom på en båt o sen gick de nånting.

I: Jo, de va i förra avsnitte, de ha just kommit i TV:n. Dehär kommer också visas i BUU-klubben. Kommer du ihåg nånting som hände i den här filmen?

R: Hmm... De är att de va en kille som gick o stjalade en kakbit till först, sen tog han några andras kläder, några andras saker o så kom den där hjälten o så gick han ti ett annat ställe. O ti sist bestämde hon sig att inte va en hjärte. De som ja tycker e att ja ha sett henne två gånger nu när hon inte hade den där dräkten på. E de sådär att allti tror han att nån gråter o sen ti sist bestämmer hon sig att använda inte sina krafter.

I: Mm. Du har nog förstått det helt rätt. Sku du villa titta på den en gång till?

R: Ee..

System: Jo.

R: (viskar åt sin syster) Vill du se mer saker som dom brukar göra?

System: (nickar)

R: Hon vill se mer saker som ni brukar göra.

I: De har ja int me mej, tyvärr. Men ska vi titta på filmen en gång till så kan vi prata om den sen? Så kommer vi ihåg bättre?

R: Ja! Okej.

Screening 2

Intresse: Kommenterar "Nu kommer han den där mannen" då MC kommer åkandes (5:55). "Okej nu gör han de där dumma" (6:20). "Men ibland blir dom arga, tanterna o e ledsna tanterna" (6:30). "Ja tycker att han e jättedum" när han ätit kakan (6:57). Ler när hon börjar förvandla och skrattar högt när MC blir en baby "Dedär e roligt när han blir en baby" (8:04). "Om jag skulle ha hämnats så skulle jag ha hittat på nånting bättre idé, nånting annat än ur den där lådan. En superbra uppfinning eller superbra idé." när Rut ska sätta klipulver på handduken (9:25). "Nu blir de roligt.. nu kommer de!" när MC ska lägga sig på handduken (9:25). Fnissar till då han börjar klia sig. Skrattar inte högt.

Intervju

I: Va tycker du att där hände i filmen?

R: Ja tycker de hände att när han satt dedär klipulvret den där hjälten så börja hon bli sådär "Aaaa!" (demonstrerar att man kliar sig) så gick han rakt i vattnet och så sluta de kanske om en stund. Sen fick han den där duken.. men sen från början så va de så att när han sku testa på nånting så va han dum att den där flickan fick int göra sådär som hon tänkte göra.

I: Va hände då när hon låg där på bryggan?

R: När hon titta på han den där killen som stälde så åt han tårtbitarna. Han åt någo två bitar eller tre eller fyra eller fem. Ja kommer int ihåg men.. sen tog han deras handdukar o lagg på dom.

I: Va hände sen då?

R: Nå.. sen ble den där flickan, sen gjorde hon sig till en hjälte.

I: O va gjorde hon när hon var hjälte?

R: Öö.. (klappar i händerna) ända tills att hon fick en klänning såhär.

I: Kommer du ihåg va som hände sen då?

R: Hmm.. Sen blev han.. sen till sist så ändra han sig till ett ställe men sen trodde han att han kom till ett, alltså han blev så lessen att han gråter.

I: Nå nä hon säger där i början att "hej jag heter Rut o de här e min Rutmobil". Va tror du att en Rutmobil är?

R: Ja vet int..

I: Nå vet du vad klipulver är?

R: Nå att man börjar klia.

I: Ha du sett de nån gång påriktit?

R: Ja ha inte sett det sådana pulver.

I: Var tror du att den här Rut bor?

R: Mm... I en butik.

I: Hudan tycker du att hon e?

R: Superhjalte.. förut så såg jag att hon hade nån slags bokstav som ett halsband som ja tyckte att.. ja trodde att de va en sån som hon kan styra sin kraft o sen kan hon bli en såndärn?

I: Hudan tycker du att hon var som person, tycker du att hon var snäll eller dum eller?

R: Snäll.

I: På vilket sätt var hon snäll?

R: Att hon hjälper människor.

I: Just de.. va betyder ordet orättvist?

R: Att man.. varför man inte får nånting. Eller att man.. får nånting eller du får eller ja inte får eller nåt sånt.

I: Att nån får o nån annan inte får?

R: Jo kanske.

I: Va tycker du att e orättvist?

R: De som ja tycker allti att e orättvist e att att... ibland brukar ja tycka att de e orättvist när ja inte får vara me en rolig lek.

I: Kommer du på någo annat du tycker är orättvist?

R: Jo de e såna saker som.. ja int vet om ja ska säga de men.. de e nånting som.. de som e orättvist är.. att man får int.. eller nä, ja kommer int på.

I: Av alla dom som var med, ja visar lite bilder så kommer vi ihåg bättre, så av alla dom där typerna som var med där i filmen, så vem tycker du att var dum o vem var snäll? (visar bilder)

R: Ja tycker att.. han va dum. (pekar på MC)

I: O dehär då? (visar bild)

R: Snäll.

I: Varför var han dum?

R: För han stjal andras tårtor.. o han var en tuffing.

I: Vaffö tycker du att hon var snäll? (pekar på Rut)

R: Fö att hon hjälpte dom att dom.. dom där tanterna att få honoms dukar.

I: Just de. Nå vem e dehär? (visar bild)

R: Den där mannen med motorcykeln.

I: De e samma?

R: Samma typ.

I: Hur såg du att de var samma?

R: För att han ser samma ut, o han har samma rock. O ja vet bara för han har en såndär motorcykel.

I: Tycker du att den där motorcyklisten var dum när han tog dom där handdukarna, och åt dendär tårtan?

R: Jo-o!

I: Varför var han fräck?

R: Han e kanske.. de va kanske för att kanske när han var barn.. så när han blev lite äldre så va han sen dummis hela tiden. Så blev han en sän där dummis. Eller så kan han också va en sän där typ som tar barn, men han gjodde inte det. Kanske han inte märkte barnen.

I: Nå tycker du att de va fräckt av Rut hon förvandla honom?

R: Ja tycker att de va bara bra men sen.. men de som ja tyckte att hon var, de var fräckt att hon sluta de.

I: Att hon sluta förvandla?

R: Nej ja menar att de som ja tyckte att var fräckt var att när hon gjorde honom att gråta till sist.

I: Så de var fräckt?

R: Jo.

I: Kommer du ihåg allt va hon förvandla honom till?

R: Först va de en tant, sen va de en baby sen va de.... en.. hm... ja kommer int ihåg.

System: En klänning!

I: Just de, en ballerina, de såg ut såhär. (visar bild)

R: Just de tre saker.

I: Tycker du att de va bra att han börja gråta.

R: Nä.

System: Nä.

R: (viskar åt system) Kim, ska vi säga jo?

System: Nää..

I: Vaffö va de int bra att han börja gråta?

R: För att kanske han sku tappa bort sitt hus om han sku springa långt bort som ingen mänska finns, o skratta mot honom. Han måst bo i ett tält o sen måst han allti äta fisk o så.. kanske han kan inte få nån fisk o så dör han.

I: De sku ju int va så bra.

R: A-a de tycker ja int.

I: Vaffö börja han o gråta?

R: För att han måst ha en kjol på sig.

I: Nå va de bra att Rut satt klipulver på hans handduk?

R: Ja skulle säga.. Jo.

I: Vaffö va de bra?

R: För då skulle han sluta me dedär, o han skulle gå in i vattnet o aldri mera komma tillbaka.

I: Nå vem av alla dom där som var där.. vem sku du helst villa vara?

R: Nå den där flickan (tveksamt).

I: Med eller utan superkrafter?

R: Med.

I: Tycker du att de va nånting där i filmen som hände i flickans fantasi eller hände allt påriktit?

R: I hennes fantasi så tyckte jag.. de som ja tänkte att va fantasi de va de vita som var i hörnet.

I: Ja att de var sådär vitt runt så de hände i fantasin? (en ram-effekt som var insatt för att förstärka fantasi-uppfattningen)

R: Ja.

I: Hu tycker du att hon såg ut i fantasin och hur såg hon ut i verkligheten? (visar bilder)

R: Sådär i fantasin o sådär i verkligheten. (visar rätt)

I: Jo.. o då när hon förvandla, va de i verkligheten eller fantasin?

R: Ja skulle säga nästan... som... de va fantasi.

I: O när hon satt klipulver va de verklighet eller fantasi?

R: Verklighet, också klädde hon ut sig.

I: Just de, de gjorde hon. Va de nånting som var roligt i filmen?

R: De som var roligt när hon ändra sig när hon ändra den där killen till en baby. (demonstrerar hur MC såg ut som baby)

I: Nå va de roligt när hon satt klipulver o han börja klia sig?

R: Jo!

I: Nå va de roligt när han börja gråta?

R: Nää.

I: Vaffö va de int roligt?

R: Tänk om han ska kanske dö nån gång.

I: Ja.. de va lite fräckt kanske. Va de nånting som var spännande?

R: Nånting som var spännande.. nå de va i den där förra filmen, den som jag såg förra gången (föregående avsnitt som visats i BUU-klubben samma vecka) va när hon kasta honom upp. En annan kille.

I: Tycker du att barnprogram borde vara spännande?

R: Ee.. ja tycker ett program har jag sett.. men de va lite några gånger samma ställe. Ellen som kom förut.. de va när jag såg om en drake.

I: Ja vet den, tycker du att den var spännande?

R: Jo!

I: Va den skrämmande?

R: Nä.. men de som ja tycker att var konstit så när jag titta den där draken i slutet så ser de ut att han var spelgjort.

I: Att han int va rikti?

R: Ja att han var spelgjort att man sku se honom som ett spel. (demonstrerar att han spelar TV-spel).

I: Så du märkte de att de int va påriktit?

R: Jo.

I: Tycker du att de va nånting som var skrämmande i den där filmen?

R: De som var skrämmande att.. när jag var hos fami o affa o de var så att vi inte såg er, o de va en skrämmande film o de var när han fick gå till ett skrämmande ställe o där va människor som va utan huvve sådär o gjorde sådär med armarna.

I: Människor om int hade någo huvve?

R: Ja.. de va skrämmande.

I: Tycker du att de va nånting i filmen som var skrämmande?

R: Ooo.. du menar den här filmen som vi såg på nu?

I: Ja.

R: Ingenting.

I: Tycker du att barnprogram borde vara skrämmande?

R: Nää.

I: Va sku du ha gjort om du sku ha vari den där flickan och ser att nån gubbe kommer o tar handdukarna o äter nåns kaka. Va sku du ha gjort?

R: Då sku ja ha gjort sådär att ja sku flyga iväg med honom till en öde ö. Men sen skulle jag tänka att tänk om han skulle bli så ledsen att han måst allti äta utan grillad fisk.

I: Mm.. de sku int va så bra. Nå om du sku ha superkrafter va sku du då ha gjort?

R: Om ja sku va en rikti superhjälte DÅ skulle jag ta nån slags giftdrick o sätta en såndän gift-isbit så när han dricker de så börjar han o tro att han är en flicka.. elä ja menar att han skulle bli lite som en baby.

I: Liten som en baby?

R: Jo.

I: Om du sku ha en superkraft, va sku de va?

R: En sån att ja skulle va helt eld o så skulle ja skjuta eldbollar.

I: En eldkraft?

R: Jo, o så skulle jag nästan ha.. nån gul eld. Men de som ja tycker e ganska eldfärg e rött o gult och orange. Dom e mina bästa färger.

I: Nå va brukar du titta på för program?

System: Kikki!
I: Pippi?
System: Nä. Kikki!
R: Hon menar kanske Hello Kitty?
System: Hållå Kiti!
I: Nå va brukar du se på för program Kent?
R: De som ja tycker om..
I: Eller filmer..
R: Sånhäna! Pingviner. (visar DVD)
I: Pingviner?
R: Madagaskars pingviner.
I: Vaffö e dom så bra?
R: Dom kan göra såhär ”hu-ha” (visar en spark) och boxas o såndäna grejer.
I: Nå vet du nån annan film som du tycker om?
R: Nå de som ja tycker om också är BUU-klubben. Också BUUs-fredagsprogrammen.
I: Vaffö tycker du om BUUs-fredag?
R: När dom alltid busar. När jag såg på BUUs-fredag så de va så att han tappa sina hemnycklar.
I: Va de illa de?
R: Ja tyckte att de va roligt o de som var roligt när dom hade lådor så var de nästa låda o nästa o nästa. Ja trodde att när de var lilla lådan så sku de va nästa o nästa o de sku ta föreivighet.
I: Va de bara lådor o lådor o lådor?
R: Nä de va på riktigt två lådor, fast ja trodde de sku vara mera o mera o mera.
I: Tycker du om att titta på Brandman Sam?
R: Jo.
I: Tycker du om att titta på Bärtil?
R: Jo men de som ja tycker e konstit i Brandman Sam ja ha sett nånting när han var lite datorgjord, men de var på finska. Men sen här ibland ser ja honom på svenska när han är datorgjord, men nu har de ändrat sig att han visar sig att han är dockor.
I: Jo, Brandman Sam, dom e alla små dockor o så fotar man dom många gånger så blir de film. Minns du när de kom Yakari?
R: Va e de?
I: Nå de va en såndän indianpojke..
R: Jo just de!!
I: Tyckte du om de?
R: Jo..
I: Om du sku önska nån film ti BUU-klubben va sku de va?
R: Nu vet ja.. Svampbob Fyrkant!
I: Vaffö e de så bra?
R: För att vetu va att ibland kan han va såhär (visar en bild där Svampbob visar en rolig min), o sen ibland kan han helt allting men ibland visar de inte såna filmer som de brukar som den här! (pekar på en bild på DVD-skalet)
I: Får jag se?
R: Den här som är här.
I: Vaffö tycker du så mycke om Svampbob?
R: Fö han brukar göra såndäna tricksaker o busiga saker o sånt. De som ja ha sett mest e dendär manetfisk.. bläckfiskan. Vetu vem ja hatar från Svampbob? Bläckvard.
I: Vem tycker du mest om i Svampbob?
System: Kakka!
R: Kim sa påriktigt bajs..
I: Sa hon bajs?
R: Mmm.. men de e de roligaste när han spräckte sina byxor!! Men de som e de tråkigaste, de dummaste, de e när Bläckvard, när dom lekte en lek så förstörde han allt i leken. Dom prata från en bubbla o så kunde den.. o sen sprack den ti en mänska o sen till sist så blev Patrik o Svampbob aldri mera vänner.. o dom blev vän med Bläckvard o han bjöd hem dem till sig. O när Patrik o Svampbob drack för mycke fläsk..
I: Drack dom fläsk?
R: Ja.. så då blev dom såhär fulla, o sen börja alla hicka o sen ble de fullt me bubblor o sen börja dom o skratta. O sen vetu va.. huset exploderade.
I: Av alla bubblorna?

R: Ja o sen blev dom vänner igen o sen sa han att nu kan ni gå. O sen ville Svampbob hjälpa o sen sa han "nej ja vill inte ha nån hjälp, ut!" o gick han iväg. O sen sa Svampbob "han e bara avundsjuk" o så föll dörren på honom. (demonstrerar att man blir under en dörr)

I: På Bläckvard?

R: Jo. Men sen sa han "aj min rygg!" men sen när Svampbob hjälpte med nacken såhär så sen blev den bra.

Bilaga 4

Barnens teckningar

Amos 4 år: "Motorcyklisten med pulver i ögat"

Anna 5 år: "Tanterna som har födelsedagskalas"

Dina-Irene 4 år: "Rut"

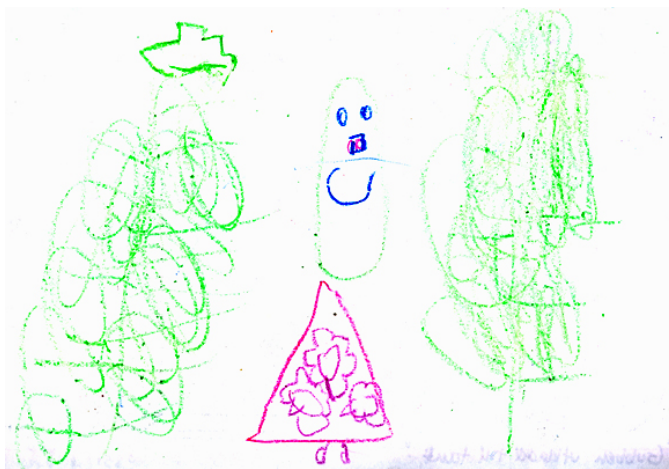
Edvin 4 år: "Ett spindelnät på bryggan"

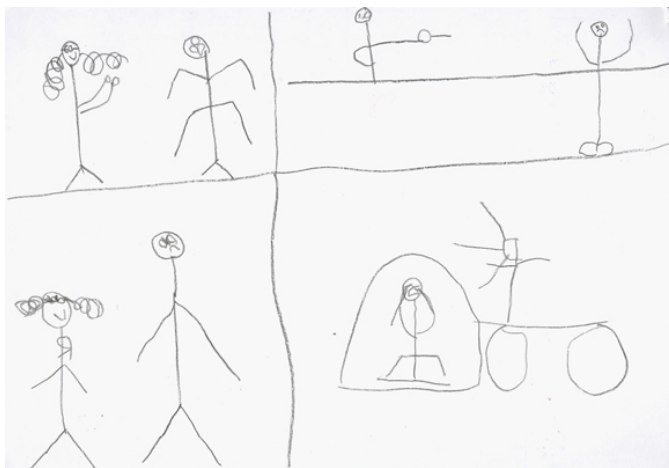
Felipe 6 år: "Motorcyklisten som slänger ljus från tårtan"

Frank 5 år: "Flickan" och till höger "Motorcyklisten som gråter"

Jessica 5 år: "Motorcyklisten som är utklädd till en tant"

Kent 6 år: "Motorcyklisten som är arg, förvandlas till en ballerina, blir utskrattad och gråter"

Minea 4 år: "Rut"

Miranda 4 år: "Lila tanten"

Bilaga 5

Bilder som visades under intervjun

Rut i fantasin

Rut i verkligheten

Rut och tanterna

Motorcyklisten

Motorcyklisten som baby

Motorcyklisten gråter

En gubbe skrattar åt motorcyklisten i balettklänning